

JYVÄSKYLÄ

**KOLMANNESVUOSIKATSAUS
2/2020**

Sisällys

1	YHTEENVETO	2
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
3	TULOSSUUNNITELMA	5
3.1	Verotulot ja valtionosuudet	7
3.2	Käyttötalous	11
4	RAHOITUSSUUNNITELMA	15
4.1	Investoinnit	16
4.2	Rahoitusraportti	18
5	TOIMINTA JA TAVOITTEET	21
5.1	Konsernihallinto	21
5.2	Perusturva	21
5.3	Sivistys	37
5.4	Kaupunkirakenne	50
5.5	Tilapalvelu –liikelaitos	54
5.6	Kylän Kattaus –liikelaitos	56
5.7	Keski-Suomen pelastuslaitos	59
6	HENKILÖSTÖ	66
6.1	Henkilöstömenot ja henkilötyövuodet	66
6.2	Rekrytointi	69
6.3	Osaamisen ja työkyvyn tukeminen	70
6.4	Sairauspoissaolot	72
7	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	75
8	TYTÄRYHTEISÖT	77

1 YHTEENVETO

Vuoden 2020 talousarvion yleisperustelujen sitovuutta ja seurantaan koskevan kohdan mukaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuoden aikana annettavien kolmannesvuosiraporttien avulla. Kolmannesvuosiraportissa toimialat ja liikelaitokset esittävät tavoitteiden toteutumisen seurantaan perustuvan käsityksensä tavoitteiden toteutumisesta koko talousarviovuoden osalta. Mikäli toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaennusteet ovat ristiriidassa keskenään tai talousarvion kanssa, tulee asia saattaa kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Nyt käsillä oleva raportti on vuoden 2020 toinen kolmanneskatkaus. Raportti sisältää talousarvion yleisperustelujen mukaisesti toimialojen ja liikelaitosten selvitykset toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi raporttiin on sisällytetty katkaus toimintaympäristön muutoksesta, keskeisimmistä henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista, rahoituksesta, konserniyhteisöistä sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Koronapandemialla on ollut merkittävät negatiiviset vaikutukset Jyväskylän kaupungin kuluvaan vuoden talouteen. Kaupungin menot ja tulot olivat epätasapainossa jo ennen koronaa, sillä viime vuoden tilinpäätös oli -31,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Viime vuoden tilikauden tulosta heikensi satunnaisena ja ennakoimattomana tekijänä verokortti- ja tulorekisterijärjestelmäuudistus. Kaupungin taseessa on vuoden 2019 lopussa kertyneitä ylijäämiä 19,9 miljoonaa euroa ja kaupunkikonsernin taseessa 4,2 miljoonaa euroa. Kaupungin ylijäämäkertymä on heikko suhteessa talouden kokoon, ja kaupungin taseessa ei ole ollut riittävää riskinsietokykyä ottaa vastaan ennakoimatonta koronakriisiä.

Koronakriisin aiheuttamat negatiiviset vaikutukset kaupungin kuluvaan vuoden talouteen ovat tämänhetkisen arvion mukaan suuruusluokaltaan -50 miljoonaa euroa. Valtion 4. lisätalousarviossa päättämä kuntatalouden tukipaketti kattaa tappioista suuruusluokaltaan puolet. Koronan aiheuttama palveluiden vajaakäyttö sekä tehdyt sopeutustoimet ovat tuoneet myös säästöjä talousarvioon verrattuna. Merkittävin vaikutus koronakriisillä on kaupungin verotuottoihin, joiden ennustetaan romahtavan yli 20 miljoonaa euroa hyväksytyyn talousarvioon verrattuna veronlyökkäyskompensaatio ja yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korotus huomioituna. Kaikki ennusteet ovat hyvin epävarmoja vallitsevasta tilanteesta johtuen.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sulut, eri palveluiden vajaakäyttö ja maan myyntivoittojen väheneminen aiheuttavat tämänhetkisen arvion mukaan suuruusluokaltaan yli 10 miljoonan euron menetykset kaupungin saamiin maksu- ja myyntituottoihin suhteessa talousarvioon. Koronakriisin vaatimat varautumistoimet lisäävät myös merkittävästi kaupungin sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuluvaan vuoden toimintakuluja talousarvioon verrattuna. Sosiaali- ja terveystalouden ylitysennuste on 18,4 miljoonaa euroa. Ylitysennuste on heikentynyt edellisestä kuukausiraportista 9,4 miljoonaa euroa johtuen pääasiassa koronatestauksen ja suojamaskien jakamisesta aiheutuvista lisäkustannuksista. Koronakriisin taloudelliset vahingot eivät tule rajoittumaan vain kuluvaan vuoteen. Korona tulee aiheuttamaan lisäkustannuksia ja tulon menetyksiä myös tulevana vuosina.

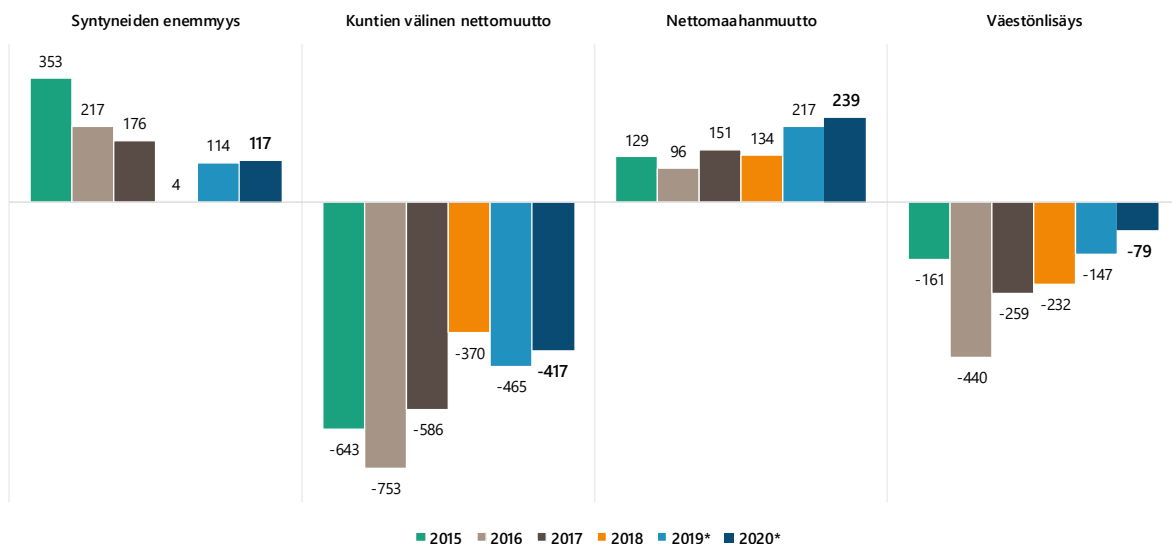
Kuluvaan vuoden tilinpäätösennusteessa on huomioitu valtion 4. lisätalousarviossa päättämä kuntatalouden tukipaketti, jossa päätettiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräaikaisesta korottamisesta, kuntien valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen lisäyksestä sekä kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikaisesta korottamisesta. Jyväskylän osuus kuntatalouden tukipaketista on yhteensä 23,5 miljoonaa euroa. Kuntatalouden tukipaketti sisältää myös yritysten veronmaksulykkäysjärjestelystä johtuvien verotulomenetyksien korvaamisen kunnille. Jyväskylän kompensaatio-osuus tälle vuodelle on 2,7 miljoonaa euroa. Kompensaatio on kustannusneutraali ja siten ei paranna kaupungin taloutta.

Kolmannesvuosiraportissa esitetyn tilinpäätösennusteen mukaan kuluvan vuoden alijäämä on -32,0 miljoonaa euroa ja kaupunki velkaantuu 51,7 miljoonaa euroa. Kumulaatiivinen alijäämä olisi ennusteen mukaan vuoden lopussa -12,1 miljoonaa euroa. Tilinpäätösennusteessa ei ole huomioitu valtion mahdollisia korvauksia koronatestauksesta ja maskihankinnoista aiheutuviin kustannuksiin, sillä näistä ei ole valtion päätöksiä. Tilinpäätösennusteessa näiden on arvioitu aiheuttavan kaupungille noin 8,0 miljoonan euron menojen ylityksen.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Opiskelijakaupungin piirteet näkyvissä väkiluvun kehityksessä

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Jyväskylän väkiluku oli heinäkuun 2020 lopussa 142 321. Väkiluku laski 79 henkilöllä vuoden alun tilanteesta. Vastaavana ajanjaksona vuonna 2019 laskua oli 147 henkilön verran. Lasku noudattelee aiemmista vuosista tuttua kaavaa ja onkin odotettavissa, että oppilaitosten uuden lukuvuoden käynnistyessä myös väkiluku lähtee syksyn kuukausina kasvuun. Alkuvuoden väestötappion suurin tekijä on kuntien välinen nettomuutto, joka oli -417 henkilöä. Nettomaahanmuutto (+239) oli 22 henkilöä enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana. Luonnollista väestönkasvua kertyi 117 henkilön verran. Syntyneitä oli tammi-heinäkuussa 763 ja kuolleita 646. Viime vuoden vastaavaan aikaan luonnollinen väestönkasvu oli +114.

Jyväskylän väestönmuutokset, tammi-heinäkuu 2015–2020*

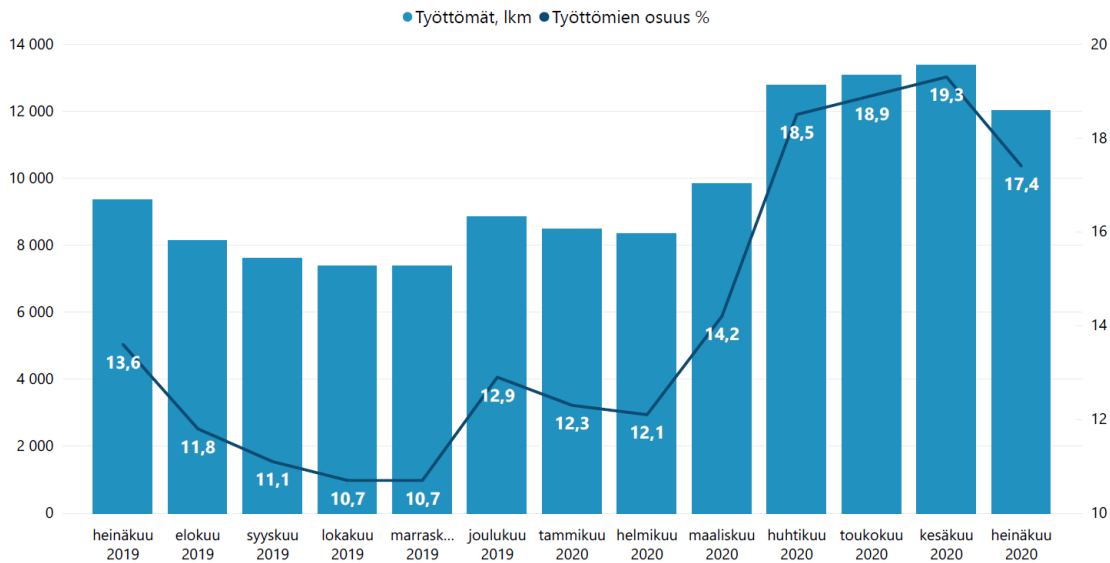
Jyväskylän seudun väkiluku väheni tammi-heinäkuussa 164 henkilöllä. Seutukunnan kunnista väestönmuutos oli positiivista Muuramessa, Toivakassa ja Uraisilla. 15 suurimman kaupungin suhteellinen väkiluvun kasvu oli ripeintä Vantaalla, Espoossa ja Tampereella. Jyväskylässä suhteellinen kasvu oli kymmenenneksi suurinta.

Työttömyysluvut edelleen korkealla – lomautettujen määrä on vähentynyt keväästä

Koronapandemian vaikutus näkyy edelleen Jyväskylän ja koko maan työttömyysluvuissa. Heinäkuun 2020 lopussa Jyväskylän työttömyysaste oli 17,4 prosenttia. Työttömien osuus oli 3,8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vastaavaan aikaan viime vuonna, mutta kesäkuuhun verrattuna 1,9 prosenttiyksikköä alhaisempi. Työttömiä työhakijoita (ml. kokoaikaisesti lomautetut) oli heinäkuun lopussa 12 015, mikä on 2 651 henkilöä ja 28,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kokoaikaisesti lomautettuja Jyväskylässä oli heinäkuussa 1 398 henkilöä (vuotta aiemmin 227). Kesäkuusta lomautettujen määrä väheni noin 1 600 henkilöllä. Enimmillään Jyväskylässä oli lomautettuja huhtikuussa (noin 4 000 henkilöä).

Alle 25-vuotiaita työttömiä oli Jyväskylässä heinäkuun lopussa 2 482, mikä on 588 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttöminä olleita, oli heinäkuun 2020 lopussa 2 699, kasvua edellisvuoden vastaavaan aikaan oli 452 henkilöä.

Viidentoista suurimman kaupungin vertailussa Jyväskylän työttömyysaste oli heinäkuun 2020 lopussa viidenneksi korkein. Korkeimmat työttömyysasteet olivat Joensuussa (20,0 %), Lahdessa (19,1 %), Tampereella (18,8 %). Matalimmat työttömyysasteet olivat puolestaan Hämeenlinnassa (13,6 %), Kuopiossa (14,1 %) ja Espoossa (14,3 %). Koko maan työttömyysaste oli 14,7 prosenttia.

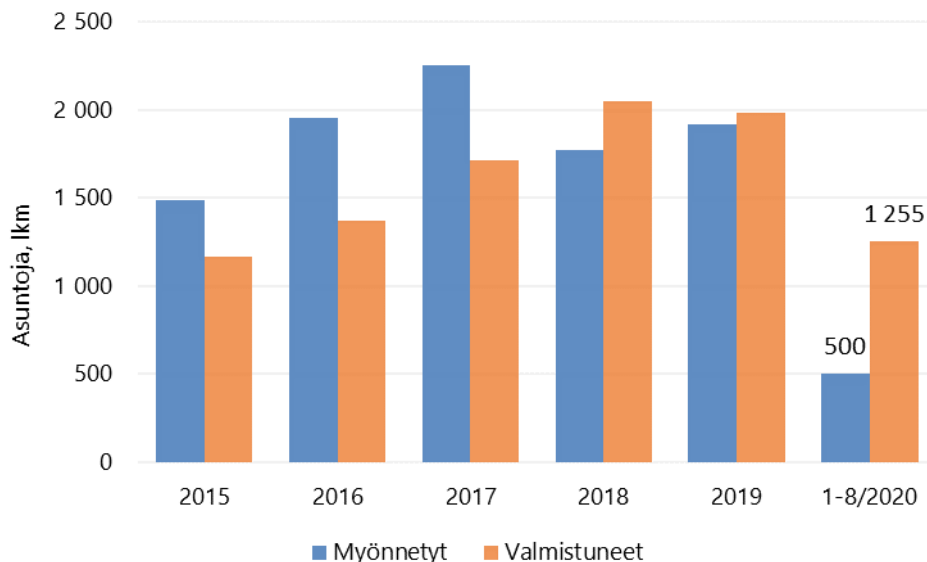

Työttömät työnhakijat (ml. kokoaikaisesti lomautetut) ja työttömyysaste Jyväskylässä 07/2019–07/2020

Asuntoihin myönnettyjen rakennuslupien määrä laskussa

Vuoden 2020 tammi-elokuussa Jyväskylässä valmistui noin 1 255 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrä on hieman viime vuoden tammi-elokuuta alhaisemmalla tasolla, jolloin asuntoja valmistui 1 357. Laskua vuoden takaiseen oli noin 7,5 prosenttia. Rakennuslupia myönnettiin tammi-elokuussa yhteensä 500 asuntoon. Rakennuslupien määrä laski viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta noin 880 asunnolla.

Suurin osa tänä vuonna myönnettyistä sekä valmistuneista asunnoista on kerrostaloasuntoja, mutta myös pientaloja rakennetaan Jyväskylässä tasaiseen tahtiin. Vuonna 2019 Jyväskylään valmistui yhteensä 1 982 asuntoa ja lupa myönnettiin 1 915 asunnon rakentamiseen.

Asuntorakentaminen Jyväskylässä 2015-2019 ja 2020 tammi-elokuu

3 TULOSSUUNNITELMA

Liikelaitokset riveittäin yhdisteltynä

1 000 euroa	TA 2020	Muutokset Huhtikuu	TA+M 2020	Arvio Elokuu	TPE 2020
Toimintatulot	301 959	-29	301 930	-11 377	290 553
Toimintamenot	-1 014 616	-1 115	-1 015 731	-13 562	-1 029 293
Toimintakate	-712 657	-1 145	-713 802	-24 939	-738 740
Verotulot	562 350		562 350	-24 350	538 000
Valtionosuudet	193 780	-2 934	190 846	21 217	212 063
Rahoitustulot ja -menot	11 093	0	11 093	85	11 178
Korkotulot	8 900		8 900		8 900
Muut rahoitustulot	8 013		8 013	85	8 098
Korkomenot	-5 800		-5 800		-5 800
Muut rahoitusmenot	-20		-20		-20
Vuosikate	54 566	-4 079	50 488	-27 987	22 500
Poistot ja arvonalentumiset	-54 840		-54 840		-54 840
Satunnaiset tulot			0		0
Satunnaiset menot			0		0
Tilikauden tulos	-274	-4 079	-4 353	-27 987	-32 340
Poistoeron lisäys/vähennys	340		340		340
Varausten lisäys/vähennys			0		0
Rahastojen lisäys/vähennys			0		0
Tilikauden yli- tai alijäämä	66	-4 079	-4 012	-27 987	-31 999
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, 1000 €	19 923		15 845		-12 142
Vuosikate poistoista	99,5 %		92,1 %		41,0 %
Vuosikate poist.al.inv.	80,0 %		62,4 %		32,6 %

Talousarvion mukaisen tuloslaskelmaennusteen mukaan toimintakate on toteutumassa 24,9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana. Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla. Toimintatulojen ennakoitaan alittavan talousarvion 11,4 miljoonalla eurolla. Toimintamenojen ylitykseksi arvioidaan 13,6 miljoonaa euroa.

Toimintatulojen alittuminen on pääosin seurausta koronavirustilanteesta. Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa tulojen arvioidaan jäävän 1,4 miljoonaa euroa talousarviosta. Liikuntapaikkojen kävijämäärät sekä ohjattuihin palveluihin ilmoittautuneiden määrät ovat jääneet normaalia pienemmiksi. Jyväskylän Sinfonian ja kaupunginteatterin osalta lipputuloja jää syyskaudelta saamatta istumapaikkojen vähentämisestä johtuen. Varhaiskasvatuksessa asiakasmaksutulot ovat jäämässä 1,2 miljoonaa euroa talousarviosta.

Koronatilanteen vaikuttaessa asiakaskäyttäytymiseen sekä rakentamisen suhdanteeseen, ennakoidaan myös maan myyntivoittojen jäävän talousarviosta 3,0 miljoonaa euroa. Joukkoliikenteen tulojen ennustetaan heikkenevän 1,6 miljoonaa euroa. Avoterveydenhuollossa suun terveydenhuollon sekä avosairaanhoidon maksutuotot ovat jäämässä 1,4 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienemmäksi. Koronatilanne sekä sairaalan osatoruokapalveluiden siirto Keski-Suomen sairaanhoitopiirille 1.10.2020 alkaen pienentää myös Kylän Kattaus -liikelaitoksen tuloja 2,4 miljoonaa euroa.

Menokasvun syynä ovat pääasiassa menojen ylityspaineet koronatilanteen takia. Avoterveydenhuollossa koronatestaukset aiheuttavat 7,3 miljoonan euron menojen ylityksen. Myös maski- ja suojavälineiden hankinta lisäävät kuluja 0,7 miljoonalla eurolla. Ennusteessa ei ole otettu huomioon mahdollista koronatestauksesta ja maskisuosituksesta aiheutuvien kustannusten korvausta kunnille. Ennustetta tarkennetaan, kun yksilöidyt päätökset kustannusten korvaamisesta on tehty.

Erikoissairaanhoidon osalta menojen ennakoidaan ylittyvän 2,7 miljoonaa euroa. Myös ikääntyneiden palvelualueen toimintamenojen ylitysennuste on 2,7 miljoonaa euroa, johdun lisääntyneen palvelutarpeen aiheuttamista henkilöstömenoista ja ostopalveluista. Sosiaalipalveluiden puolella menojen ylittyminen 2,6 miljoonalla eurolla on seurausta lastensuojelun ostetuista laitospalveluista sekä jälkihuollon muusta tukiasumisesta.

Menojen säästöjä ennakoidaan erityisesti varhaiskasvatuspalveluissa, jossa henkilöstömenot ovat toteutumassa 2,4 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Palvelualueen osalta lomautukset toteutuivat pääasiassa touko-heinäkuussa. Lisäksi palkattomien vapaiden sekä sijaisuuksien, määräaikaisten ja rekrytointiaikataulujen järjestelyt pienentävät henkilöstömenoja. Varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot ovat toteutumassa noin 0,6 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempinä

Joukkoliikenteen osalta menot ovat toteutumassa 1,0 miljoonaa euroa arvioitua pienempänä, koska käyttöasteen alenemaan on reagoitu harvennetuilla vuoroväleillä ja reittimuutoksilla. Myös Tilapalvelu -liikelaitoksen menoissa ennakoidaan säästöjä lämmitys-, vesi- ja kiinteistöjen ylläpitokustannuksissa arviolta 1,0 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan vuosikate on toteutumassa 28,0 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Vuosikate ilmoittaa, paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Vuosikatetta heikentää toimintakatteen lisäksi erityisesti verotulojen romahtaminen koronakriisin seurauksena.

Osana kuntatalouden tukipakettia on tehty päätös kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräaikaista korottamisesta, kuntien valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen lisäyksestä sekä kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikaista korottamisesta. Jyväskylän osuus kuntatalouden tukipaketista on yhteensä 23,5 miljoonaa euroa, josta 6,1 miljoonaa euroa sisältyy ennusteessa yhteisöverotuottoihin jako-osuuden korotuksen vaikutuksen kautta ja 17,4 miljoonaa euroa valtionosuuksiin. Lisäksi kuntatalouden tulipaketti sisältää yritysten veronmaksulykkäysjärjestelystä johtuvien verotulomenetysten korvaamisen kunnille. Jyväskylän kompensatio-osuus tälle vuodelle on 2,7 miljoonaa euroa. Tukipaketti on kokonaisuudessaan huomioitu valtionosuus- ja verotuloennusteessa.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan tilikausi on muodostumassa -32,0 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Kumulatiivinen alijäämä olisi ennusteen mukaan vuoden lopussa -12,1 miljoonaa euroa.

3.1 Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot 2020

1 000 euroa	TP	TA+M	TPE	Poikkeama (TPE-TA)	
	2019	2020	2020	euroa	%
Kunnallisvero	448 187	480 000	458 000	-22 000	-4,6 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	26 652	28 350	29 000	650	2,3 %
Kiinteistövero	49 366	54 000	51 000	-3 000	-5,6 %
Yhteensä	524 204	562 350	538 000	-24 350	-4,3 %

Valtionosuudet 2020

1 000 euroa	TP	TA+M	TPE	Poikkeama (TPE-TAM)	
	2019	2020	2020	euroa	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	149 535	104 237	105 335	1 098	1,1 %
Verotulomenetyksen korvaus	0	56 358	56 358	0	0,0 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	45 993	52 090	52 090	0	0,0 %
Verotulojen maksun lykkäsmenettely, kompensa:	0	0	2 740	2 740	-
Kuntatalouden tukipaketti	0	0	17 379	17 379	-
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-21 922	-21 839	-21 839	0	0,0 %
Yhteensä	173 606	190 846	212 063	21 217	11,1 %

Koronakriisin aiheuttamat negatiiviset vaikutukset kaupungin kuluvaan vuoden talouteen ovat huomattavat. Merkittävin vaikutus koronakriisillä on kaupungin verotuottoihin, joiden ennustetaan romahtavan yli 20 miljoonaa euroa hyväksytyyn talousarvioon verrattuna veronlykkäyskompensaatio ja yhteisöveron-jako-osuuden määräaikainen korotus huomioiduna.

Vuoden neljännessä lisätalousarviossa hallitus päätti (HE 88/2020) kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräaikaisesta korottamisesta 720 miljoonalla eurolla, kuntien valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen lisäyksestä 50 miljoonalla eurolla sekä kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikaisesta korottamisesta 10 %-yksiköllä (yhteensä 520 milj. euroa vuosille 2020-2021). Jyväskylän osuus tästä kuntatalouden tukipaketista on yhteensä 23,5 miljoonaa euroa. Tukipaketista 17,4 miljoonaa euroa tilitetään valtionosuusjärjestelmän kautta ja yhteisöveron jako-osuuden korotuksen vaikutus on 6,1 miljoonaa euroa. Tukipaketti on kokonaisuudessaan huomioitu valtionosuus- ja verotuloennusteissa. Tukipaketti on määräaikainen ja kohdistuu vain kuluvaan vuoteen. Myös sairaanhoitopiireille myönnettiin valtionavustusta koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin 200 miljoonaa euroa. Valtioneuvosto on antanut tuen hakemisesta asetuksen 27.8.2020, jonka mukaan sairaanhoitopiirit voivat hakea tukea valtiolta. Keski-Suomen sairaanhoitopiiri valmistelee parhaillaan hakemusta.

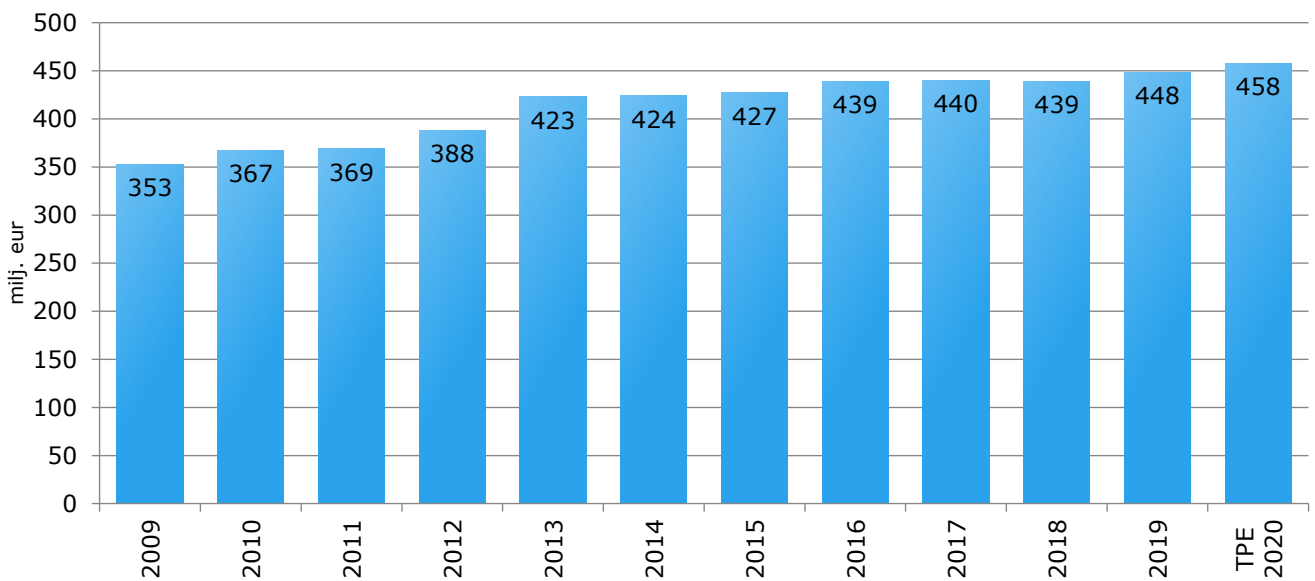
Osana kuntatalouden tukipakettia tehtiin jo aiemmin keväällä päätös yritysten veronmaksu-lykkäyksistä kunnille aiheutuvien tilapäisten veronmenetysten korvaamisesta, joka on kunta-valtio suhteessa kustannusneutraali. Valtion vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa kompensaatioihin varattiin 547 miljoonaa euroa. Yritykset ovat kuitenkin hakeneet verojen maksujärjestelyjä alun perin ennakoitua vähemmän. Uusimman arvion mukaan verotuksen maksujärjestelyjen muutokset vähentäisivät kuntien verotuloja vuonna 2020

yhteensä 118 miljoonaa euroa. Vaikutusarvioiden muutoksista johtuen kunnille maksettavaa veronmaksulykkäysten korvausta tarkistettiin valtion viidennessä lisätalousarvioesityksessä 3.9.2020 (HE 119/2020) 429 miljoonalla eurolla 118 miljoonaan euroon. Kevään arvioiden pohjalta Jyväskylän osuudeksi veromenetysten kompensatiosta ennakoitiin 12,7 miljoonaa euroa. Uusimpiin arvioihin pohjautuvan viidennen lisätalousarvioesityksen mukaan Jyväskylälle maksettava kompensatio vuodelle 2020 on 2,7 miljoonaa euroa. Vastaavasti verotulojen ennustetta on nostettu kunnallisveron ja yhteisöveron osalta 11,4 miljoonaa euroa edellisestä ennusteesta.

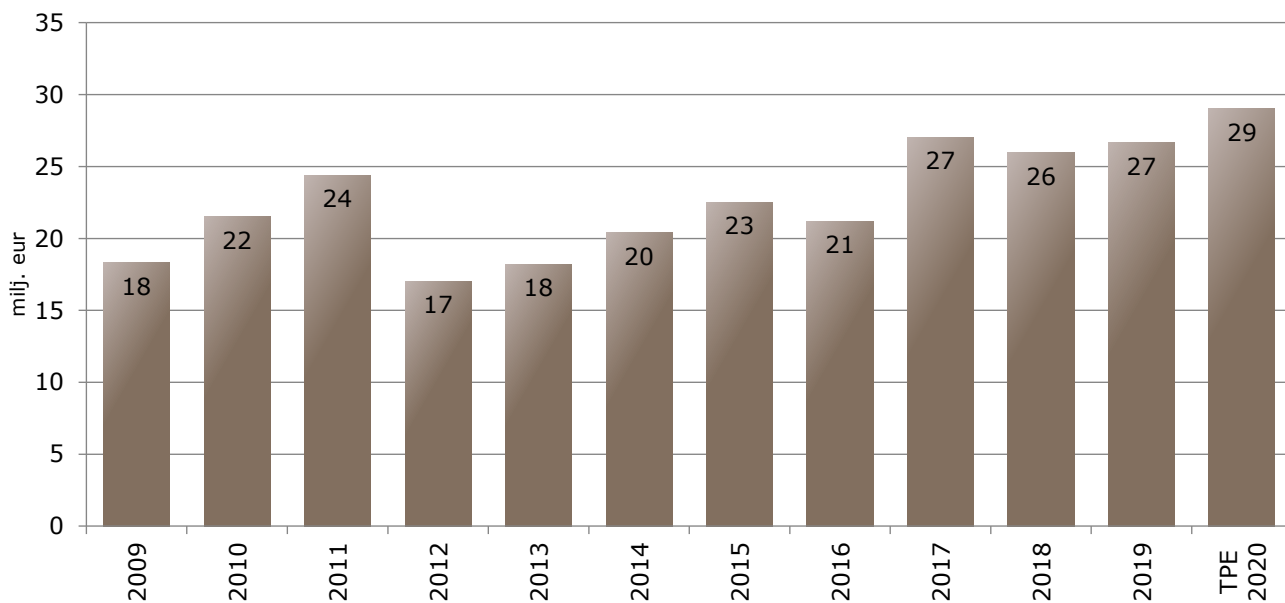
Peruspalvelujen valtionosuusarviossa on huomioitu myös peruspalvelujen valtionosuuden muutospäätöksen 7.8.2020 mukainen vanhuspäätöslakiesityksen henkilöstömitoituksen muutokseen osoitettu 12,7 miljoonan euron lisäys sekä digikannustinrahoitukseen tehty 30 miljoonan euron leikkaus ja sen palauttaminen peruspalvelujen valtionosuuteen. Jyväskylän osuus näistä on yhteensä 1,1 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus on 24.8.2020 päättänyt hakea harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 5,0 miljoonaa euroa kuluvalle vuodelle. Mahdollisesta harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksesta valtio tekee päätökset syksyn aikana, jonka jälkeen se huomioidaan kaupungin tilinpäätösennusteessa.

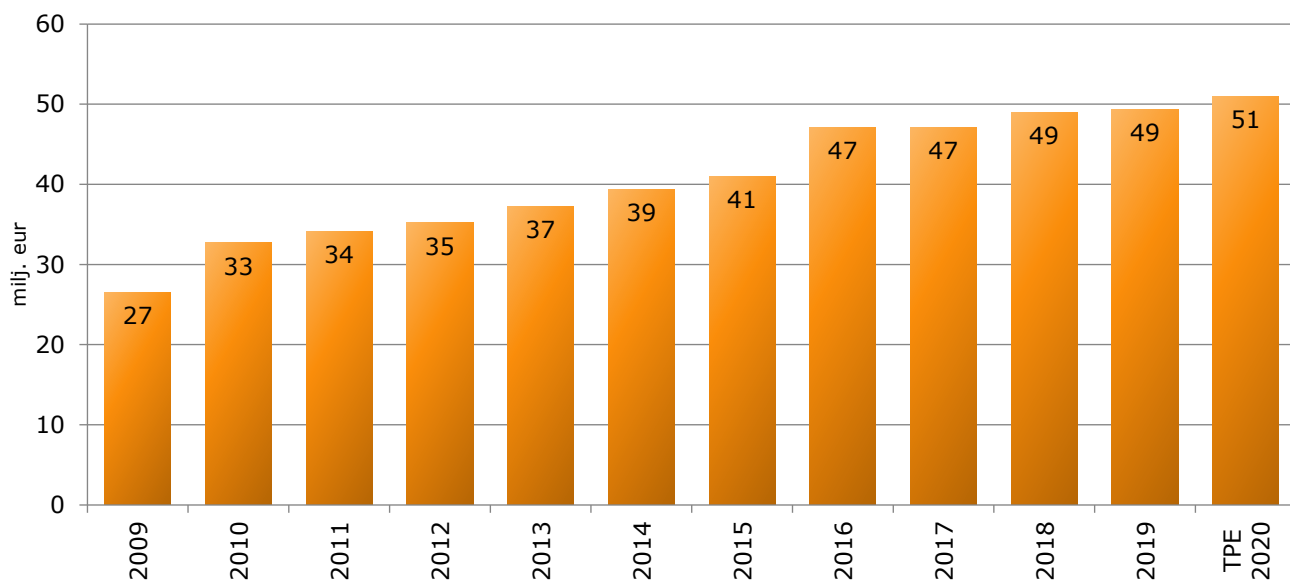
Kunnallisveron kehitys

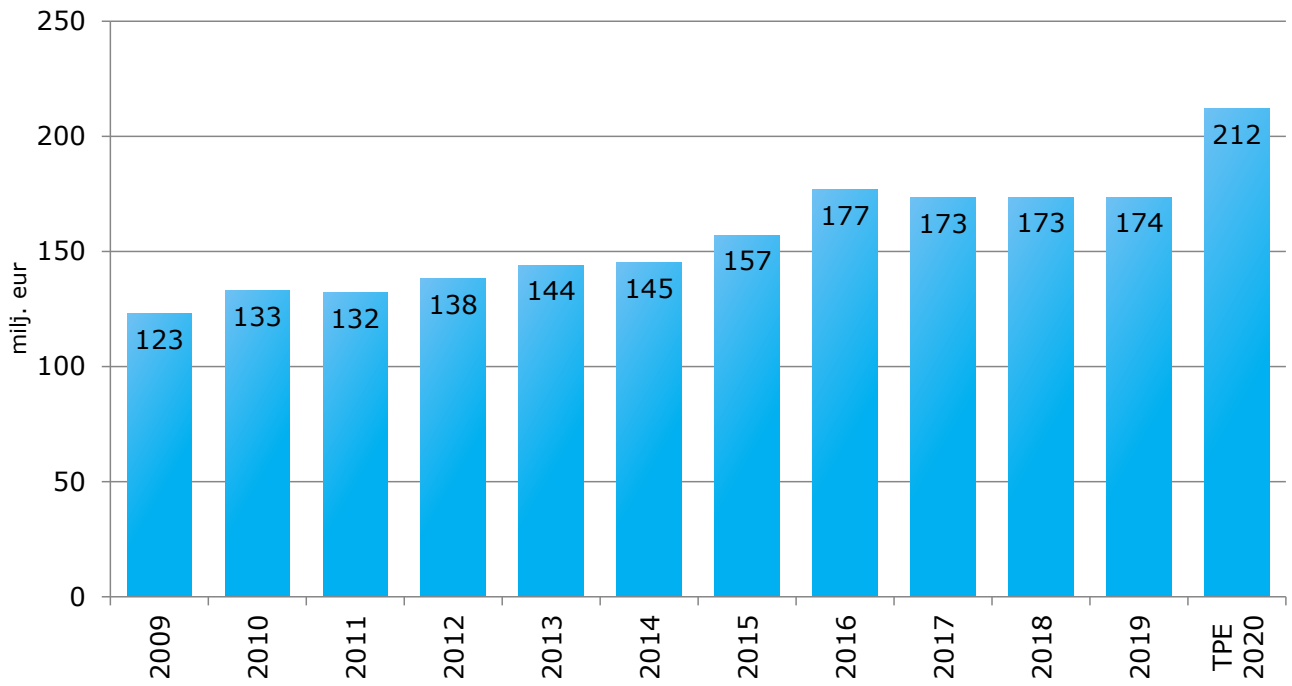
Yhteisöveron kehitys

Kiinteistöveron kehitys

Valtionosuuksien kehitys

3.2 Käyttötalous

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	TA+M 2020	Ennuste 2020	Poikkeama enn./TA+M
Toimintatulot	301 930	290 553	-11 377
Toimintamenot	-1 015 731	-1 029 293	-13 562
Toimintakate	-713 801	-738 740	-24 939
TOIMIALAT			
Konsernihallinto			
Toimintatulot	16 027	16 350	323
Toimintamenot	-74 827	-76 104	-1 277
Toimintakate	-58 800	-59 754	-955
Sosiaali- ja terveystalot			
Toimintatulot	49 430	48 480	-950
Toimintamenot	-461 718	-479 168	-17 450
Toimintakate	-412 288	-430 688	-18 400
Kasvun ja oppimisen palvelut			
Toimintatulot	10 932	9 532	-1 400
Toimintamenot	-238 598	-235 298	3 300
Toimintakate	-227 666	-225 766	1 900
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut			
Toimintatulot	9 920	8 561	-1 359
Toimintamenot	-52 491	-52 223	268
Toimintakate	-42 571	-43 662	-1 091
Kaupunkirakennepalvelut			
Toimintatulot	53 768	47 021	-6 747
Toimintamenot	-64 689	-62 848	1 841
Toimintakate	-10 921	-15 827	-4 906
LIIKELAITOKSET			
Tilapalvelu			
Toimintatulot	99 045	100 545	1 500
Toimintamenot	-61 485	-60 485	1 000
Toimintakate	37 560	40 060	2 500
Keski-Suomen pelastuslaitos			
Toimintatulot	35 498	35 198	-300
Toimintamenot	-34 226	-34 476	-250
Toimintakate	1 272	722	-550
Kylän Kattaus			
Toimintatulot	27 311	24 867	-2 443
Toimintamenot	-27 698	-28 693	-994
Toimintakate	-388	-3 825	-3 437

Toimialojen ja liikelaitosten yhteenlasketun toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 24,9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana. Toimintatulojen toteuma arvioidaan 11,4 miljoonaa euroa ja toimintamenojen 13,6 miljoonaa euroa talousarviota heikommaksi. Tulojen lasku on seurausta pääosin koronatilanteesta.

Konsernihallinto

Konsernihallinnon toimintakatteen ennustetaan ylittävän talousarvion 1,0 miljoonalla eurolla.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut -palvelualueen osalta ylitysennuste on 1,1 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus on ylittämässä talousarvion noin 2,7 miljoonaa eurolla koronatilanteesta johtuen. Palkkatuettu työllistämisen, kuntouttavan työtoiminnan ja Jyväskylä -lisän osalta menot jäävät 0,7 miljoonaa euroa budjetoidusta. Työllisyyspalveluiden ylitysennusteesta johtuen kaupunkikehityshankkeiden menoja karsitaan ja siirretään 0,5 miljoonalla eurolla. Myös elinkeinopolitiikan henkilöstö-, matka- ja tapahtumakustannuksista karsitaan 0,4 miljoonaa euroa. Uudet hankerahoitukset tulevat lisäämään palvelualueen tuloja 0,1 miljoonalla eurolla.

Tietohallinnon osalta ulkoisten tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 0,3 miljoonalla eurolla. Microsoft-lisenssikustannusten nousu sekä SOC-palvelu lisäävät puolestaan Tietohallinnon menoja 0,2 miljoonalla eurolla.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet on toteutumassa 18,4 milj. euroa talousarviota heikompana.

Hallinnon osalta menojen arvioidaan ylittyvän 0,45 miljoonalla eurolla. Koronatilanteesta johtuen ylimääräisiä kustannuksia aiheutuu mm. kauppa-apu palvelusta sekä palveluun liittyvistä kartoitussoitoista yli 70-vuotiaille. Palvelun aiheuttamat kustannukset ovat tammi-elokuun ajalta n. 0,1 miljoonaa euroa. Hallinnon menoja lisäävät myös Sote-hankkeiden kustannukset (8/2020 alkaen), joita ei ole budjetoitu.

Avoterveydenhuollon osalta talous on toteutumassa 9,9 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Suuren terveydenhuollon ja avosairaanhoidon maksutuotot eivät toteudu ennakoitusti koronatilanteen vuoksi ja tulojen ennakoitaan jäävän 1,4 miljoonaa euroa talousarviota pienemmäksi. Avoterveydenhuollon toimintamenojen ennuste on noin 8,5 milj. euroa ennakoitua suurempi. Koronatilanteesta johtuen menot ovat ylittymässä 8,2 miljoonaa euroa. Koronatestauksen osuus ylityksestä on 7,3 miljoonaa euroa, maski- ja suojavälineiden hankinnan osuus 0,65 miljoonaa euroa ja henkilöstön ylityö- ja varallaolokustannusten osuus 0,25 miljoonaa euroa. Oman toiminnan osalta lääkäriyöpanosta on ostettu edelleen vuokratyövoimana ja tämä aiheuttaa menojen ylittymisen 0,3 miljoonalla eurolla.

Erikoissairaanhoidon osalta ylitysennuste on yhteensä 2,7 miljoonaa euroa. Kiinteän lasituksen toteuman ero tälle vuodelle kohdennettuun talousarvioon on yhteensä 2,3 miljoonaa euroa ja muiden erikoissairaanhoidon ostojen ylitys on 0,4 miljoonaa euroa.

Ikääntyneiden palvelualueen toimintamenojen ylitysennuste on 2,7 miljoonaa euroa, aiheutuen henkilöstömenoista ja ostopalveluista. Koronatilanteen vuoksi on jouduttu tekemään henkilöstösiirtoja, jotka aiheuttavat lisäkustannuksia. Henkilöstömenoja lisäävät myös lyhytaikaisten sijaisten palkkakustannukset sekä tuplavorokorvausmaksut. Ostopalvelujen ylitys aiheutuu palveluasumisen ostojen ylittymisestä. Omaishoidon tuen osuus ylittyy myös talousarviosta. Ikääntyneiden palveluiden osalta maksutuotot ovat jäämässä 0,5 miljoonaa euroa talousarviota pienemmäksi.

Sosiaalipalveluiden osalta toimintakatteen ennakoitaan ylittävän talousarvion 1,7 miljoonalla eurolla. Menojen ylitys 2,6 miljoonalla eurolla on seurausta lastensuojelun sijaishuollon ylityksestä, joka koostuu lastensuojelun ostetuista laitospalveluista sekä jälkihuollon muusta tukiasumisesta. Muissa palveluissa optimoidaan palveluiden kestoa ja peruspalveluiden yhteistyössä pyritään ehkäisemään erityispalveluiden tarvetta. Sosiaalipalveluiden

tulojen arvioidaan toteutuvan 0,9 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Tulojen ylitys johtuu pääosin pakolaisten erityiskorvattavien kustannusten korvauksista sekä vammais- palveluiden kotikuntalain mukaisista tuloista.

Kaupungin sairaalan osalta toimintamenojen ylitykseksi arvioidaan 0,5 miljoonaa euroa. Koronatilanteesta johtuen sekä henkilöstömenot että tarvike- ja näytteenotokustannukset ovat kasvaneet. Myös lääkäriyötä on ostettu ostopalveluna lääkäripalvelujen turvaamiseksi.

Sivistys

Sivistyksen toimialalla kasvun ja oppimisen määrärahan talouden ennustetaan toteutuvan 1,9 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden ylityksenuste on 1,1 miljoonaa euroa. Koronatilanteesta johtuen kulttuuri- ja liikuntapalveluiden tulojen ennakoitaan jäävän talousarviosta 1,4 miljoonaa euroa, menojen säästön ollessa 0,3 miljoonaa euroa. Liikuntapaikkojen kävijämäärät sekä ohjattuihin palveluihin ilmoittautuneiden määrät ovat jääneet normaalia pienemmiksi. Jyväskylän Sinfonian ja kaupunginteatterin osalta lipputuloja jää syyskaudelta saamatta istumapaikkojen vähentämisestä johtuen.

Varhaiskasvatuksen osalta talouden ennakoitaan toteutuvan 2,4 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan noin 2,4 miljoonaa euroa pienempänä kuin talousarviossa on suunniteltu. Varhaiskasvatuksen palvelualueen osalta lomautukset toteutuivat pääasiassa touko-heinäkuussa. Lisäksi toteumaan vaikuttavat palkattomien vapaiden sekä sijaisuuksien, määräaikaisuuksien sekä rekrytointiaikataulujen järjestelyt kevään, kesän sekä tulevan syksyn osalta. Varhaiskasvatuksen ravitsemuspalvelujen arvioidaan toteutuvan noin 0,6 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä kevään ja kesän toteutuneiden säästöjen vuoksi. Syksyn odotetaan toteutuvan palvelujen ostoissa normaalisti.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot ovat toteutumassa noin 0,6 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempinä sivistyslautakunnan 26.5.2020 tekemän maksupäätöksen seurauksena. Yksityisen palvelusetelin piirissä olevien poissaolevien lasten osalta maksettavan palvelusetelin arvoa leikataan 20 tai 30 %:a ajalla 14.5.-31.7.2020. Päätöksestä on tehty valitus. Kotihoidon tuen piiriin on siirtynyt kevään aikana aiempaa enemmän lapsia, mutta toteuman perusteella talousarviovaraus menokohdassa on riittävä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen arvioidaan jäävän talousarviosta noin 1,2 miljoonaa euroa koronatilanteesta johtuen. Arviossa on huomioitu keväältä menetetyt tulot. Syksyn osalta tilanteen palveluissa on ennakoitu pysyvän lähellä normaalia.

Perusopetuksen palvelualueen toimintakatteen ylitykseksi arvioidaan 0,5 miljoonaa euroa. Menojen arvioidaan ylittävän talousarvion henkilöstömenojen (0,3 milj. euroa) sekä muihin kuntiin sijoitettujen jyväskyläläisoppilaiden maksuosuuksien (0,4 milj. euroa) osalta. Arviot pohjautuvat vuoden 2019 tilinpäätöksen talousarvion ylityksiin. Perusopetuksen ravitsemuspalvelujen ostojen arvioidaan toteutuvan 0,4 miljoonaa euroa suunniteltua pienempinä koronatilanteen vuoksi. Koronatilanteen vuoksi myös perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksutuottojen arvioidaan jäävän 0,2 miljoonaa euroa arvioitua pienemmiksi.

Kaupunkirakennepalvelut

Kaupunkirakenteen osalta talous on toteutumassa 4,9 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Tulojen ennakoitaan alittuvan 6,7 miljoonaa euroa ja menojen 1,8 miljoonaa euroa. Suurimmat tulopoikkeamat ovat maan myyntivoitoissa, joukkoliikenteen tuloissa sekä rakentamisen ja kunnossapidon tilaustöissä. Alva Oy:lle tehtäviä tilaustöitä on ollut

merkittävästi vähemmän aikaisempiin vuosiin verrattuna. Menoja säästyy mm. joukkoliikenteen kuljetuskustannuksista (aikaistettu kesäaikatauluun siirtyminen), henkilöstömenoista (kesä- ja kausityöntekijöiden rekrytointirajoitukset, yhteistoimintaneuvottelut) sekä tilaustöihin budjetoiduista menoista.

Joukkoliikenteen taloudellinen tilanne on kriittinen koronatilanteen vuoksi. Matkamäärien jyrkkä lasku on vähentänyt merkittävästi asiakastulokertymää. Palvelutarjontaa on vähennetty, mutta sillä ei ole voitu kattaa tulomenetyksiä. Mikäli nykyinen matkamääräennuste - 45 % loppuvuodelle toteutuu, niin rahoitusvaje on noin 3,0 miljoonaa euroa ilman valtion lisärahoitusta. Tilinpäätösennusteessa on huomioitu valtionapua n. 0,7 miljoonaa euroa, mutta päätökset lisärahan suuruudesta saadaan vasta syksyn aikana.

Liikelaitokset

Tilapalvelu -liikelaitoksen toimintakate on toteutumassa 2,5 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Tulojen arvioidaan toteutuvan 1,5 miljoonaa euroa talousarviota suurempina johtuen pääosin Kylän Kattauksen maksamasta sisäisestä vuokrasta Kukkumäen ruokapalvelukeskuksesta, jota ei ole huomioitu talousarviossa aikataulullisista syistä johtuen. Lämmityskustannusten ennakoidaan alittuvan lämpimän alkutalven johdosta 0,4 miljoonaa euroa ja veden kustannusten 0,1 miljoonaa euroa. Lisäksi kiinteistöjen ylläpidon kustannusten ennakoidaan alittuvan 0,5 miljoonaa euroa.

Tilapalvelulla on useisiin kiinteistöihin kohdistuvia lisäpoistojen ja pitoajan lyhennyksiin liittyviä tarpeita noin 3,5 miljoonaa euroa vuosien 2020-2021 aikana. Toiminnasta poistuvien kiinteistöjen lisäpoistoihin on suunniteltu käytettävän 2,5 miljoonaa euroa, jolloin talousarvion tulostavoite toteutuisi.

Keski-Suomen Pelastuslaitos -liikelaitoksen toimintakate-ennuste on 0,5 miljoonaa euroa talousarviota heikompi. Tulojen arvioidaan toteutuvan 0,3 milj. euroa talousarviota pienempinä johtuen pääosin ensihoidon tehtävien vähenemisen vaikutuksista. Menojen ennustetaan toteutuvan 0,2 miljoonaa euroa ennakoitua suurempina johtuen koronatilanteen aiheuttamista poissaoloista ja hankinnoista.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen toimintakatearvio on 3,4 miljoonaa euroa talousarviota heikompi. Toimintatulot ovat toteutumassa 2,4 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä johtuen koronatilanteesta sekä osastojen ruokapalvelujen siirrosta Keski-Suomen sairaanhoitopiirille 1.10.2020 alkaen. Menojen ennustetaan toteutuvan 1,0 miljoonaa euroa budjetoitua suurempina Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen uusien toimitilojen aiheuttamien kustannusten seurauksena.

4 RAHOITUSSUUNNITELMA

Liikelaitokset riveittäin yhdisteltynä

1 000 euroa	TA 2020	Muutokset Huhtikuu	TA+M 2020	Arvio Elokuu	TPE 2020
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Vuosikate	54 566	-4 079	50 488	-27 987	22 500
Satunnaiset erät	0	0	0		0
Tulorahoituksen korjauserät	-10 330	0	-10 330	3 000	-7 330
Toiminnan rahavirta	44 236	-4 079	40 158	-24 987	15 170
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-83 689	-13 704	-97 393	21 296	-76 097
Rahoitusos. inv.menoihin	280	72	352	100	452
Käyttöom. myyntitulot	11 250	0	11 250	-2 700	8 550
Investointien rahavirta	-72 159	-13 632	-85 791	18 696	-67 095
Toiminnan ja inv. rahavirta	-27 923	-17 710	-45 634	-6 291	-51 925
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0		0
Antolainasaam. vähennykset	290	0	290		290
Antolainauksen muutokset	290	0	290	0	290
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	0	50 000		50 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-31 600	0	-31 600		-31 600
Lyhytaik. lainojen muutos	9 324	17 710	27 034	6 291	33 325
Lainakannan muutokset	27 724	17 710	45 434	6 291	51 725
Oman pääoman muutokset	0	0	0		0
Muut maksuvalm. muut.	-90		-90		-90
Rahoituksen rahavirta	27 923	17 710	45 634	6 291	51 925
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

Rahoitussuunnitelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyväksi tulorahoitukseksi arvioidaan 15,2 miljoonaa euroa, joka on 25,0 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua heikempi. Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja myyntituloilla on ennusteen mukaan 67,1 miljoonaa euroa ja siten 18,7 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempi.

Tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen ja kaupunki tarvitsee uutta lainaa ennusteen mukaan 51,7 miljoonaa euroa.

4.1 Investoinnit

1 000 euroa	TA+M 2020	Ennuste 2020	Poikkeama enn./TAM
Maa- ja vesialueet	6 921,0	6 921,0	0,0
Urheilu- ja retkeilyalueet	2 686,0	3 136,0	450,0
Katupalvelut	23 524,0	23 524,0	0,0
Viherpalvelut	4 049,0	4 049,0	0,0
Satamapalvelut	600,0	600,0	0,0
Yhdyskuntarakentaminen	28 173,0	28 173,0	0,0
<i>Yhdyskuntarakentaminen, tulot</i>	<i>0,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Talonrakennus	38 407,7	27 627,7	-10 780,0
<i>Talonrakennus, tulot</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Konsernihallinto	3 158,3	3 158,3	0,0
Perusturvan toimiala	931,0	531,0	-400,0
Kasvun ja oppimisen palvelut	2 418,0	2 418,0	0,0
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	2 267,0	1 000,7	-1 266,3
Kaupunkirakenteen toimiala	869,2	869,2	0,0
Irtainomaisuus yhteensä	9 643,5	7 977,2	-1 666,3
<i>Irtainomaisuus, tulot</i>	<i>50,0</i>	<i>50,0</i>	<i>0,0</i>
Osakkeet ja osuudet	9 500,0	200,0	-9 300,0
Keski-Suomen Pelastuslaitos	2 062,0	2 062,0	0,0
Liikelaitokset yhteensä	2 062,0	2 062,0	0,0
<i>Liikelaitokset, tulot</i>	<i>302,0</i>	<i>302,0</i>	<i>0,0</i>
Maan myyntitulot	1 000,0	1 300,0	300,0
Investointimenot yhteensä	97 393,2	76 096,9	-21 296,3
Investointitulot yhteensä	1 352,0	1 752,0	400,0

Vuoden 2020 investointimenoja korotettiin kevään talousarviomuutoksissa 13,7 miljoonalla eurolla. Korotukset ovat vuonna 2019 toteutumatta jääneiden investointimenojen uudelleenbudjetoitteja.

Tämän hetkisen ennusteen mukaan Tilapalvelu -liikelaitoksen talonrakennusinvestoinnit ovat toteutumassa 10,8 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Puuppolan päiväkotihanketta ei aloiteta, vaan nykyisen päiväkotitilan vuokrasopimusta jatketaan. Harakka-saaren öljyntorjuntatukikohtaa ei myöskään toteuteta, koska hankkeeseen ei saada investointiavustusta. Uudelleenbudjetoitteja vuodelle 2021 tullaan esittämään 7,6 miljoonaa euroa, koska mm. Kortepohjan päiväkotikoulun rakentaminen alkoi suunniteltua myöhemmin väistökoulun korjaustöiden vuoksi.

Kaupunginteatterin suuren näyttämön lavanostinjärjestelmän investointihankkeen hankintaprosessi käynnistyy vuoden 2020 aikana. Investointimenot tulevat kuitenkin toteutumaan vasta vuoden 2021 aikana ja hankinnan osalta tullaankin esittämään uudelleen budjetoitua tulevalle vuodelle.

Urheilu- ja retkeilyalueiden investointimenojen ennakoidaan ylittyvän Viitaniemen ja Koskenharjun investointien vuoksi noin 0,45 miljoonaa euroa. Viitaniemen liikuntapuiston päärakennuksen kustannukset ovat täsmentyneet suunnittelun edetessä. Kohteen varsinainen suunnittelu tehtiin 8/2019-3/2020. Kustannuksia alkuperäisestä arvioidusta ovat nostaneet muun muassa väistötilakustannukset, maaperätutkimukseen liittyvät kustannukset, tontin kunnallistekniikan oletettua laajempi uusimistarve sekä suunnitelmamuutokset kantaviin rakenteisiin.

Maanmyyntien osalta ennustetta on nostettu 0,3 miljoonaa euroa talousarviosta. Raaka-kauppojen neuvottelut ovat edenneet hyvin ja kauppvoja on saatu tehtyä suunnitelmallisesti.

Hippos-hankkeen aloituksen siirtymisen vuoksi osakkeiden ja osuuksien määrärahaennusteesta on vähennetty 9,3 miljoonan euron budjettivaraus Hippoksen Ky tehtävää kaupungin sijoitusosuutta varten.

4.2 Rahoitusraportti

Rahoitustapahtumia 31.8.2020

Pitkäaikaiset ottolainat

- Pitkäaikaisten ottolainojen saldo oli 284,5 milj. euroa.
- Pitkäaikaisten ottolainojen osuus koko lainasalkusta oli 65 %
- Keskimääräisellä pääomalla laskettu keskiporko oli 2,16 %
- Pääomalla painotettu juoksuaika oli 8,27 vuotta

Koko lainasalkku

- Saldo 31.08.2020 mukaan lukien sisäinen pankki ja kuntatodistukset oli 435 milj. euroa
- Kaupunki otti Kuntarahoitus Oyj:ltä 50 milj. euron lainan kattamaan vuoden 2020 talousarvion mukaista pitkäaikaista lainatarvetta (laina-aika 20 vuotta, korko ensimmäiset 10 vuotta kiinteä 0,47 %)
- Keskimääräisellä pääomalla laskettu keskiporko oli 1,33 %
- Suojausaste oli 41 %

Takaukset

- Suurimmat takauksien (454 milj. euroa) muutokset tarkasteluajanjaksolla:
 - Alva-yhtiöt Oy:lle – 15,3 milj. euroa
 - Jyväskylän Voima Oy:lle -6,9 milj. euroa
 - Education Facilities Oy:lle + 7,27 milj. euroa
- Kuntayritystodistusten saldo Education Facilities Oy:lle 13,7 milj. euroa ja Jyväskylän Jäähalli Oy:lle 4,5 milj. euroa
- Kokonaisuudessaan takaukselliset lainat lyhenivät suunniteltujen lyhennysohjelmien mukaan maksuhäiriöittä

Välirahoitteiset hankkeen

Jyväsriihen koordinoimat:

- Yhdistyksillä (4 kpl) käytössä limiittiä 124 403 euroa (limiitti 500 000 euroa)

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoittamat:

- K-S Yhteisöjen Tuki ry, limiittiä käytössä 150 000 euroa (limiitti 300 000 euroa)

Rahoituksen tilanne 31.8.2020

1 000 euroa	31.12.2019	31.8.2020	Muutos 2019-2020
konsernitili/OP Keski-Suomi	70 649 858,30	100 731 556,95	30 081 698,65
kassalainat emolle	0,00	0,00	0,00
Lainaa konsernilta yhteensä	70 649 858,3	100 731 557,0	30 081 698,7
Kuntatodistukset	71 000 000,00	50 000 000,00	-21 000 000,0
Lyhytaikaiset lainat yhteensä	141 649 858,3	150 731 557,0	9 081 698,6
Ottolainat	265 385 765,00	284 542 910,00	19 157 145,0
Lainakanta yhteensä	407 035 623,30	435 274 466,95	28 238 843,65

Pitkäaikaiset antolainat

1 000 eur	31.12.2019	31.8.2020	Muutos
Korolliset lainat			
Alva-yhtiöt Oy	150 000	150 000	0
Korottomat lainat			
Jyv Paviljonkisäätiö sr	5 046	5 046	0
Jyv. mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	555	555	0
Jyv. Rintamamiesvet.as.säätiö sr	286	286	0
K-S Sairaskotisäätiö sr	312	312	0
Tytäryhteisöille	156 199	156 199	0
Korolliset lainat			
Kärkisten vesiosuuskunta	150	150	0
Jyv Taiteilijatalosäätiö sr	94	94	0
Korottomat lainat			
Jyv. Kongressikeskus Oy	757	757	0
K-S Yhteisöjen Tuki ry	150	150	0
Korpilahden vet. asuntosäätiö sr	298	298	0
EU-rahoitteiset hankkeet/välirahoitus			
Jyvässeudun 4H-yhdistys ry	37	27	-10
Pohj-Korpilahden yhteistyöyhdistys ry	47	85	38
Korpilahden Yrittäjät ry	35	0	-35
Kuohun Nuorisoseura ry	0	12	12
Vaajan Valppaat	12	0	-12
Keljon hirvimiehet ry	9	0	-9
Saukkolan kyläseura ry	9	0	-9
Muille	1 598	1 573	-25
Yhteensä	157 797	157 772	-50

Takaukset tytäryhteisöille

1 000 eur	Myönnetty määrä	31.12.2019	31.08.2020	Muutos
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	226 980	148 781	149 073	292
As Oy Jyv. mlk:n Norolankuja 1	1 111	267	222	-44
Alva-yhtiöt Oy	45 000	15 395	0	-15 395
Jyväskylän Voima Oy/leasingrahoitus	150 800	107 348	100 379	-6 969
Education Facilities Oy	94 192	60 435	67 709	7 274
Education Facilities Oy/kuntayritystod.	13 700	13 700	13 700	0
Jyvä-Parkki Oy	42 203	22 242	21 365	-877
Ki Oy Rahtiasema	4 457	2 146	1 981	-165
Jykie Oy	3 027	1 110	1 060	-50
Ki Oy Tikkakosken Mekaanikontie	6 800	4 221	4 072	-149
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 7	32 000	23 544	22 982	-561
Ki Oy Konttisentie 2	583	75	60	-15
Ki Oy Kinkomaan Vitapolis	1 925	1 182	1 143	-40
Ki Oy Jyväskylän Huhtasuon Koulukeskus	40 100	31 756	30 922	-834
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr	12 450	6 687	6 413	-274
Jyv. Seudun Puhdistamo Oy	27 944	25 096	24 452	-644
Jyv. mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	3 323	2 094	2 027	-66
Jyväskylän Jäähalli Oy/ kuntayritystodistukset	4 500	4 500	4 500	0
Yhteensä	711 096	470 579	452 060	-18 519

Takaukset muille kuin tytäryhteisöille

1 000 eur	Myönnetty määrä	31.12.2019	31.08.2020	Muutos
As Oy Jyv. mlk:nVPK ry:n Vuokrat.II	187	33	28	-5
Viitakodit ry	500	333	316	-16
Korpilahden Vanhusten Tuki ry	700	379	366	-13
Kuiville Pyrkivien Tuki ry	502	251	248	-4
Jyväskylän Katulähetys ry	447	101	89	-11
Kärkisten vesiosuuskunta	2 238	1 129	1 044	-85
Muuramen Rannakylän ja Isolahden vesios.	1 100	116	0	-116
Leppälahti-Savio vesihuolto-osuuskunta	1 715	429	369	-60
Oittilan vesiosuuskunta	120	3	1	-3
Yhteensä	7 510	2 773	2 461	-312
Kaikki takaukset yhteensä	718 605	473 352	454 521	-18 831

5 TOIMINTA JA TAVOITTEET

5.1 Konsernihallinto

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Työllisyyspalvelujen aktivointiaste on vähintään 32 % ja työsuhteita on syntynyt työllisyyspalvelujen avulla vähintään 700 kpl.

Aktivointiaste on ollut vuoden 2020 tammi-heinäkuussa 25,6 % (elokuun tilastoja ei ole vielä saatavilla). Työsuhteita on syntynyt yrityksiin ja yhdistyksiin joko Jyväskylälisän tai muutoin ura- ja palveluohjauksen avulla 400 kpl.

2. Sijoittumispalvelut on auttanut vähintään 11 yritystä sijoittumaan kaupunkiin.

Tällä hetkellä sijoittuneita yrityksiä on 6 kpl.

3. Liikunnan terveyden ja hyvinvoinnin ekosysteemissä ovat ensimmäiset pilotoinnit käynnissä.

Tavoite toteutuu. Käynnissä on ensimmäinen pilotointi.

5.2 Perusturva

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Sosiaalipalvelut

Koronaviruspandemian vuoksi palveluissa otettiin suunnitelmallisesti käyttöön etätyöt myös asiakastyössä. Ryhmämuotoiset toiminnat jouduttiin tilapäisesti keskeyttämään. Palvelukeskus Hanskan henkilöstö jalkautui kaupungille asiakkaidensa pariin, kunnes toimitila jälleen avattiin. Sosiaalipalveluista osallistuttiin kauppa-apua järjestävään korona -puhelinpalveluun ja yli 70-vuotiaiden soittorinkiin yhdessä muiden palveluiden kanssa. Pääsääntöisesti asiakkaille pystyttiin järjestämään sosiaalipalvelut poikkeusoloista huolimatta. Vammaispalveluissa korona aiheutti laajasti muutoksia toimintaan kuten päivä- ja työtoimintojen toteuttamiseen.

Korona on lisännyt perheiden ahdinkoa mikä on näkynyt lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen asiakkuuksissa. Sosiaalisen luototuksen yhteydenotot ovat olleet kasvussa. Kasvosuojaimien jakelu vähävaraisille käynnistettiin elokuun lopussa. Kokonaisuudessaan sosiaalipalveluilla on kirjattu käyttötalouteen 123 200 euroa koronaan liittyviä menoeriä.

Palokan seniorikorttelin 10.7.2020 tulipalossa kotinsa menettäneiden auttamistyö lisäsi sosiaalipäivystyksikön ja aikuissosiaalityön tehtäviä. Asukkaille järjestettiin tarvittavaa apua eri toimijoiden yhteistyönä ja saatu palaute on ollut myönteistä.

Aikuissosiaalityö ja kuntouttavat palvelut

Ehkäisevän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin 4159 kpl (2019:4088) ja täydentävän toimeentulotuen päätöksiä 3597 kpl (2019:4055). Toimeentulotuen palvelutakuu ylittyi 15 kertaa (2019:29) kiireettömässä toimeentulotuessa ja 5 kertaa kiireellisessä toimeentulotuessa (2019:6). Aikuissosiaalityöhön saapui 1830 sosiaalihuoltolain (34§ ja 35 §) mukaista huoli-ilmoitusta (2019: 2301). Huoli-ilmoituksista 257 kpl koski asumista (2019:173).

Mielenterveyskuntoutujien sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut siirtyivät 1.5. sairaanhoitopiiriltä aikuissosiaalityön ja kuntouttavien palvelujen palveluyksikön ostopalveluiksi.

Selviämisaseman palvelut siirtyivät avoterveydenhuollosta aikuissosiaalityön ja kuntouttavien palveluiden järjestämisvastuulle ja palvelun tuottaa Sovatek-säätiö.

Palvelukeskus Hanskan asiakasmäärä kasvoi kesäaikana 20 - 30 asiakkaasta 40 – 50 päivittäiseen asiakkaaseen. Koronan leviämistä ehkäisevien käsidesien tarjonta kaupungin eri liiketiloissa sekä kesän aikana lisääntynyt huumeiden ja muiden päihteiden sekakäyttö näkyi asiakkaiden vahvempana päihtymisenä ja sekavana käytöksenä. Päihteiden lisääntynyt käyttö näkyi lisääntyneenä kävijöiden määränä (577) selviämisasemalla (2019: 412). Kävijöiden aggressiivinen käytös selviämisasemalla oli myös lisääntynyt.

Sosiaalisessa luototuksessa tehtiin 27 luottopäätöstä (2019:39). Maksuvapaita kuukausia myönnettiin 10 asiakkaalle (2019:12). Puhelimitse tapahtuvaa yleistä talousohjausta annettiin päivittäin runsaasti. Talousohjauksen tarpeen lisääntymiseen on vaikuttanut koronapandemian aiheuttamat elämäntilannemuutokset kuntalaisten elämässä.

Pakolaistaustaisille tarjottavia kuntapaikkoja on myönnetty 95 henkilölle vuoden 2020 aikana. Näistä päätöksistä 42 kpl on tehty kiintiöpakolaisille, 10 hätätapauksina saapuville ja loput turvapaikkaprosessin kautta saapuneille. Korona-ajan matkajärjestelyjen haastavuuden vuoksi kuntaan saapuminen on kaikkien pakolaisryhmien osalta edelleen viivästynyt. Uusia asiakkuuksia Kotoutumispalveluissa on ajalla 1-8/2020 aloitettu 71 henkilölle (2019: 149).

Kotoutumispalveluissa lähdettiin Paloma2 -hankkeen tutkimukseen mukaan kehittämään pakolaistaustaisen asiakkaiden mielenterveyden alkuhaastattelun mallia. Lisäksi kesän aikana suunniteltiin uusi malli perheenyhdistämisen kautta yhdistyneiden lapsiperheiden tukemiseksi. Mallia kokeillaan syksyn 2020 aikana. Kesällä järjestettiin yksi leiripäivä alakäisinä yksin tulleille nuorille. Muu leiritoiminta oli koronaepidemian vuoksi tauolla.

Lakimuutos yksin ilman huoltajaa tulleiden turvapaikanhakijoiden kotoutumislain mukaisen jälkihuollon päättymisen ikärajan nostamisesta 25 ikävuoteen astui voimaan heinäkuussa. Kotoutumispalvelut on yhteistyötahojen kanssa (mm. J-nappi, lastensuojelun jälkihuolto) aloittanut asiakkaiden tilanteiden kartoittamisen niiden osalta, joilta ko. palvelut on jo päätetty. Jälkihuollon palvelujen piiriin voi palata takautuvasti.

Keski-Suomen sovittelutoimiston sovittelualoitteiden määrä (264) on noin 18 % pienempi verrattuna edelliseen vuoteen (321). Aloitetahti on jakautunut tasaisemmin ja ennustaa tässä vaiheessa Keski-Suomen alueelle normaalia noin 400 sovittelualoitteen vuotta.

Asta-hankkeen kohderyhmää laajennettiin huhtikuun alussa JVA:n vuokralaisisiin, joilla on vuokravelkaa sekä aikuissosiaalityön ja sosiaalisen luototuksen vuokralla asuviin asiakkaisiin. Hankkeen tavoitteena on kartoittaa asiakkaan velkatilanne ja turvata asumisen jatkuminen sekä taloudenhallinnantaitojen paraneminen. Hankkeeseen on ohjattu 44 asiakasta.

Lastensuojelun palvelut

Lastensuojelun avohuollon asiakkaina olevien lasten kokonaismäärä väheni 2,9 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli THL:lle annettavan tilaston mukaan ajalla 1-8 2020 yhteensä 1317 lasta (1-8 2019: 1356 lasta). Keskimääräinen lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijäkohtainen asiakasmäärä (sosiaalityön asiakkuus) ilman kotoutumisvaiheen lastensuojelua oli elokuussa 34,5 asiakaslasta (1-8 2019: 36,4 asiakaslasta). Kotoutumisvaiheen lastensuojelun piirissä oli 44 lasta (1-8 2019: 42 lasta) ja työntekijäkohtainen asiakasmäärä oli 22 lasta (2019:21 lasta).

Uusien lastensuojeluilmoitusten määrä 2956 väheni 8,7 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (1-8 2019: 3238). Ilmoitukset koskivat yhteensä 1766 lasta (1-8/2019: 1811 lasta), laskua 2,5 % edellisvuoteen. Ilmoitusmäärän lasku ajoittuu korona-ajan poikkeusoloihin, joten ilmoitusmäärä voi kääntyä nousuun loppuvuoden aikana. Keskimääräinen lastensuojeluilmoitusten käsittelyaika oli elokuussa 4,38 arkipäivää (8/2019: 4,15 arkipäivää). Kiireelliset lastensuojeluilmoitukset pystyttiin edelleen käsittelemään saman päivän aikana. Lastensuojeluilmoituksissa yleisimmät taustasyöt liittyvät vanhempien vakavaan tilanteeseen (päihteidenkäyttö, psyykinen terveys ja väkivalta.) Yleisin lasta koskevat taustasyöt oli lapsen päihteiden käyttö tai sen epäily.

Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintoviraston lastensuojelun avohuollon toimintayksikköön tekemän tarkastuskäynnin osalta on valmisteltu selvitys annettavaksi 30.9.2020. Yksikköön on laadittu johdon, henkilöstöyksikön ja työterveyshuollon toimesta suunnitelma erityisistä tukitoimista, jotka toteutetaan syksyn ja talven kuluessa. Yksikön lähiesimiestyötä vahvistetaan.

Tehostetun perhetyön yksikön kokonaisasiakasmäärä (550) pysyi viime vuoden tasolla (554). Oman tuotannon osuus on edelleen kasvanut niin, että ostopalveluiden kokonaismäärä (2020: 116 asiakaslasta) on vähentynyt neljänneksen edellisvuoden tasosta (2019: 157 asiakaslasta).

Mattilan perhetukikodin kriisiosastolle sijoitettuja lapsia oli 32 eri lasta (1-8 2019: 47 lasta). Lyhytaikaisessa perhehoidossa on 30 perhehoitajalla ollut 52 eri lasta (1-8 2019: 54 lasta).

Mattilan perhekuntoutuksessa on ollut asiakkaana 14 eri perhettä, (1-8 2019: 12 perhettä) ja asuntojen käyttöaste 66 % (1-8 2019: 73 %). Käyttöastetta on laskenut tänä keväänä Mattilankatu 7:n kiinteistön varaaminen korona-ajan poikkeusolojen lisäyksiköksi. Perhekuntoutustiimi siirtyy vuodenvaihteessa kotiin tehtävään perhekuntoutukseen ja Mattilankadun tiloista luovutaan sisäilmaongelmien vuoksi.

Sosiaalipäivystyksikön tehtävämäärät 2992 kpl kasvoivat 18 % vuoden 2019 vastaavaan ajankohtaan verrattuna (2019: 2474). Vanhusten avuntarpeeseen liittyvät tehtävät lisääntyivät eniten, johtuen vanhusten karanteeninomaisista olosuhteista keväällä. Seniorikorttelin tulipalo heinäkuussa oli poikkeuksellisen suuri yksittäinen sosiaalipäivystystehtävä, jonka hyvästä hoidosta yksikkö sai kiitosta.

Poliisilaitoksen sosiaalityön tehtävät 636 kpl lisääntyivät myös edelleen aiempaan vuoteen verrattuna (2019: 497). Poliisilaitoksen sosiaalityöntekijän tehtävät liittyvät suurimmaksi osin alaikäisten tekemiin rikoksiin tai rikosepäilyihin sekä tilanteisiin, jossa alaikäiseen epäillä kohdistuneen seksuaali- tai väkivaltarikos.

Poliisilaitoksen sosiaalityöntekijä toimii helmikuusta alkaen lastensuojelun jäsenenä poliisin moniammatillisessa viranomaisyöryhmässä Ankkurissa. Ankkuri-toiminnan pääpaino on alle 15-vuotiaiden tekemiksi epäiltyjen rikollisten tekojen käsittelyssä ja tavoitteena on puuttua nuorten rikosentekijöiden toimintaan jo ennen varsinaisen rikoskierteen muodostumista. Ankkurityön tehtäviä oli poliisisosiaalityössä 142 kpl.

Kaupungin omissa nuorisokodeissa oli jakson aikana sijoitettuna 107 nuorta. Nuorisokodeissa on ollut runsaasti erilaisia uhka- ja väkivaltatilanteita alkuvuoden aikana. Hovilan nuorisokotiin palkattiin psykologi ja Hovilan erityisen vanhan tuen yksikössä siirryttiin erityiseen huolenpitoon (eho) kevään aikana.

Kaupungin ulkopuolisiin laitoksiin sijoitetuista nuorista siirrettiin omiin laitoksiin tai kotiutettiin 13 nuorta.

Sijaishuollon sosiaalityössä oli asiakkaana 288 huostaanotettua lasta, 32 asiakasta sosiaalityöntekijää kohden. Heistä oli perhehoidossa 180 lasta, eli 62,5 % (2019: 175 lasta), laitoshoidossa 82 (2019:84) ammatillisissa en perhekodeissa 43 (2019:46).

Lastensuojelun jälkihuoltoiän nousemiseen 25 ikävuoteen varauduttiin lisäämällä yksi uusi sosiaalityöntekijän virka. Kustannusten ja asiakasmäärän kasvua pyritään jälkihuollossa hillitsemään eri palveluiden (esim. aikuissosiaalityö) ja hankkeiden (4You-hanke, UP 2 US-hanke) yhteistyöllä ja nuorten vahvalla tukemisella laitospalveluista kevyempiin asumis- muotoihin.

Lastensuojelun ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen kilpailuttaminen on meneillään ja uudet puitesopimukset on tarkoitus saada voimaan loppuvuoden aikana.

Talousarvion valmistelussa luovuttiin uuden 12–17-vuotiaiden nuorten päivystys- ja vastaanottoyksikön suunnittelusta Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä uuden sairaalan myötä vapautuviin tiloihin.

Vammaispalvelut

Kevään ja kesän toimintaa on leimannut koronaan liittyvät toimenpiteet. Maaliskuussa suljetut työ- ja päivätoimintayksiköt avattiin 1.6. alkaen, jolloin palvelua tarjottiin pääasiassa itsenäisesti omassa kodissa tai vanhempien luona asuville asiakkaille. Elokuusta lähtien toimintaa on tarjottu myös ryhmäkotien asukkaille. Avotyötoiminta käynnistyi asteittain toukokuun aikana. Elokuun lopussa kaupungin poikkeusolojen johtoryhmän päättämä toiminnan supistaminen toteutettiin pienentäen ryhmäkokoja, vähentäen asiakkaiden toimintapäivien määrää ja niiden kestoa sekä poistaen pienryhmien väliset kontaktit toimintapäivän aikana. Näillä ehdoilla päivätoimintaa toteutetaan 1.9. alkaen ainakin kuukauden ajan.

Asumisyksiköissä on jatkettu koronaan liittyviä suojatoimenpiteitä. Ruokailut on porrastettu, asukkaita ohjataan liikkumaan yksikön sisällä rajatussa osassa yksikköä sekä kerrataan asukkaiden kanssa hygienia-asioiden ja turvavälien merkitystä. Läheisten vierailut on toteutettu pääsääntöisesti ulkotiloissa ja rajoitetusti yksikön sisätiloissa. Toukokuun ajan päivätoiminnasta siirtynyt henkilöstö toteutti päivätoimintaa asumisyksiköissä. He työskentelivät osittain myös tukiasukkaiden kanssa, joiden vapaa-ajan käyttöä tuli aktiivoida harrastusten ja töiden tauolle jäämisen ja koulujen etäopetukseen siirtymisen vuoksi. Tukiasukkaiden ohjaaminen tapahtuu kodeissa eivätkä he tule yksiköiden tiloihin.

Asukkaiden näkökulmasta jakso näyttäytyi osittain vapaampana ja aikatauluttomampana arkena. Toisaalta normaalikesästä poiketen retkiä ei juurikaan tehty eikä leirejä pidetty ja liikkuminen sekä läheisten tapaaminen olivat rajatumpaa, mikä vaati asukkailta ymmärrystä ja kärsivällisyyttä. Asumisyksiköiden käyttöaste on ollut tehostetussa palveluasumisessa 99%, palveluasumisessa 72% ja tukiasumisessa 100%. Tilapäisen asumisen käytöstä (35%) on laskenut tilapäisjaksojen peruminen koronatilanteen vuoksi usean kuukauden ajaksi.

Koronan aiheuttamat palveluiden supistamis- ja sulkemistoimenpiteet ovat heikentäneet perheiden ja asiakkaiden jaksamista. Kesän aikana on järjestetty asiakkaiden koteihin tukea hoitoavun, henkilökohtaisen avun ja kotiin järjestettävän päiväaikaisen toiminnan avulla. Lisäksi omaishoidon vapaiden sekä tilapäishoidon mahdollistamiseksi avattiin 14.5. Kortteerin ryhmäkoti ns. kriisipaikaksi, jossa vuorottelivat sekä aikuiset että lapsiasiakkaat. Myös muiden ryhmäkotien lah-paikkoja avattiin aikuisten kehitysvammaisten asiakkaiden ja heidän perheidensä jaksamisen tukemiseksi heinä-elokuussa. Varahenkilöstö alkoi kiertää varausten mukaisesti eri yksiköissä tauon jälkeen 3.8. alkaen.

Kaikissa toimipisteissä on huomioitu yleiset varotoimet taudinaiheuttajien leviämisen ehkäisemiseksi. Maskit on olleet käytössä ohjeistukset huomioiden asumispalveluissa ja työ- ja päivätoiminnassa. Lisäksi kaikissa muissakin asiakastapaamisissa on tarpeen mukaan käytetty maskeja. Etätyökäytäntöjä on jatkettu kesän ajan vammaispalveluiden toimistossa, kehitysvammaneurolassa sekä esimiestyössä. Asiakasasioita ja -tapaamisia on hoidettu puhelimitse, sähköisiä asiointikanavia hyödyntäen sekä Teams-palavereiden avulla. Asiakkaat ovat aktiivisesti toimittaneet hakemuksia ja henkilökohtaisen avun työtuntilistoja Hyviksen kautta ja näin on pystytty välttämään lähikontakteja ja riskiryhmäläisten ylimääräistä asiointia kodin ulkopuolella.

Vammaispalveluiden sosiaalityö ja palveluohjaus ovat aktiivisesti tarkastelleet laitostuntoutuksen jakson kestoja ja vaikuttavuutta. Työskentelyn avulla laitoksesta on siirtynyt kolme asiakasta tehostetun palveluasumisen yksikköön sekä neljän lyhytaikaishoidon käyttäjän palvelutarvetta ja siihen vastaamista on myös tarkennettu.

Henkilökohtaisen budjetoinnin asiakasmäärä on 12. Henkilökohtaisen avun palvelusetelitä on voimassa 50 (näistä vuoden 2020 aikana myönnetty 22), hoitoavun 20 (2020: 10) ja kehitysvammaisten palveluasumisen 8 (2020: 5).

Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluiden hankintamenettely valmisteltiin ja kilpailutettiin, tarjousten jättöaika päättyi elokuun lopussa. Yhtä aikaa asumisen tuen palveluiden hankinnan kanssa etenivät henkilökohtaisen avun ja hoitoavun kilpailutuksen valmistelu. Kilpailutukset avataan syksyn aikana. Lisäksi on valmisteltu maakunnallisen välitys- ja kuljetuspalvelun hankintamenettelyä.

Vammaispalveluiden henkilöstö on osallistunut etäyhteyksin toteutettuihin koulutuksiin, mm. Tays:n järjestämiin kommunikaatioon liittyviin koulutuksiin. LifeCare-järjestelmä otettiin käyttöön toukokuussa ja yksiköissä on myös suoritettu laiteajokortteja. Pehdytyskansioiden kehittämistyötä on jatkettu yksiköissä. Yksiköiden lääkehoitosuunnitelmat päivitettiin ja toimitettiin pyydetysti aluehallintovirastoon.

Poikkeusaika vaati olemassa olevien käytäntöjen arviointia ja uusien toimintamallien luontia. Päivätoiminnan henkilöstön siirtyminen asumisyksiköihin sujui alkuvaikeuksien jälkeen hyvin ja vahvisti valmiutta entistä avoimempaan ja sujuvampaan yhteistyöhön yksiköiden välillä. Varhaiskasvatuksen ja erityisliikunnan työntekijöiden siirtymisestä asumisyksiköihin saatiin myös positiivisia kokemuksia.

Rekrytointeja mm. kesäsijaisuuksiin vaikeutti kaupungin yt-menettelyt. Sijaisuuksia ei saanut täyttää suoraan vaan ensin piti selvittää lomautusuhan alla olevien tilanne. Tämä viivästytti keväällä kesäsijaisten rekrytointia ja sijaisuuksia jäi täyttämättä tai sijaisuuksiin saatiin ainoastaan osaksi kesää työntekijä lomautusuhan alla olevista. Myös sairauslomien sijaisia oli haasteellista saada. Kesä oli haastava ja tuplavuoroja jouduttiin tekemään henkilöstöressurin säilymisen vuoksi. Maksettujen tuplavuorokorvausten määrä oli 172, vastaavana ajankohtana edellisenä vuonna 123. Maksettujen hälytysrahojen määrä 26 oli laskenut edellisestä vuodesta (2019: 38).

Henkilöstön sairauspoissaolot ovat lisääntyneet erityisesti 4-14 päivän pituisten sairauslomien osalta valtaosin asumisyksiköissä. Tähän on osaltaan vaikuttanut henkilöstön velvollisuus jäädä pois töistä vähäisissäkin oireissa. Loppukesästä henkilöstön poissaoloa töistä pidensi myös koronatestiin pääsyn ja testitulosten odottamisen pitkittyminen jopa yli viikon ajaksi.

Korona on aiheuttanut lisäkustannuksia hoito- ja puhdistustarvikkeiden (maskit, käsineet, suojatakit, desinfiointiaineet) kasvaneen kulutuksen myötä yli 42 000 euroa. Toisaalta korona-aika on vähentänyt muun muassa kuljetuspalveluiden käyttöä ja kustannuksia. Joitakin päivätoiminnan tehtäviä on jätetty täyttämättä päivätoiminnan tauon ajaksi.

Ikääntyneiden palvelut

Toimintaan on vaikuttanut laajasti koronaviruksen aiheuttamat rajoitustoimenpiteet eri yksiköissä maaliskuun puolesta välistä alkaen kesäkuun puoleen väliin. Palveluissa on päivä- ja hyvinvointikeskustoiminta ollut koko ajanjakson kiinni ja sulku jatkuu vuoden loppuun. Asumisen ja kotihoidon rajoituksia purettiin osaltaan kesäkuussa vierailujen ja suojainten käytön osalta, mutta tarkastelujakson lopulla 26.8 otettiin uudelleen vierailurajoitukset sekä maskien pakollisuus henkilöstölle käyttöön.

Henkilöstöä työskenteli muista palvelualueilta toukokuun lopulle, mikä näkyy kasvaneena henkilöstökustannuksina, toki vahvasti osaltaan henkilöstöresursseja. Poikkeusolojen aiheuttamat vaatimukset ohjeistusten nopeisiin muutoksiin suojainten osalta vaativat henkilöstöltä paljon henkistä venymistä riskiryhmään kuuluvien asiakkaiden laadukkaan hoidon järjestymisessä. Ajanjaksolla henkilöstö ja esimiehet toimivat koronan vaatimien ohjeiden osalta erinomaisesti ja korona on pysynyt hallinnassa huolimatta vaativasta asiakasryhmästä, koronakaranteeneja ei ole ollut ajanjakson aikana.

Omaisten kanssa tehtävää yhteistyötä kuten omaisfoorumit ja asiakasraadit ei ole voitu toteuttaa koronaepidemian vuoksi. Puhelinyhteydenpitoa on vahvistettu ja pilotoitu Onerva - ja Mumo - sovelluksia. Onerva on vakituisessa käytössä kotihoidon asiakkailla mahdollistaen yhteydenpidon omaisten kanssa.

Sairauspoissaolot alkoivat kasvaa kesän aikana, osa selittyy koronan aiheuttamista poissaoloista (henkilöstön infektiosairaudet kasvaneet, jolloin ohjataan koronatestiin ja on ehdoton kieltö tulla infektiosairaana töihin). Tupla- ja hälytysrahakorvaukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna johtuen sairauspoissaolojen vaatimista henkilöstötarpeista ja toisaalta edelleen jatkuvista rekrytointihaasteista alueella. Rekrytoinnin haasteellisuus näkyi kaupungin yt-menettelyiden vuoksi, jolloin sijaisuuksia ei saanut täyttää suoraan vaan ensin piti selvittää lomautusuhan alla olevien tilanne. Sairauslomien sijaisia oli haasteellista saada.

Palveluohjaus ja ennaltaehkäisevät palvelut

Yksikön palvelupäällikkö vaihtui ajanjakson lopulla viranhaltijan siirtyessä toiselle paikkakunnalle. Asiakasmaksutiimi siirtyi talouspalveluyksikköön 1.5. alkaen ja muistipoliklinikka siirtyi avoterveydenhuollon geriatriiseen osaamiskeskukseen 1.6. alkaen.

OIVA- keskuksessa käsiteltiin 312 eri ihmisen ilmoitusta iäkkään palvelutarpeesta. Keskuksen tuli (1.1.-31.8.2020) 12102 puhelua, joista 5542 puheluun vastattiin suoraan ja 3623 takaisinsoiton kautta. Chat palvelun kautta yhteyttä otti 56 asiakasta. Kotiutustiimiin tuli (1.1.-31.8.2020) 4128 puhelua, joista 2185 puheluun vastattiin suoraan ja 950 takaisinsoiton kautta. Perhehoidossa oli 1.5.-31.8.2020 yhteensä 591 hoitopäivää (vrt. tammi-huhtikuu 778 hoitopäivää).

Omaishoidontukeen oikeutettuja asiakkaita oli tarkastelujakson lopussa 1052, joiden hoitajista 337 yli 75-vuotiaita. Kuntouttavan päivätoiminnan yksiköt sekä hyvinvointikeskukset ovat olleet suljettuna koko tarkastelujakson ajan koronavirustilanteen vuoksi. Kuitenkin Hyvinvointikeskusten korvaavaa toimintaa suunniteltiin yhdessä liikunnan, kulttuuri ja osallisuuden palvelualueen kanssa, mukana on useita järjestöjä ja yhteisöjä, mm seurakuntien tuki yksinäisyyden tukemiseen oli korvaamatonta. Kuntouttavan päivätoiminnan asiakkaisiin oltiin yhteydessä ja noin 100 asiakasta aloittaa kuntouttavan päivätoiminnan syyskuun aikana kotiin annetulla palvelumallilla.

Turvapalvelu TAINassa käyntien määrä oli 4 552 ja hälytysten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ollen ajanjaksolla 1.1.- 31.8.2020 yhteensä 79 782 (v. 2019: 60 181). Taustalla on turvapuhelinjärjestelmässä tullut muutos mikä ei mahdollista sitä, että mm. kotihoidon hoitaja kuittaisi käynnille mennessään aiheuttamansa ovivahti- hälytyksen.

Koronavirustilanteen seurannaisvaikutukset ovat näkyneet toimintayksikössä eri tavoin. Eri sosiaali – ja terveystalvelujen toiminnan muutokset ja sulut koronavirustilanteesta johtuen ovat aiheuttaneet asiakastilanteiden kriisiytymistä ikääntyneiden palveluissa mm. omaishoidontuessa sekä kotihoidossa. Tämä on aiheuttanut huomattavaa tarvetta Akseli ja Elinan lyhytaikashoidon paikoille sekä kasvattanut vakituista asumispalvelupaikkaa odottavien määrää ja pidentänyt odotusaikaa palveluun. Seurantajakson ajan OIVA-keskuksesta on vastattu koko kaupungin koronaneuvontapuhelimeen, mistä kuntalaisia on neuvottu mm. kauppa-avun saamisessa karanteenin tai karanteeninomaisten olosuhteiden aikana.

Kotihoito

Kotihoidon (sisältää oman toiminnan, ostopalvelun, palvelusetelin) piirissä oli tarkastelujaksolla 2138 (2019: 2056 asiakasta) eri asiakasta, heistä 75 vuotta täyttäneitä oli 1619 (2019:1560). 15 % yli 75-vuotiaiden ikäluokasta sai kotihoidon palveluita. Säännöllisen kotihoidon palvelua vähintään 30 h/kk saaneita asiakkaita oli 831 (2019:653). Tukipalveluasiakkaita oli alkuvuodesta yhteensä 2620 (2019:2672) joista 65 vuotta täyttäneitä oli 2450 (2019:2480).

Kotihoidossa ostopalvelualueiden siirtäminen omaksi toiminnaksi liikkeen luovutuksella on jatkunut edelleen. Omaksi toiminnaksi ovat siirtyneet Lutakon kotihoito (9 tt) 1.6.20 ja Attendon kotihoito (37 tt) siirtyi 1.9.20 ja sitä on valmisteltu kesäkuusta alkaen. Uudet työntekijät ja asiakkaat ovat fuusioituneet olemassa oleviin tiimeihin. Perinteisten kotikäyntien rinnalla etähoivan kehittäminen jatkuu. Etähoiva aloitti toiminnan toukokuussa, asennuskäyntejä on tehty 91 ja säännöllisen kotihoidon yhteydenottoja etähoivassa on tehty 4424. Toiminta on otettu hyvin vastaan, mutta edelleen etähoivaan sopivien asiakkaiden löytämiseksi on tehostettava. Vuoden loppuun mennessä tavoitteena on 140 asiakasta. Etähoitoa voi saada asiakas, joka täyttää kotihoidon kriteerit ja hänelle voidaan myöntää kunnallista kotihoitoa. Etähoidolla voidaan korvata osa perinteisen kotihoidon käynneistä tai asiakkaalle voidaan aloittaa suoraan pelkkä etähoito esimerkiksi lääkehoidon tai ruokailun tukemista ja valvontaa varten. Etähoito on ääni- ja videokuvayhteys asiakkaan ja hoitajan välillä.

Kotihoidon alueiden uudistaminen optimoinnin tuloksena on käynnissä ja tavoitteena on ensi vuodelle 10 alueen sijaan 12 aluetta, jolloin asiakkaiden määrä eri alueilla on tasaisempi ja osaamisen hyödyntäminen sekä esimiesten välinen yhteistyö sujuvoituu. Esimiehet ovat suunnitelleet toimintaa kahdessa työpajassa ja työkokouksissa. Henkilöstön infotilaisuuksien aikataulut on tehty ja ne käynnistyvät syyskuun alusta.

Vakituinen henkilöstö kasvoi Lutakon kotihoidon siirtymisen myötä 9:llä henkilöllä. Koronakevään aikana kotihoitoon oli sijoitettuna työntekijöitä muilta toimialoilta kuten päivähoidosta, koulusta ja kouluterveydenhoidosta. Heinäkuun lopun ja elokuun alun aikana poissaoloja ovat kasvattaneet lisääntyneet koronatesteihin odotusajat ja näistä syntyneet poissaolot, joihin sijaisia on ollut todella vaikeaa saada.

Kotihoidon kontaktimäärät (kotikäynnit, käynnit, puhelut, avustavat suoritteet ja muu työ) ovat lisääntyneet viime vuoden vastaavasta: nyt 842 340 (2019: 790 814) ja asiakkaiden määrä on kasvanut. Kotihoidon tunneissa on kasvua 3,7% vuoden 2019 vastaavaan ajanjaksoon v. 2019: 264 423 tuntia ja v. 2020: 274 305 tuntia.

RAI- arvioinnin perusteella asiakkaiden fyysisessä toimintakyvyssä ja kognitioissa on tapahtunut lievää laskua, mikä näkyy kustannuspainoindeksin kasvuna. Tämä merkitsee sitä, että asiakkaiden hoitoisuus on lisääntynyt ja kontaktimäärät kasvaneet.

Ikääntyneiden asumispalvelut

Ikääntyneiden asumispalveluissa oli asiakkaita 31.8.2020 yhteensä 1011. Omassa palvelutuotannossa oli yhteensä 582 asukaspaikkaa, joista pitkäaikaista laitoshoidoa on 95 asukaspaikkaa ja tehostettua palveluasumista 487 paikkaa. Puitesopimus – ja palveluseteli-asiakkaita oli 31.8.2020 yhteensä 429 asukasta. Vuoden toisella kolmanneksella SAS-työryhmässä tehtiin ympärivuorokautisen asumisen ja hoidon palvelusta yhteensä 151 päätöstä, joista 6 ulkopaikkakuntalaisille. Myönteisiä päätöksiä tehtiin 118 ja 33 kielteistä päätöstä.

Palvelun piiriin sijoitettiin yhteensä 95 asiakasta, joista 23 oli paikan vaihtajia. Kaikki paikan vaihtajat olivat palvelusetelillä sijoitettuja tulipalossa tuhoutuneen Mainiokoti Ruusun asukkaita. Sijoitetuista 95 asiakkaasta sijoittui 92 tehostettuun palveluasumiseen (46 asiakasta omaan palveluun ja 46 asiakasta ostopalveluihin). Pitkäaikaishoitoon sijoittui 3 asiakasta. Uusista sijoitetuista asiakkaista siirtyi 27% terveyskeskussairaalaan, 44,5% lyhytaikaishoidosta, 21,5 % kotoa ja 7% muualta (mm. omalla kustannuksella palvelutalossa jo olevat tai psykiatrisen tai päihdepuolen hoitopaikoissa olevat). Sijoitetuista kaksi oli ulkopaikkakuntalaisia.

Paikkaa jonottavien määrä on kasvanut huomattavasti tarkastelujakson aikana. Paikkaa odotti toisella vuosikolmanneksella keskimäärin 58 asiakasta. Asiakkaat jonottivat pääosin tehostetun palveluasumisen paikkaa, johtuen Keljon pitkäaikaishoidon vapautuvien paikkojen täyttämättä jättämisestä. Tarkastelujakson viimeisenä päivänä jonossa oli 82 asiakasta, joista 34 % terveyskeskussairaalaan, 33 % kotona, 26 % lyhytaikaishoidossa ja 7 % muualla (mm. itsemaksavalla paikalla ja ulkopaikkakuntalaiset).

Toisella kolmanneksella keskimääräinen jonotusaika tehostettuun palveluasumiseen oli 60 päivää ja pitkäaikaishoitoon 20 päivää. Kolmen kuukauden jonotusaika ylittyi viidellä (5) asiakkaalla (ylitys 1-15 pv). Koronatoimenpiteet ovat vähentäneet asukkaiden infektiosairauksien määrää, minkä vuoksi asiakasvaihto on ollut vähäistä; ensimmäisellä kolmanneksella asukasvaihto oli 81 ja toisella kolmanneksella 59.

Asukasvalintoihin liittyvän ARA-ohjeistuksen noudattamiseksi varallisuustiedot saatiin selvitettyä 97 asiakkaalta. Määritetty varallisuusraja ylittyi heistä 54 %:lla.

Korona vähensi oleellisesti kevään aikana ulkopuolisten kulttuurituottajien vierailuja asumisyksiköissä. Kesäkuusta alkaen kulttuuritoimintaa on järjestetty ulkona. Asukkaita on ilahduttaneet mm Jyväskylän Sinfonia, Teatterikone, erilaiset musiikki- ja laulukokoonpanot.

Perheiden ennalta ehkäisevät palvelut

Neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Koronan takia Keskustan neuvola toimi väistötiloissa keskitetyn ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan sekä Palokan neuvolan tiloissa maaliskuulta alkaen. Terveydenhoitajan tekemät terveystarkastukset pystyttiin järjestämään äitiysneuvolassa toimintaohjelman ja tarpeen mukaisesti. Äitiysneuvolan käynnit lisääntyivät 4,5% (1-8/2020 16006 ja 1-8/2019 15322). Lastenneuvolan terveystarkastukset toteutuivat pääosin toimintaohjelman mukaisesti, leikki-ikäisten lasten tarkastuksista osa on kuitenkin viivästynyt. Neuvolan lääkärintarkastuksia keskitettiin poikkeustilanteessa Kyllön, Palokan ja Kuokkalan neuvoloihin ja ne suunnattiin pääasiassa raskaana oleviin, synnyttäneisiin ja alle 1-vuotiaisiin. Leikki-ikäisten lääkärintarkastukset ruuhkautuivat ja niitä kertyi jonoon kevään ja kesän aikana noin 450 tarkastusta. Infektio-oireisille neuvola-asiakkaille tarjottiin välttämättömät neuvolapalvelut keskitetysti Halssilan neuvolasta. Neuvolan ryhmämuotoisia perhevalmennuksia ei ole voitu rajoitustoimien takia järjestää. Syksyllä perhevalmennukset käynnistyvät osittain digitaalisina ja osittain pienemmissä ryhmässä turvallisuustekijät huomioiden. Neuvolan terveydenhoitajia on ollut avosairaanhoidon apuna koronapuhelinpalvelussa keväällä sekä alkusyksystä. Kesäaikana neuvolat pidettiin toiminnassa palkkaamalla 17 terveydenhoitajan vuosiloman sijaista.

Kouluterveydenhuollon toimintaa jatkettiin keskitettynä palveluna Mankolan ja Kilpisen koululla toukokuun puoleen väliin saakka. Koulujen siirryttyä takaisin lähiopetuksen 14.5., myös kouluterveydenhoitajat palasivat omiin tehtäviinsä ja kouluterveydenhuollossa käynnistettiin ajanvaruksellinen toiminta. Toukokuussa pyrittiin kartoittamaan tuen tarpeessa olevat lapset ja nuoret, sekä keskityttiin rokotustoimintaan. Kevään aikana laajoista tarkastuksista jäi toteutumatta lääkärin osalta noin 1000 tarkastusta ja terveydenhoitajan osalta noin 250. Kesän aikana kouluterveydenhuollon toiminta jatkui ajanvarauksella keskittyen laajoihin tarkastuksiin. Heinäkuussa kouluterveydenhuolto oli kaksi viikkoa suljettuna. Kouluterveydenhoitajilla käynnit vähenivät 40,5% (1-8/2020 112899 ja 1-8/2019 21674). Elokuussa palattiin normaaliin toimintaan, myös ajanvarauksettomat vastaanotot kouluilla avattiin.

Opiskeluterveydenhuollon toimintaa jatkettiin koronatilanteen aiheuttamasta poikkeustilanteesta huolimatta. Ajanvaraukseton vastaanotto on ollut suljettuna maaliskuun puolen välin jälkeen. Opiskelijat ovat ohjautuneet vastaanotoille ajanvarauksen perusteella. Infektio-oireiset opiskelijat on ohjattu terveysasemille. Terveysasemien kanssa tehtiin yhteistyötä ja terveysasemilta ohjattiin kesäkuun loppupuolelle saakka asevelvollisten ennakkoterveystarkastuksiin opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidolliset puhelut lisääntyivät 23,8% (1-8/2020 4720 ja 1-8/2019 3814). Opiskeluterveydenhuollossa osallistuttiin hengen ensiavun puhelinringin päivystykseen. Opiskeluterveydenhuollon psykologien ja psykiatristen sairaanhoitajien käynnit lisääntyivät 44,1% (1-8/2020 928 ja 1-8/2019 644). Ensimmäisen vuoden tarjotuille terveystarkastuksille eivät opiskelijat tulleet täysimääräisesti poikkeustilanteessa. Opiskeluterveydenhuollon palvelut olivat auki läpi kesän. Elokuussa korona-oirearvioiden purkamisessa annettiin apua avosairaanhoidon osallistumalla oirearviopuheluiden vastaanottoon sekä purkamalla Omaolon oirearvioita.

Psykososiaaliset palvelut

Korona-viruksen aiheuttama poikkeustilanne helpottui touko-kesäkuun aikana niin, että kesän aikana palveluissa otettiin aiempaa enemmän vastaan asiakkaita fyysisinä asiakastapaamisina turvallisuustekijät huomioiden. Koulujen avaamisen aikaan aloitettiin tukihenkilötapaamiset ja kesäkuun alusta alkaen tukiperhetoiminnan käynnit. Yhteistyötä tiivistettiin oppilashuollon, kouluterveydenhuollon, lastensuojelun ja muiden lapsiperhepal-

veluiden kesken, jotta lapsen ja nuoren koulunkäynnin tukeminen sujuvoituu etäopetusjakson jälkeen. Yhteistyötä tehdään tiiviisti elokuussa aloittaneen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeen kanssa erityisesti perhekeskustoiminnan ja maakunnallisen perheoikeudellisen palvelun valmistelutyön osalta.

Lapsiperheiden yhteisen palvelutarvearvioinnin valmistelu eteni. Muutosprojektin loppuraportti valmistui ja sovittiin uuden toimintamallin käynnistyminen vuoden alusta ja muutostuki syksyille. Varhaisen tuen palvelutarvearviointi ja palveluohjaus sekä lastensuojelun alkuarviointi keskitetään. Muutoksen tavoite on sujuvoittaa palveluiden oikea-aikaista saatavuutta, selkeyttää ohjautumista sekä vähentää lastensuojelun asiakkuuksia. Palvelutarvearvioinnin kokonaisuus rakentuu useiden lapsiperhetoimijoiden (mm. oppilashuolto, perheneuvola, vammaispalvelut, varhaiskasvatus, Nuorisovastaanotto ja kotouttamispalvelut) yhteistyönä.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus toteutettiin 1.5. ja sen myötä aikuispsykologit siirtyivät avoterveydenhuollon palvelualueelle ja pikkulapsipsykologit siirtyivät Varhaisen tuen palveluihin. Jyväskylän ja Hankasalmen välinen psykologipalveluiden myyntisopimus päättyi kesäkuun alussa. Palvelussa on asiakaspainetta erityisesti Kuokkanen ja keskustan alueella. Keskimääräinen odotusaika pikkulapsipsykologeille on tällä hetkellä 4 viikkoa.

Perhekeskustyö toimi kevään ja kesän ajan etäyhteyksillä ja vajaalla työntekijäresurssilla toukokuusta lähtien. Koronan vaikutuksesta perhekeskusverkostot pidettiin kevään aikana etänä. Jalkautuminen asuinalueiden palveluohjauspäiville ja perheiden kohtaamispaikkoihin päättyivät myös koronan vaikutuksesta.

Perheohjauksen piirissä oli ajalla 1-8/2020 yhteensä 393 eri perhettä (2019: 432). Perheiden määrän laskuun on vaikuttanut koronan lisäksi pitkistä poissaoloista johtuva työntekijäresurssin vaje. Perhetyössä on jatkettu kolmiportaaisen perhetyön ennakkovaikutusten arvioinnin -prosessia. Sen avulla pyritään selkiyttämään perhetyön kokonaisuutta ja helpottamaan asiakasohjausta. Varhaisen tuen palveluissa on kehitetty asiakasprosessia ja perheohjauksen osalta aloitettiin huhtikuun alusta käytäntö, jossa uudet hakemukset käsitellään moniammatillisesti viikoittain ja arvioidaan mitkä hakemuksista ovat ehkäisevää perheohjausta ja mitkä hakemukset edellyttävät palvelutarpeen arviointia. Tämä on selkeyttänyt erityisesti perheohjauksen alkuvaiheen työskentelyä.

Perhesosiaalityössä oli asiakkaina elokuun lopussa yhteensä 285 lasta. Lisäksi sosiaalityössä oli meneillään yhteensä 102 palvelutarpeen arviointia. Palvelutarpeen arviointeja ei ole pystytty tekemään suuren asiakasmäärän vuoksi palvelutakuun mukaisissa määräajoissa. Ammatillisen tukihenkilöpalvelun tarve on kasvanut edelleen ja palvelun piirissä oli ajalla 1-8/2020 yhteensä 59 lasta (2019: 21 lasta). Ammatillisen tukihenkilöpalvelun piirissä on erityisesti lapsia, joilla on neuropsykiatrisia ja autismin kirjon kuuluvia haasteita. Sosiaalihuoltolain mukainen tukihenkilösuhde MLL:n kautta oli 25 lapsella (2019: 23 lapsella). Sosiaalihuoltolain mukaisessa tukiperhetoiminnassa oli lapsia yhteensä 85 ja ehkäisevässä tukiperhetoiminnassa lapsia oli 36.

Lapsiperheiden kotipalvelun piirissä olevien perheiden määrä oli palvelusetelissä 225 (2019: 329) ja omassa työssä 70 (2019:76). Tilapäisen kotipalvelun piirissä oli 202 (2019:323) perhettä ja säännöllisessä kotipalvelussa 113 (2019:127) perhettä. Myönnetty tuntimäärä tilapäisen kotipalvelun kohdalla oli 5500 (2019:11 123) ja säännöllisessä kotipalvelussa 6474 (2019: 9926). Asiakasperheiden määrä väheni selkeästi koronan vaikutuksesta sekä tilapäisen että säännöllisen kotipalvelun piirissä, samoin myönnetty tuntimäärä oli huomattavasti pienempi viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Perheneuvolassa otettiin käyttöön poikkeustilanteen myötä asiakastyöhön ja yhteistyöneuvotteluihin monipuolisesti erilaisia etäyhteyksiä. Niitä käytetään edelleen normaalien

tapaamisten rinnalla. Sopimuskuntien paikan päällä tapahtuvat vastaanotot ja ryhmätöinnit käynnistyivät kesän jälkeen. Perheneuvolan keskimääräinen odotusaika oli 3,4 viikkoa (2019: 6,4). Neuvonta- ja terapiaseteleitä myönnettiin 93 (2019: 121) ja neuropsykiatrisen tuen seteleitä 126 (2019:86). Lastenpsykiatrian läheteiden määrä lisääntyi 18,4, % (1-8/2020 90 ja 1-8/2019 76). Lastenpsykiatrialta perustasolle perheneuvolaan lähetettyjen asiakkaiden määrä on vähentynyt (2020:10 ja 2019:15). Lastenpsykiatriapalvelua ostetaan elokuun puolivälistä alkaen kolme päivää viikossa. Erikoislääkärihankinnan kilpailutusta valmisteltiin yhteistyössä soten eri palvelualueiden kanssa. Kesäaikana asiakkaiden yhteydenotot lisääntyivät keväisestä ja kesäkuukaudet olivat keskimääräistä vilkkaampia.

Lastentutkimuslinikalla on tehty keväällä paljon psykologisia tutkimuksia. Lastentutkimuslinikalla on hyödynnetty videovälitteisiä etävastaanottoja konsultaatioina kuntiin ja sitä on käytetty myös joidenkin asiakkaiden kohdalla lasten kuntoutuksessa. Osa kuntoutuspalveluista on kuitenkin siirtynyt poikkeustilanteen vuoksi syksyyn.

Nuorisovastaanoton asiakasmäärä oli 805 (2019: 954) ja suoritemäärä 6330 (2019: 5936). Avoin vastaanotto suljettiin koronatilanteen vuoksi maaliskuussa ja sitä korvattiin laajennetuilla puhelinneuvonta-ajoilla. Asiakkaita tavattiin pääsääntöisesti etävastaanotoilla. Samoin ryhmätöiminta keskeytettiin. Kesän aikana asiakastapaamiset siirtyivät pääosin takaisin Nuorisovastaanoton tiloihin. Työntekijät osallistuivat korona-aikaiseen henkisen tuen päivystyspuhelin -toimintaan. Nuorisovastaanotto on mukana Nuorten Jyväskylän/ Discord keskustelualustalla kerran viikossa.

Nuorisovastaanotolla on selkiytetty työnjakoa ja sujuvoitettu yhteistyönkäytäntöjä muiden tahojen kanssa. Nuorisovastaanottoon on siirtynyt lastensuojelusta yhteensä 65 (2019: 39) asiakasta perheineen. Lastensuojelusta ohjattiin avopäihdehoidon syyllä Nuorisovastaanoton hoidolliseen asiakkuuteen yhteensä 15 (2019: 24) nuorta, osalla heistä lastensuojelun asiakkuus jatkuu. Läheteiden määrä nuorisopsykiatrialle on vähentynyt 14,8 % (1-8/2020: 161 ja 1-8/2019 189). Aikuispsykiatrian lähetemäärä on vähentynyt 29,1% (1-8/2020 1922 ja 1-8/2019/ 2711). Nuorisovastaanotto on mukana yhtenä toimijana Nuorten talo -hankkeessa.

Perheoikeudellisten palveluiden asiakastyössä on kevästä alkaen käytetty ryhmäpuheluita sekä online-videopuheluita silloin, kun paikan päällä tapaaminen ei ole ollut koronarojoitusten vuoksi mahdollista. Puhelinneuvonnan tarve on pysynyt kevästä saakka suurena, lisäksi chat-palvelu on käytössä. Walk in -palvelu keskeytettiin keväällä ja se aloitetaan jälleen kesän jälkeen. Sähköisiä ajanvarauksia on voinut tehdä rajoitetusti kevään ja kesän aikana. Sähköistä ajanvarausta tullaan laajentamaan, kun lastenvalvojan esitietolomake saadaan käyttöön. Tuomioistuimen pyytämien olosuhdeselvitysten määrä on edellistä vuotta suurempi. Valvottujen tapaamisten piirissä olevien lasten määrä on yhteensä 108 lasta (2019: 91 lasta). Valvottujen tapaamisten hankinta kilpailutettiin kevään aikana ja uudet palveluntuottajat (3) valittiin kesällä.

Avoterveydenhuolto

Avosairaanhoito

Koronapandemian vuoksi alkuosa toisesta kolmanneksesta oli suurelta osin valmiuden nostamista ja varautumista. Kiireettömän hoidon tarve näytti vähäisemmältä, mikä näkyy sekä lääkäreiden että hoitajien vastaanottomäärissä. Hoitajien sähköisen asiointin suhteellinen osuus puhelinpalveluun verrattuna nousi selvästi. Palveluyksikössä saatiin hyvää kokemusta potilasasioiden hoitamisesta muutoinkin kuin kasvokkain vastaanotolla.

Elokuussa rajoitustoimien lakkautumisen ja THL:n matalalla kynnyksellä testaamiskehityksen vuoksi, näytteenotto toiminta ruuhkautui erittäin pahasti. Näytteenottokapasiteettia lisättiin sekä omassa toiminnassa että ostamalla näytteenottoa suorahankintana kolmelta yksityiseltä palveluntuottajalta. Omassa toiminnassa käynnistettiin väliaikaisesti Huhtasuon näytteenottopiste, mikä voidaan ottaa käyttöön nopeasti jatkossakin. Ruuhkautunut näytteenoton tilanne saatiin viikossa purettua. Infektiovastaanotoilla kävijöiden määrät eivät ole kesän aikana juurikaan lisääntyneet. Elokuun lopussa infektiovastaanotto keskitettiin Kyllön terveysasemalle ja lakkautettiin muilta terveysasemilta.

Lisääntynyt testaaminen ja muutamat täsmäiskut joillekin työmaille tuottivat elokuun loppuun suuren määrän positiivisia löydöksiä sekä isot altistuneiden kuntalaisten määrät. Avosairaanhoidossa vahvistettiin nopeasti jäljittäjätiimiä ja tehtävä saatiin hoidettua. Pandemiatilanteen ennustaminen on erittäin vaikeaa ja kohotettua valmiutta haasteellinen ylläpitää ilman, että se haittaa avosairaanhoidon muuta toimintaa. Elokuun lopun aikana alitettiin henkilöstön lisärekrytoinnit ja niitä jatketaan syyskuullakin. On ollut ehdottaman tarpeen rekrytoida yli 20 hoitajaa toimintaa tukemaan ja lisäksi omasta sekä muista palveluyksiköistä käytetään vapaaehtoista henkilöstöä lisä- ja ylityönä äkillisten ruuhkatilanteiden hallintaan. Samanaikaisesti on valmisteltu Omaolo-palvelun koronaoirearvioon kytkeytyvää sähköistä ajanvarausta ja koronaneuvontapuhelupalvelun siirtämistä ostopalveluksi.

Kiireellinen vastaanottotoiminta on pystytty toteuttamaan läpi toisen kolmanneksen. Henkilökunta itsessään ei ole pandemian vuoksi altistunut tai sairastunut. Jonotilanne kiireetömään hoitoon eri asemilla elää ja vaihtelee lääkäritilanteen vaihdellessa. Huhtasuon avosairaanhoidon kilpailutus päättyi ja kaksi palveluntuottajaa jätti tarjouksen.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden toiminta on saatu käyntiin ja syksyä varten valmisteltu kehittämisprosessin alkamista syyskuussa. Sairaala Novaan valmistautuminen etenee pandemiasta huolimatta.

Kuntoutus ja erikoisvastaanotot

Koronan tuomat rajoitukset vaikuttivat palveluyksikön palvelutuotantoon vielä jakson alkupuolella. Kesän kuluessa toiminta palautui lähes normaalille tasolle. Erikoisvastaanottojen erikoislääkäripalveluissa tähystysten määrät hivenen notkahtivat epidemian alussa, kun yli 70-vuotiaat peruivat aikojaan. Sydäntutkimuksissa tuli lähes kuukauden tauko toiminnassa aiheuttaen jonon syntyä kesälle.

Oman toiminnan etävastaanottojen nopea pilotointi ja käynnistyminen etenkin kuntoutuspalveluissa alkoi keväällä. Henkilökunta oli motivoitunut uuden toiminnan kokeilemiseen. Joissakin ryhmätoiminoissa kokeiltiin etäyhteyksiä.

Tekninen palvelu otti sähköisen laiterekisterin Trailin käyttöön. Teknisen palvelun omaa henkilökuntaa perehdytettiin ja koulutettiin ohjelman käyttöön kesän aikana. Käyttöönotto on sujunut hyvin. Sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilökuntaa tullaan syksyn aikana kouluttamaan sähköisen rekisterin käyttöön esimerkiksi vikailmoitusten laittoon. Ohjelma tulee laajemmin yksiköiden laitevastaavien ja osastonhoitajien käyttöön. Korona-aika on rajoittanut ikääntyneiden ja vammaisten asumispaikkojen laitteiden määräaikaishuoltoja.

Materiaalipalvelua on kuormittanut suojavälinehankinnat. Varastotilanne on säilynyt hyvänä ja työssä onnistuttu erittäin hyvin.

Geriatrisen osaamiskeskuksen toiminnan valmistelua jatkettiin kevään ja kesän aikana tiiviisti lomajaksoja lukuun ottamatta. Tilat ovat Kypärämässä Sotainvalidien Sairaskodin

2. kerroksessa. Toimintamallissa yhdistetään ikääntyneiden palvelun muistipoliklinikka ja kaupunginsairaalan päiväsairaala. Geriatri rekrytoitiin lääkäriyöhön.

Sairaala Novaan muuton valmistelut ovat jatkuneet tiiviisti kevään ja kesän aikana.

Suun terveydenhuolto

Pandemian vuoksi kiireetöntä hammashoitoa ajettiin alas maaliskuulta toukokuulle. Suuhygienistejä siirrettiin koronanäytteenottoon. Näiden muutosten vuoksi käyntien ja asiakkaiden määrä on toisen kolmanneksen jälkeen 14% vähemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Maksutuloja on jäänyt saamatta ja suojaimiin ja hoitotarvikkeisiin on kulunut arvioitua enemmän. Syntyneitä hoitovelkaa on pyritty hoitamaan käyttämällä ostopalvelua niin paljon kuin sitä on ollut tarjolla. Jonossa on tällä hetkellä yli 4000 hammaslääkärin hoitoa ja vajaa 3000 suuhygienistin hoitoa odottavaa kuntalaista.

Toukokuussa otettiin käyttöön Lifecare-potilastietojärjestelmä, ja sen myötä suun terveydenhuollon potilastietojen siirto Kanta-arkistoon tuli mahdolliseksi. Tietojen siirto aloitettiin kesäkuussa.

Kaupunginsairaala

Osastotoiminta

Koronaviruspandemia vaikutti edelleen toisella vuosikolmanneksella kaupunginsairaalan potilasvaihtoon, keskimääräinen potilasvaihto oli 698 potilasta kuukaudessa. Edellisenä vuonna vastaavana ajanjaksona potilasvaihto oli keskimäärin 783 potilasta kuukaudessa. Koronaviruspandemian vuoksi keskussairaalan elektiivinen leikkaustoiminta on käynnistetty asteittain, ja tämän vuoksi leikkauksesta jatkohoitoon tulevia potilaita on ollut edelleen normaalia vähemmän. Lisäksi yksi operatiivinen osasto oli suljettuna kesän ajan. Kaikissa palveluissa on kiinnitetty erityistä huomiota potilaiden hoitolinjauksiin ja hoitosuunnitelmiin ja sairaalasiirtoja tehdään harkiten.

Kaupunginsairaalassa on hoidettu yhteensä 10 koronaviruspotilasta kevään ja kesän aikana. Palokan osaston 2 toiminta loppui 20.7.20, jolloin osaston henkilökunta ja potilaat siirtyivät Kyllön sairaalan osastoille ja Palokan sairaalan osastolle 1. Ikääntyneiden palveluihin jonottavien potilaiden määrä lisääntyi toukokuun 10:stä elokuun 26:een. Kitkalas-kutusta on tullut toisen vuosikolmanneksen aikana yhteensä 9 hoitopäivältä.

Lääkäreiden saatavuudessa oli haasteita touko- ja elokuussa. Avoinna olleisiin lääkärinvirkoihin valittiin kaksi uutta lääkäriä. Elokuun aikana hengitystieinfektio-oireiselta henkilökunnalta otettujen koronavirusnäytteiden analysointiviiveet aiheuttivat haastetta hoitohenkilökunnan riittävyydelle. Elokuussa haasteita hoitohenkilökunnan riittävyydelle aiheutti myös sairaanhoidon opiskelijoiden suunnitellun kesäsijaisuuden ennenaikainen loppuminen työnantajasta riippumattomista syistä kolme viikkoa suunniteltua aikaisemmin. Sairaanhoitajien ulkoinen rekrytointi ei mahdollistanut elokuussa kaikkien vakituisten toimien täyttämistä.

Entisen päiväsairaalan tiloissa on pilotoitu 20.7.20 alkaen seitsemänpaikkaista psykogeriatrasta yksikköä, joka on tarkoitettu muistisairauteen liittyvistä vaikeista käytösoireista kärsivien potilaiden hoitoon. Yksikkö on erillään osaston muusta toiminnasta, ja myös henkilöstömitoituksessa on otettu huomioon potilaiden vaativa hoito.

KOHTA (kotisairaalan yhden hengen hoidontarpeen arviointi) -yksikön pilottia on valmisteltu, ja KOHTA-yksikkö aloittaa toimintansa 1.9.20 aluksi pitkäaikaishoidon ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä.

Sairaala Novaan muuttoa on valmisteltu yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa. Sairaala Novan käyttöönottoon liittyvät turvallisuus- ja laitekoulutukset ovat käynnistyneet, ja tämäkin on aiheuttanut myös haasteita henkilökunnan riittävyteen. Lääkehoidon prosesseja on tarkasteltu, ja omaa toimintaa yhtenäistetty sairaanhoitopiirin toiminnan kanssa.

Potilastyytyväisyyttä kuvaavan Net Promoter Scoren (NPS) mittaaminen on edelleen keskeytettynä, koska päätelaitteiden puhdistamista ei voida tehdä koronaviruspandemiaan liittyvien hygieniaohjeiden mukaisesti.

Siivoustyö ja ruokapalvelut

Siivoustyö ja ruokapalvelut -palveluyksikön toiminnassa ikääntyneiden palveluiden uusien yksiköiden ja työntekijöiden haltuun ottamista jatkettiin alkukesästä. Kesäkuun alussa ikääntyneiden palveluiden varahenkilöstömäärää saatiin lisättyä kolmeen laitoshuoltajaan, kun terveyspalveluiden puolelta siirrettiin vapautunut laitoshuoltajan työsuhde, joka täytettiin varahenkilönä. Kesän ajan vuosilomiin saatiin laitoshuoltajasijaiset niin ikääntyneiden palveluiden kuin terveyspalveluiden puolelle. Laitoshuoltajien poissaolojen lisääntyminen alkoi heinäkuun lopulla jatkuen elokuun loppuun. Yhtenä syynä oli varhaisessa vaiheessa alkanut flunssakausi. Flunssaoireisten koronatestien tulosten odottaminen on ollut kohtuuttoman pitkiä aikoja. Varahenkilöstö on ollut käytössä täysimääräisesti. Sijaisten saanti laitoshuoltajien poissaoloihin on ollut erityisen haasteellista.

Koronaviruspandemian vuoksi terveysasemilla ja kaupunginsairaalan osastoilla tehostettiin siivousta kevättalvesta alkaen. Tämä pystyttiin toteuttamaan terveyspalveluiden puolella pitkälti omalla henkilöstöllä ja henkilöstöä liikuttelemalla, koska kaupunginsairaalan osastojen sairaansijojen käyttö oli kevään aikana vähäisempää. Tehostetun siivouksen toteuttaminen on ollut haasteellisempaa heinäkuun lopun jälkeen laitoshuoltajien poissaolojen ja sijaisten saannin hankaluuksien vuoksi. Ikääntyneiden asumispalveluiden sekä Akselin ja Elinan osalta lisähenkilöstöä saatiin huhtikuun puolesta välistä kesäkuun puoleen väliin liikuntapalveluista, josta siirtyneiden siistijöiden myötä saatiin eriytettyä pyykinhuollon tehtäviä yksiköissä.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä jatkettiin laiteturvallisuuden saralla. Laitteajokorttien suorittamisaikaa jatkettiin koronaviruspandemian vuoksi toukokuun lopusta syyskuun loppuun saakka. Sähköisen laiterekisterin kilpailutus saatiin huhtikuun lopulla päätökseen, jonka jälkeen aloitettiin järjestelmän käyttöönottoa. Kotiin lainattavien apuvälineiden prosessin osalta kehittämistä jatkettiin elokuun puolen välin jälkeen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Toimialan palvelutuotannossa parannetaan peruspalveluiden saatavuutta ja oikea-aikaisuutta
 - Sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla ehkäistään lastensuojelun avohuollon uusia asiakkuuksia

Tavoite toteutui. Tammi-elokuussa on alkanut 338 avohuollon asiakkuutta (1-8/2019:380).

- Avosairaanhoidon T3-aika (laskennallisesti kolmas vapaa kiireetön vastaanottoaika) sairaanhoitajalle on seitsemän (7) päivää ja lääkärille 21 päivää.

Tavoitteen toteutumista ei pystytty vastaamaan. Kiireettömään hoitoon avataan aikoja lyhyissä sykleissä pandemiaan varautumisen vuoksi eikä näin ollen T3-aikaa voida mitata.

- Lisätään sähköisten asiointipalveluiden tarjontaa

Avosairaanhoidossa koronaoirearvion käytännöt/palvelut ovat lisääntyneet huomattavasti. Osa kiireettömistä lääkärin vastaanottoajoista on hoidettu puhelimitse.

Poikkeustilanteen aikana koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa kokeiltiin lääkärin etävastaanottoa. Opiskeluterveydenhuollon kokonaisuudessa hoidolliset puhelut lisääntyivät 23,8% (1-8/2020 4720 ja 1-8/2019 3814).

Perheneuvolassa, Nuorisovastaanotolla ja perheoikeudellisissa palveluissa otettiin lisääntyvästi käyttöön etävastaanottopalveluja. Nuorisovastaanotto on mukana Nuorten Jyväskylän/ Discord keskustelualustalla.

Vammaispalveluissa asiakasasioita ja -tapaamisia on hoidettu aiempaa enemmän sähköisiä asiointikanavia hyödyntäen ja ottamalla asiakastyössä käyttöön Teams-kokoukset. Asiakkaat ovat aktiivisesti toimittaneet hakemuksia ja henkilökohtaisen avun tuntilistoja Hyviksen kautta.

Aikuissosiaalityön ja kuntouttavien palveluiden sosiaalityössä ja -ohjauksessa sekä psykologin ja psykiatristen sairaanhoitajien työssä on poikkeustilanteen takia kehitetty ja toteutettu asiakaspalvelua etätapaamisina, myös tulkkausta vaativissa asiakastilanteissa.

- Laajennetaan palveluaikoja

Koronanäytteenottopalvelua tuotettiin myös viikonloppuisin. Perheneuvola ja Nuorisovastaanotto laajensivat kesäkuun loppuun saakka puhelinpäivystystä arkisin klo 9-18.

2. Potilaat siirtyvät sujuvasti jatkohoitoon erikoissairaanhoidosta terveyskeskussairaaloihin ja edelleen terveyskeskussairaaloista kotiin tai jatkohoitopaikkaan.
 - Hoitoketjujen kehittäminen erikoissairaanhoidon ja vanhuspalveluiden kanssa. Tavoitteena, että kitkalaskutusta ei ole, palveluasumiseen ja pitkäaikaishoitoon jonottavien potilaiden määrä keskimäärin <5.

Toisen vuosikolmanneksen aikana ikääntyneiden palveluihin jonotti keskimäärin 16 potilasta, jono piteni elokuussa 26 potilaaseen. Kitkalaskutusta tuli yhteensä 9 päivältä.

3. Parannamme 13-29 -vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluiden saataavuutta. Tavoitteena on:
 - Päihneiden vuoksi huostaanotettujen 13-17 -vuotiaiden määrä vähenee vähintään 10 %.

Ikäryhmässä on tehty jakson aikana päihneiden vuoksi yksi huostaanotto (1-8/2019: 3 huostaanottoa)

- Ehkäistään vähintään 10 nuoren lyhytkestoinen laitossijoitus vuoden aikana.

Kyseessä on vuositason tavoite. Jakson 1-8/2020 aikana sijoitettiin 20 nuorta lyhytkestoiseen laitossijoitukseen päihteiden vuoksi (1-8/2019: 22).

- Ehkäistään nuorisopsykiatrian lähetemäärän kasvua. Lisäksi kahdeksan nuoren hoidon siirtyminen perustasolle.

Lähetteen määrä nuorisopsykiatrialle vähentyi 14,8 % (1-8/2020: 161 ja 1-8/2019 189). Nuorisopsykiatrialta perustasolle ohjautuneiden asiakkaiden määrä ei ole käytettävissä ajalla 1-8/2020. Aikuispsykiatrian lähetemäärä vähentyi 29,1 % (1-8/2020 1922 ja 1-8/2020/ 2711).

5.3 Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuspalvelujen tarve kasvoi edelleen alkuvuonna 2020. Tammikuussa 2020 rekrytoitiin 9 varhaiskasvatuksen opettajaa, 5 lastenhoitajaa ja 7 erityisavustajaa, joista osa rekrytoitiin palvelun tarpeen kasvun vuoksi ja osa eläköitymisten ja irtisanoutumisten johdosta. Koronavirustilanteen vuoksi palveluntarve väheni varhaiskasvatuksessa. Tästä syystä kevään ja kesän aikana varhaiskasvatuksen henkilöstöä siirtyi sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviin, esimerkiksi työskentelemään ikääntyneiden palveluihin ja ottamaan yhteyttä puhelimitse yli 70-vuotiaisiin kaupunkilaisiin. Lisäksi henkilöstöä lomautettiin touko-heinäkuussa.

Poikkeusolojen vuoksi 18.3.-13.5. ajalla palvelujen piirissä oli vain 20-25 % lapsista. Perheille myönnettiin maksuhyvitystä asiakasmaksuista koronasta johtuvien poissaolojen ja kesäajan päivystysjärjestelyjen vuoksi 18.3.-11.8.2020. Riskien arvioinnin jälkeen päiväkotia suljettiin 31.3. alkaen ja päiväkodeissa olevat lapset ohjattiin 34 avoimena olevaan päiväkotiin. 26 päiväkotia ja esiopetusryhmää suljettiin. Suurin osa päiväkodeista avattiin uudelleen 14.5. poikkeusolojen päättymisen vuoksi. Noin 50 % lapsista palasi käyttämään palveluja. Koronavirustilanteen vuoksi kesän päivystysaikaan päiväkotia oli avoimena normaaleja kesiä enemmän. Päivystysaikana palveluja käytti noin 18 % lapsista. Elokuun alussa varhaiskasvatuksessa oli noin 50 % lapsista ja esiopetuksen alkaessa osallistuminen nousi 70 %:iin.

Kevään poikkeusolojen aikana varhaiskasvatuksen työntekijät pitivät yhteyttä kotona olevien lasten perheisiin puhelimitse, Skypellä tai Teamsilla. Tarvittaessa huoltajia ohjattiin perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen piiriin. Lisäksi varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmakeskustelut pidettiin etäyhteyksillä. Kotona oleville lapsille tehtiin varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen soveltuvaa toiminta- ja opetusmateriaalia. Kotona oleville esiopetusikäisille lapsille jaettiin ruokakassit viikolla 17. Poikkeusolojen päättymisen jälkeen varhaiskasvatuksen toiminnassa on noudatettu THL:n ja OKM:n turvallisuus- ja hygieniaohjeistuksia.

Yrityssaneerauksen myötä Touhula-ketju lakkautti neljä päiväkotia, joista kolme jatkoi toimintaansa Pilke-ketjun ja Kuusenkärkkäät-yrityksen omistuksessa. Yksityisen varhaiskasvatuksen päiväkodeista toimintansa lopetti Katolisten sisarten leikki-ikäisten koulu, Lastentarha Iltatähti ja Vekarokadun päiväkotia. Yksityisissä palveluissa on noin 150 hoitopaikkaa vähemmän verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen.

Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen koulut

Perusopetusta järjestetään 29 hallinnollisessa koulussa ja yhteensä 38 toimipaikassa. Uutena erillisenä hallinnollisena yksikkönä lukuvuonna 2020-2021 aloitti Kuokkala Svenska skola. Pienet, alle 5-opettajaiset yksiköt toimivat hallinnollisesti toisen koulun yhteydessä. Koulujen ohjaus ja lähiesimiestyö on jaettu kahdelle palvelujohtajalle. Kouluyksiköiden toimintaa ohjataan neljällä alueella (etelä, pohjoinen, itä ja länsi).

Oppimisen tuen rakenteita ja toimintamalleja uudistettiin keväällä hyväksytyyn oppimisen tuen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman toimenpiteet käynnistettiin syyslukukaudella 2020.

Koulunkäynninohjaajaresurssin kriteerien uudistamistyö aloitettiin helmikuussa 2020 ja työryhmä on laatinut ehdotuksen uusista koulunkäynninohjaajaresurssin kriteereistä. Uudet kriteerit on tarkoitus vielä saattaa sivistyslautakunnan päätettäväksi ja ottaa käyttöön siten, että niiden perusteella voitaisiin ohjaajaresurssi jakaa kouluille lukuvuodesta 2021-2022 alkaen.

Perusopetuksen palveluverkon kehittämistä jatkettiin palveluverkkoselvityksen pohjalta. Kaupunginvaltuusto lakkautti Saarenmaan koulun toiminnan 1.8.2020 alkaen. Oppilaiden lähikouluksi osoitettiin Savulahden koulu.

Mankolan yhtenäiskoulu jatkoi valtakunnallista vuosityöaikakokeilua. Kolmivuotinen kokeilu alkoi elokuussa 2019. Kokeilun on määrä päättyä sopimuksen mukaisesti lukuvuoden 2021-2022 lopussa.

Koulupäivän sisään rakennetun harrastustoiminnan sekä tavoitteellisen harrastustoiminnan rakenteita kehitetään edelleen. Kehittämistyötä edistää erillinen työryhmä.

Valtioneuvosto linjasi maaliskuussa 2020 toimista perusopetuksen järjestäjille koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Koulujen tilat suljettiin ja lähiopetus keskeytettiin ajalle 18.3.- 13.5.2020. Opetusta järjestettiin lähiopetuksena ainoastaan vuosiluokkien 1-3 oppilaille, erityisen tuen oppilaille, pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille ja valmistavan opetuksen oppilaille. Etäopetus edellytti sähköisten oppimateriaalien ja -välineiden tehokasta hyödyntämistä aiempaa huomattavasti enemmän. Opetusjärjestelyt sekä myös oppimisen tukeen ja oppilashuoltoon liittyvät palvelut saatiin toteutettua etäopetuksen aikana hyvin. Toukokuun puolivälissä (14.5.) siirryttiin takaisin lähiopetukseen hallitusti turvallisuudesta huolehtien. Lukuvuonna 2020-2021 varaudutaan edelleen poikkeusjärjestelyihin. Jyväskylän kaupungin perusopetus on varautunut lukuvuoden 2020-2021 mahdollisiin poikkeusoloihin laatimalla suunnitelmat, kuinka etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta, oppimisen tukea, palveluja ja etuuksia koronatilanteen vaatiessa järjestetään.

Oppilashuolto

Oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalveluja on toteutettu kevään koulujen sulun aikana etänä Teamsiä hyödyntäen. Tämä onnistui jopa yli odotusten ja etävälineiden avulla oppilashuollon palveluita saatiin toteutettua. Lähityöhön palattiin, kun koulut jälleen toukokuussa avautuivat. Syksyllä 2020 oppilaiden hyvinvointia seurataan tehostetusti ja palvelua tarjotaan matalalla kynnyksellä. Lisäksi toimintamalleja kehitetään edelleen ja valmistaudutaan erilaisiin lähiopetuksen ja etäopetuksen yhdistelmiin.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Jälkkärissä oli tammikuussa 2020 1461 lasta. Kaikkien jälkkäriäisten määrä oli laskenut 20.9.2020 tilastointipäivään verrattuna 98 lapsella ja ohjaajien määrä oli vähentynyt neljällä henkilöllä. Lapsimäärät olivat alentuneet tasaisesti kaikista ikäryhmistä.

Maaliskuussa alkaneet poikkeusolot vähensivät lapsimääriä kaikissa ryhmissä. Ryhmien päivittäinen kävijämäärä vaihteli 0-12 lapseen. Suurin osa palveluntuottajista joutui lomauttamaan ohjaajiaan lapsimäärien vähäisyyden vuoksi huhtikuusta alkaen, jolloin ryhmien toiminta siirtyi opetuksen järjestettäväksi. Jälkkäri-toiminnasta poikkeusoloissa vastasivat vastanneet opetuksen koulunkäynnin ohjaajat.

Kesäkuussa 2020 Kesä-Jälkkäriä tarjottiin rajoitetusti kolmen ensimmäisen viikon ajan klo 9-15. Myös kohderyhmää rajoitettiin 1-2.-luokan oppilaisiin sekä erityisen tuen päätöksen 3.-5.-luokkalaisiin. Kesä-Jälkkäri työllisti vastuuhjaajat, jotka jätettiin tältä ajalta lomautusten ulkopuolelle.

Elokuussa 2020 Jälkkärissä aloitti n. 1450 lasta. Opetuksen omien ryhmien määrä kasvoi 25 Kortepohjan koulun Jälkkärin myötä, palveluntuottajien ryhmiä on 14. Jälkkäreissä toimitaan pienryhmissä, ulkoillaan paljon sekä kiinnitetään erityistä huomiota yleiseen hygieniaan.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden kaikki tilat suljettiin koronavirustilanteen vuoksi 13.3.2020. Nuorisopalveluiden toiminnoissa siirryttiin erittäin nopeasti hyödyntämään digitaalisen nuorisotyön alustoja, joista erityisesti Discord ja Instagram otettiin aktiivisesti käyttöön. Myös muita sosiaalisen median alustoja käytettiin tarvittaessa. Lisäksi yksittäisiä nuoria tavattiin myös tarvittaessa livesti huomioiden kuitenkin annetut turvallisuusohjeet. Lisäksi alueellisen nuorisotyön nuorisotyöntekijät käynnistivät tehostetun jalkautuvan nuorisotyön kaupungin eri alueilla. Erityisesti jalkautuvan työn havainnoista, mutta myös muista nuorten parista nousevista huomioista ja havainnoista raportoitiin poliisin pyynnöstä viikoittain (loma-aikana kahden viikon välein) poliisille, kaupungin turvallisuuspäällikölle ja sivistyksen toimialajohtajalle. Raportointia on jatkettu myös loma-ajan jälkeen poliisiin pyynnöstä.

Korona-tilanteen rauhoittuessa nuorisopalveluiden tiloja ja toimintoja ryhdyttiin pikkuhiljaa aukaisemaan kesän loppuessa siten, että elokuussa kaikki tilat ovat jo lähes normaalisti auki. Kuitenkin eri tiloissa huomioidaan olemassa olevat turvallisuusohjeet huolellisesti. Myös nuorisopalveluiden tiloja käyttävät muut toimijat ovat vähitellen aloittamassa toimintaansa.

Kesän aikana oli vain yksi leiri (kädentaitoleiri), joka toteutettiin etäleirinä digitaalisen nuorisotyön keinoin. Muut leiri- ja retkitoiminnat peruutettiin, joskin Jyväskylässä nuorisopalvelut toteuttavaa normaali tilanteessakin erittäin vähän leiri- ja retkitoimintaa kesän aikana, koska kaupungilta puuttuu ns. leirikeskus. Nuoria pyrittiin tapaamaan mahdollisimman paljon ulkona (mm. nuorisopaku liikkui läpi kesän eri alueilla). Kesäkuun aikana tavattiin paljon nuoria, mutta heinäkuu oli kaikin tavoin hiljaisempi.

Koululaisten (v. 2003 - 2004 syntyneet) kesätyöllistäminen peruttiin YT-neuvotteluihin ja korona-tilanteeseen perustuen.

Elokuussa aloittivat uudet koulunuorisotyöntekijät kolmessa yhtenäiskoulussa. Nyt Jyväskylässä on koulunuorisotyöntekijä seitsemällä yhtenäiskoululla.

Sekä etsivä nuorisotyö että Ohjaamo päivystivät läpi kesän. Molemmissa palveluissa oli nuoria läpi kesän, mutta heinäkuussa oli muutama hiljainen viikko. Elokuussa etsivässä nuorisotyöhön on tullut paljon nuoria, koska muissa palveluissa on ruuhkaa. Nuorten matalan kynnyksen palvelut ovat ilmeisen kuormitettuja.

Myös työpajatoiminnassa nuorten tilanteen näkyvät, sillä hakijoita työpajatoimintaan on paikkoihin nähden paljon. Työpajatoiminnan kysyntä heijastanee myös nuorten heikentyntä työllisyystilannetta. Työpajatoiminnan syksy käynnistetään hybridimallilla.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kasvun ja oppimisen palvelut

1. Varhaiskasvatuksen vaikuttavuuden parantaminen lisäämällä lasten osallistumisastetta varhaiskasvatuspalveluihin.

Elokuussa 2020 varhaiskasvatuspalvelujen piirissä oli 52,3 % (4680 lasta) Jyväskylän kaupungin 0–6 vuotiaista lapsista (elokuussa 2019 palvelujen piirissä oli 53,9 % lapsista; 5185 lasta). Alentuneeseen osallistumisasteeseen on vaikuttanut koronavirustilanteesta johtuva huoltajien työttömyys ja pitkittynyt hoitosuhteiden aloittaminen.

Varhaiskasvatuspalvelujen jonot on suurimmaksi osattu saatu purettua ja varhaiskasvatuspaikka on saatu järjestymään lähes kaikille lähialuepalveluna. Kaupungin sisällä ei eri alueiden sisällä enää ole suurta vaihtelua.

2. Esiopetus toteutuu lähipalveluperiaatteella kotiosoitetta lähellä olevassa päiväkodissa tai päiväkotikoulussa, jossa on esiopetusryhmä.

Lapset ovat aloittaneet esiopetuksessa pääsääntöisesti lähipalveluperiaatteella koulupolun mukaisesti. Perheiden tästä poikkeavat toiveet on kuitenkin edelleen huomioitu. Uusia esiopetusryhmiä on perustettu Jyskän, Korpilahden ja Lohikosken koulujen tiloihin.

3. Käyttäjien määrä lisääntyy monipuolistuneen tarjonnan myötä perhekerhoissa ja perhekahviloissa.

Kerho- ja perheteroiminta on ollut suljettuna 18.3.2020 alkaen poikkeusolojen vuoksi. Toiminta käynnistyy jälleen 1.9. alkaen.

4. Opetuksen vuosiviikkotunnit/perusopetuksen oppilas vähintään 1,65 (Arvio vuonna 2019 on 1,62).

Opetuksen vuosiviikkotunnit/perusopetuksen oppilas on elokuun lopussa 2020 ollut vähintään 1,65.

5. Opetusryhmän laskennallinen koko vuosiluokilla 1–6 on enintään 19,4 oppilasta/ryhmä ja vuosiluokilla 7–9 on enintään 18,1 oppilasta/ryhmä. (Talousarvio vuonna 2019 on vuosiluokilla 1–6 19,4 ja vuosiluokilla 7–9 18,1).

Opetusryhmän laskennallinen koko on elokuun lopussa 2020 ollut vuosiluokilla 1-6 enintään 19,49 oppilasta/ryhmä. Vastaava luku vuosiluokilla 7-9 on enintään 18,47 oppilasta/ryhmä.

6. Oppilashuollon psykologi- ja kuraattorityössä aikarajat palvelujen piiriin pääsemiseksi toteutuvat kiireellisissä palveluissa 2 koulu- tai oppilaitospäivän aikana ja ei-kiireellisissä palveluissa 7 koulu- tai oppilaitospäivän aikana.

Elokuussa 2019 lisättiin opiskeluhuollon palveluihin resurssia yhteensä 5 htv ja kesällä 2020 vielä 2 htv. Näiden resurssien vaikutusta vuoden 2020 tilanteeseen seurataan tiiviisti. Koronavirustilanne kuitenkin muutti tilannetta siten, että aikarajojen ylitysten

seuranta ei tuota nyt kevään osalta vertailukelpoista tietoa normaaliin verrattuna. Tavoitteen toteutumista pitää tarkastella uudestaan viimeisessä kolmannesvuosikatsauksessa, kun tilanne on työn suhteen normalisoitunut ja seurantatietoa on kertynyt normaaliajalta riittävästi.

7. Nuorisopalvelujen oman toiminnan käyntikerrat nousevat 82 000 käyntikertaan. 15–29 vuotiaista nuorista kohdennetut palvelut tavoittaa 1 100 nuorta, joista 700 etsivässä nuorisotyössä ja 400 työpajatoiminnassa. Ohjaamo-toiminnassa annetaan 4 200 ohjauksena. Nuorisopalveluiden palveluaikaa pidennetään klo 18 saakka työaikoja porrastamalla.

Nuorisopalveluiden henkilöstöresurssia lisättiin vuodelle 2020 siten, että vuoden 2020 aikana henkilöstömäärä kasvaa 10 htv:lla. Varsinaisesti henkilöstölisäys realisoituu vasta kesän jälkeen kokonaisuudessaan, joten uusien resurssien vaikutusten arviointia voidaan tehdä vasta vuoden 2020 lopussa. Koronavirustilanteen takia nuorisopalveluissa siirryttiin 13.3.2020 jälkeen nopeasti hyödyntämään digitaalista nuorisotyötä sekä lisäksi resurssia kohdennettiin alueilla jalkautuvaan työhön. Jalkautuvassa työssä kohdattiin huomattavasti vähemmän nuoria kuin perinteisessä tilatyössä. Toisaalta jalkautuvassa työn resursointi on tässä tilanteessa ollut valtakunnallisen linjan mukaista ja toivottua mm. poliisi sekä muiden palveluiden toimesta.

Alueellisen nuorisotyön perinteistä tilatyötä päästiin avaamaan vasta kesäkuun alussa. Koronaohjeistuksen noudattamien ja niihin liittyvät rajoitukset ovat pienentäneet huomattavasti toimintaan osallistuvien nuorten määrää. Alueellisen nuorisotyön kaikissa toimintaympäristöissä (nuorisotilatoiminta, kouluyhteistyö, jalkautuminen) koronarajoitukset näkyvät nuorten kohtaamisen määrässä, poikkeuksen tästä tekee ainoastaan digitaalinen nuorisotyö. Digitaalisen nuorisotyön kautta on tavoitettu myös nuoria, jotka aiemmin eivät ole olleet aiemmin nuorisopalveluiden toiminnassa mukana. On odotettavissa, että oman toiminnan käyntimäärää ei tavoiteta vuonna 2020.

Myös kohdennetuissa palveluissa siirryttiin työskentelemään nuorten kanssa verkkovälitteisesti tilojen sulkemisen jälkeen. Etsivän nuorisotyön asiakasmäärät ovat hienon kasvaneet aiemmasta vuodesta. Koronatilanteen aikana nuoria palveltiin pääasiassa etänä ja verkossa. Tilanteen loiventuessa siirryttiin nopeasti takaisin lähityöskentelyyn. Etsivässä nuorisotyössä on hyvät valmiudet toimia ja organisoitua tilanteen mukaan. Koronavirustilanne ei ole vaikuttanut asiakasmääriin siten että asiakkaat olisivat vähentyneet, pikemminkin päinvastoin. Työpajatoiminta on vahvistunut entisestään mm. henkilöstöresurssien lisäyksen ja toiminnan monipuolistumisen myötä. Toimintaa vahvistettiin etenkin starttivalmennuksessa ja toisen asteen Vivo-valmennuksessa (keskeyttämisvaarassa olevat nuoret). Koronan alkaessa virtuaalipajat otettiin nopeasti käyttöön. Etävalmennus tuki vahvasti nuoria saavuttamaan omat tavoitteensa haasteellisessa tilanteessa. Vähitellen toiminta muuntuu etä- ja lähivalmennuksen vuorotteluksi. Pajojen muovautuvuus on työpajatoiminnan vahvuus - ote nuorten elämään säilyy, nuori kiinnittyy ja osallistuu - tulee osaksi palveluja.

Myös Ohjaamo -toiminta siirtyi koronavirustilanteen vuoksi digitaaliseksi palveluksi. Ohjaamon toiminta jatkui läpi kesän. Elokuussa toiminta jatkui sekä etäpalveluina, että avoimin ovin. Huolimatta koronatilanteen vaikutuksesta Ohjaamotoiminnan osalta tavoitteet tullaan vuoden loppuun mennessä ylittämään erittäin reilusti.

8. Koko päättöikäluokka saa perusopetuksen päättötodistuksen. (Toteuma vuonna 2019 on 97,4 %).

Lukuvuoden 2019–2020 lopussa perusopetuksen päättötodistuksen sai 97,6 % päättöluokkalaisista.

9. Gradian järjestämän lukiokoulutuksen järjestämisestä raportoidaan kaupunginvaltuustolle taloudellisilla ja laadullisilla mittareilla.

Kaupunginvaltuustolle on järjestetty tiedonantotilaisuus Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian ajankohtaisista asioista 11.5.2020.

Kulttuuri- ja hallintopalvelut

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

Koronatilanteen takia ja kaupungin 12.3. antamia ohjeistuksia noudattaen kulttuuri- ja osallisuuspalvelut perui tai siirsi myöhemmin toteutettaviksi suurimman osan keväälle ja kesälle suunnitelluista esityksistä ja yleisötilaisuuksista. Ikääntyneiden kulttuuripalveluissa produktioita tehtiin uudella sabluunalla: ikkunateatteriesityksiä ja konsertteja toteutettiin ikääntyneiden asumisyksiköiden piha-alueilla. Esityksiä myös striimattiin tai toteutettiin muulla tavoin virtuaalisesti niin lastenkulttuurissa kuin ikääntyneiden kulttuuripalveluissa. Vapaaehtoistoiminta oli tauolla kevään ja kesän ajan, mutta Vapari loi keväällä yhdessä ikääntyneiden palveluiden kanssa kauppa-aputoiminnan, jossa vapaaehtoiset toimittavat ruokaostoksia kotiin riskiryhmiin kuuluville asukkaille ja toiminta jatkuu edelleen.

Osa kulttuuri- ja osallisuuspalveluiden henkilöstöstä oli keväällä korvaavissa töissä ja kesäkuussa koko henkilöstö oli lomautettuna yhden tai kaksi viikkoa. Elokuun alusta tapahtumatuotanto käynnistyi uudelleen Lounaispuiston kesän tilaisuuksilla, ja kauppa-avun lisäksi muutkin vapaaehtoistoiminnan palvelut palasivat tauolta elokuun loppupuolella.

Kulttuuri- ja kansalaistoiminnassa yhdistysten toiminta-avustukset saatiin maksuun kesäkuun puoliväliin mennessä ja myönnettyjen kohdeavustusten käyttötarkoitusten ja ajankohtien muutoksiin suhtaudutaan joustavasti huomioiden kolmannen sektorin toimijoiden hankaluudet tässä poikkeustilanteessa. Kulttuuri- ja osallisuuspalveluiden kevään toimintamäärärahoja tullaan kohdentamaan syksyn aikana Fifty-sixty -joukkorahoituskokeiluun. Henkilöstömenot ovat alittuneet n. 16 000 € lomautusten vuoksi.

Jyväskylän kansalaisopisto

Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen (työvoimakoulutus) järjestäminen päättyi 31.12.2019. Tästä syystä tilauskoulutuksen tuntitavoite jää saavuttamatta. Koulutuksen päättymisen vaikuttaa myös myyntituottoihin. Uuden kilpailutuksen aikataulusta ei ole vielä tietoa.

Kevätlukukaudella koronapandemian vuoksi aikuisten yleissivistävällä puolella 57 % kursseista siirtyi etäopetukseen viimeistään 18.3. alkaen ja osa kursseista keskeytyi/peruuntui. Tuntiopettajien palkanmaksu jatkui 14 vuorokauden ajan suunniteltujen opetustuntien mukaan. Kurssimaksutuottojen menetykset ovat arviolta 56 000 € ja tuntiopetuksen palkkasäästö on noin 39 490 €. Aikuisten yleissivistävän puolen lv 2019–2020 opetus päättyi huhtikuussa. Kuvataidekoulussa opetus jatkui etänä 17.3. alkaen ja opetus päättyi toukuun puolivälissä.

Kansalaisopisto haki keväällä Opetushallituksen valtionavustusta vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttötalouteen poikkeusoloista aiheutuneiden tulomenetysten korvaamiseksi. Avustus oli tarkoitettu koronavirustilanteesta johtuvien opiskelijamaksujen sekä maksullisen palvelutoiminnan tulojen menetysten korvaamiseksi ajalta 18.3.–31.8.2020. Avustusta myönnettiin noin 16 400 €.

Kansalaisopisto on tehnyt lukuvuodelle 2020–2021 tarvittavia muutoksia ja suunnitelmia, jotta mm. opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuudesta pystytään huolehtimaan. Muun muassa ryhmäkokoja on pienennetty ja merkittävä osa kursseista voi siirtyä tarvittaessa

korvaavaan verkko-opetukseen. Verkko-opetusta voidaan järjestää lukuvuonna myös reaaliaikaisesti. Ryhmäkokojen pieneneminen tulee vaikuttamaan jonkin verran sekä oppilasmäärään että kurssimaksutuottoihin. Lisäksi syksyn kurssi-ilmoittautuminen on ollut jonkin verran varovaisempaa kuin aikaisempina vuosina.

Kirjastot

Kaikki neljätoista kirjastotoimipistettä ja kolme kirjastoautoa suljettiin 17.3.–7.5. väliseksi ajaksi koronavirustilanteesta johtuen. Viisi kirjastoa avattiin rajattua varausten noutoa varten 8.5.–31.5. väliseksi ajaksi. Kaupungin taloustilanteesta ja yt-neuvotteluista johtuen vuosilomansijaisia ei kesän ajaksi palkattu, joten kesäaukiolotkin ajalla 1.6.–31.7. olivat normaalia rajatummalla.

Toimintatuottoja jäi kertymättä salivuokrista ja myöhästymismaksutuloista n. 170 000 euroa. Koronatilannehankintoja on jouduttu tekemään n. 28 000 eurolla. Henkilöstömenot ovat alittuneet 80 000 eurolla.

Museot

Museot suljettiin 17.3. alkaen ja samalla peruttiin suunnitellut yleisötapahtumat sekä varatut opetus- ja opintokäynnit. Museoiden kiinni olo vaikutti toimintatuottojen kertymiseen.

Hallituksen uuden linjauksen mukaisesti museot saatiin avattua jälleen yleisölle 3.6. Keski-Suomen museon Käsityöläismuseo ja museokauppa Sparvin ja Heiskan taiteilijakoti olivat kuitenkin edelleen kiinni, koska pienissä kohteissa ei pystytty järjestämään riittäviä turvavälejä. Vain kesäaikaan auki olevat Pienmäen talomuseo, Jyväskylän kaupungin kunnallistekniikan museo ja Niitynpään työläiskoti olivat poikkeuksellisesti kiinni. Syynä oli sekä koronavirustilanne että se, ettei kaupungille palkattu kesätyöntekijöitä.

Jyväskylän museopalveluiden museot hakivat keväällä opetus- ja kulttuuriministeriön korona-avustusta kattamaan menetettyjä tuloja ja digitaalisten aineistojen tuottamiseen. Avustusta myönnettiin Jyväskylän taidemuseolle, Keski-Suomen museolle ja Suomen käsityön museolle kullekin 30 000 euroa.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen toimintayksiköt suljettiin asiakkailta 13.3. alkaen koronavirustilanteesta johtuen. Myös terveyttä ja hyvinvointia edistävien liikuntapalvelujen toiminnot keskeytettiin koko kevätkaudeksi 13.3. alkaen. Sulkuaikana liikuntapaikoilla tehtiin kunnossapitotehtäviä ja kesänhuoltoajoilla normaalisti suoritettuja huoltotoimenpiteitä. Merkittävä osa liikuntapalvelujen henkilöstöstä oli maaliskuu-heinäkuun aikana sijoitettuna korvaaviin tehtäviin kaupungin muihin yksiköihin.

Koronavirustilanteesta johtuen liikuntapalvelut menetti toimintatuloja maaliskuu-heinäkuun aikana reilut 1 000 000 euroa. Lisäksi Hipposhallin ja Kilpajäähallin kunnostustöiden viivästyminen elokuussa vaikuttaa tulokertymiin arviolta noin 30 000 euroa. Koronavirustilanteen ennakoitua vaikuttavan palvelujen kysyntään vielä syksyn aikana erityisesti uimahallien ja ohjatun liikunnan ryhmien kohdalla. Esimerkiksi elokuun yhteenlasketut kävijämäärät uimahalleilla ovat pudonneet lähes 30 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna.

Jyväskylän liikuntapalvelut toteuttaa SeuratGO! – kehittämistyöllä seuratyö jaloilleen -nimistä hanketta. SeuratGO! tavoitteena on vahvistaa ammattimaisesti toimivien keski-suomalaisien urheiluseurojen kykyä kehittää taloutta, toimintoja sekä varainhankintaa, jotka ovat koronaviruskriisin seurauksen vakavasti uhattuina. SeuratGO! -hankkeen rahoittaa Keski-Suomen liitto ja sen toteutusaika 1.5.2020–30.4.2021. Yhteistyökumppanina hankkeessa toimii Keski-Suomen Liikunta ry. Hankkeeseen saatu tuki on 24 375 euroa.

Jyväskylä Sinfonia

Koronavirustilanteen vuoksi kevätkaudelta peruttiin 13 konserttia, 7 muuta tapahtumaa sekä noin 30 esiintymistä sisältävä Sinfonia on the Move -jalkautumiskiertue. Myös kaikki kesän tilauseiintymiset peruttiin. Lipputulojen menetykset kevätkaudella peruutusten vuoksi ovat n. 72 000 € ja tilauseiintymistulojen menetykset n. 24 000 €. Peruuntuneiden tuotantojen vuoksi kuluja jää toteutumatta n. 107 000 €. Muusikot ovat olleet kesäkuussa lomautettuna 16 päivää ja hallinto 1-2 viikkoa. Sinfonia sai OKM:n VOS-toimijoille suunnattua korona-avustusta 65 000 €. Esiintymistoiminta käynnistyi uudelleen elokuussa jalkautumiskiertueella ja levytyksellä. Orkesterin toiminnassa noudatetaan viranomaisten koronatilanteeseen liittyviä ohjeita mm. turvavälien suhteen, minkä vuoksi myytävien katsomopaikkojen määrää on rajoitettu huomattavasti. Myytävän kapasiteetin määrällä tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia lipputuloihin.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Koronavirustilanteen vuoksi jouduttiin peruuttamaan kevään esitykset, vierailut, keikat, vuokraukset ja yleisöyöntapahtumat 13.3. alkaen. Omia esityksiä on peruttu 68 sekä vierailuja ja vuokrauksia 7. Lipputulo-, vuokraus- ja muut tulonmenetykset kevään osalta ovat n. 450 000 €. Myös keväällä suunnitellut syksyn musikaalin harjoitukset on jouduttu keskeyttämään 4.4. alkaen. Harjoitukset jatkuivat heinäkuussa, joten suunniteltu ensi-ilta 5.9.2020 on turvattu.

Kaupunginteatterin kaikkien tuntityöntekijöiden työtehtävät päättyivät pääasiallisesti 13.3. alkaen. Palkanmaksu jatkui 14 vrk:n ajan suunniteltujen työtuntien osalta.

Teatterin vakituisen henkilökunnan viikon lomautukset toteutettiin heinäkuun loppuun mennessä. Lomautusten kustannusvaikutukset vakinaisen henkilökunnan osalta jäivät pieniksi. Kevään esitysten peruutukset toivat kustannussäästöjä vierailijoiden ja tuntipalkkaisten osalta. Kokonaissäästö on n. 85 000 € vuoteen 2019 verrattuna. Lisäksi keväällä markkinointikulut olivat arvioitua pienemmät.

Jyväskylän kaupunginteatteri haki keväällä opetus- ja kulttuuriministeriön korona-avustusta kattamaan menetettyjä tuloja. Avustusta myönnettiin haettu määrä 297 000 euroa. Avustuksella katetaan tosialliset tulojen menetykset.

Kaupunginteatterin harjoitustoiminta käynnistyi kevään jälkeen 1.7. normaalilla sisällöllä. Henkilökunnan turvallisuuden varmistamiseksi kiinnitetään erityistä huomioita infektiovaipaisiin työskentelyolosuhteisiin. Alkavalla esityskaudella toteutetaan erityistoimenpiteitä, joilla yleisen turvallinen käynti teatterissa varmistetaan. Mm. turvavälit huomioiden katsomoiden kapasiteettia on pienennetty n. 50 %, tilojen siivousta on tehostettu, rahankäsittelyn vähentämiseksi narikkamaksu on sisällytetty lipun hintaan ja käsiohjelmien myynnistä on luovuttu. Tiedotuksesta ja erityistoimenpiteistä huolimatta on vaikea arvioida yleisen ostokäyttäytymistä. Syksyn esityskalenteri omien esitysten osalta on normaali. Vierailujen osalta tilannetta arvioidaan tapauskohtaisesti ja peruutukset ovat mahdollisia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

1. Kulttuuripalvelut järjestää 2 000 tapahtumaa, työpajaa tai muuta toimintoa, jotka taivoittavat 50 000 osallistujaa.

Kulttuuripalvelut on järjestänyt elokuun loppuun mennessä 350 tapahtumaa, tilaisuutta tai muuta toimintoa, jotka tavoittivat 13 166 osallistujaa. Tilaisuuksien lukumäärä- ja kävijämäärätavoitteet eivät tule toteutumaan koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi.

2. Kulttuuripalvelut striimaa 15 toimintaa tai tapahtumaa ja työllistää 350 taiteilijaa tai taidekasvattajaa taiteen eri aloilta.

Kulttuuripalvelut on elokuun loppuun mennessä striimannut 12 tilaisuutta ja työllistänyt 103 taiteilijaa ja taidekasvattajaa. Taiteilijoiden ja taidekasvattajien työllistämistavoite ei todennäköisesti tule toteutumaan koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi.

3. Vapaaehtoistoiminnan palvelut (Vapari) järjestää ja organisoii yhdessä yhteistyötahojen kanssa uusien vapaaehtoisten koulutuksia 18 kappaletta. Vapaaehtoiset tekevät yhteensä 1000 Vaparin välittämää vapaaehtoistehtävää.

Vapari on järjestänyt elokuun loppuun mennessä 10 koulutusta uusille vapaaehtoisille ja välittänyt 847 vapaaehtoistehtävää. Vaparin järjestämien vapaaehtoisten koulutuksien lukumäärätavoite ei todennäköisesti tule toteutumaan koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi.

Jyväskylän kansalaisopisto

1. Kurssilaisten määrä valtiosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa pysyy vuoden 2019 tasolla, kurssilaisten määrän ollessa 22 260 ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän koulutuksessa 330. Valtiosuuteen oikeuttavien oppituntien määrä pysyy vuoden 2019 tasolla, kansalaisopiston oppituntien ollessa 38 900 tuntia ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän oppituntien ollessa 3 000 tuntia.

Kansalaisopiston kurssilaisten määrän tunnusluvuksi määriteltiin 22 260. Tunnusluvussa on huomioitu maahanmuuttajien lukutaitokoulutus. Kansalaisopiston ja kuvataidekoulu laajan kurssilaisten määrä ei toteutune talousarvion mukaisesti. Tammi-elokuu 2020: kansalaisopisto 10 869, kuvataidekoulu laaja 285. Kuvataidekoulu laajan oppilasmäärä jää syyslukukaudella yhteensä 45 oppilasta (14 %) tavoitetta (330) pienemmäksi johtuen ryhmäkokojen pienentämisestä koronatilanteen vuoksi.

Kansalaisopiston oppituntien määrän tunnusluvuksi määriteltiin 38 900. Tunnusluvussa on huomioitu maahanmuuttajien lukutaitokoulutus. Kansalaisopiston oppituntien määrä jäänee koronavirustilanteen vuoksi hieman alle talousarvion. Kuvataidekoulu laajan oppituntien määrä toteutunee talousarvion mukaisesti. Tammi-elokuu 2020: kansalaisopisto 14 101, kuvataidekoulu laaja 1 782.

2. Nostetaan kurssien käyttöastetta vajaiksi jääneillä kursseilla tarjoamalla kohdennetusti kurssialennuksia ja maksuttomia kurssipaikkoja. Kurssipaikkoja toimeentulotukiasiak- kaille toteutuu Kipinä-kortilla 70 kappaletta. Maksuttomia opintosetelikursseja toteutuu 20 kurssia.

Työllisyys-, sosiaali- ja terveystalvelujen asiakkaille tarjotulla Kipinä-edulla toteutunut 13 kurssipaikkaa. Maksuttomia tai OPH:n avustuksella tuettuja keväällä 2020 alkaneita opintosetelikursseja on ollut 10 kappaletta.

Kirjastot

1. Aukiolotunnit: Kaikkien toimipisteiden aukiolotunnit yhteensä 43 000 tuntia, joista omatoimisia aukiolotunteja 19 000 tuntia. Vuoden 2019 arvio toimipisteiden aukiolo- tunneista on 38 800 tuntia ja omatoimisten aukiolotuntien osalta 14 000 tuntia.

Aukiolotunteja kertynyt elokuun loppuun mennessä 9 898 tuntia, josta omatoimisia aukiolotunteja 5 565 tuntia. Aukiolotuntien määrä ei tule toteutumaan kirjastojen sulun vuoksi. Kirjastot sulkeutuivat 17.3., viisi kirjastoa saatiin avata 8.5. rajoitettua varausten noutoa varten ja kesäaukiolot voitiin käynnistää 1.6.2020.

2. Käynnit: Kirjastokäyntien määrä on 2 125 000 käyntiä vuodessa, josta verkkokäyntejä on 870 000. Vuoden 2019 arvio kirjastokäyntien määräksi on 2 025 000 käyntiä ja verkkokäyntien osalta 850 000.

Kirjastokäyntikertoja kertynyt elokuun loppuun mennessä 1 036 527 käyntiä, josta verkkokäyntejä 541 570. Kirjastokäyntien määrä ei tule toteutumaan kirjastojen 2,5 kk kestäneen sulun vuoksi.

Museot

1. Museoiden kävijämäärätavoite on 100 000 kävijää (Jyväskylän taidemuseo 30 000, Keski-Suomen museo 30 000, Keski-Suomen museon erillismuseot 10 000 ja Suomen käsityön museo 30 000, tavoite vuonna 2019: 80 000 kävijää).

Kävijöitä on elokuun loppuun mennessä ollut 42 925. (Jyväskylän taidemuseo 14 514, 22.2. peruskorjauksen jälkeen avattu Keski-Suomen museo 11 165, 17.3. suljetut Keski-Suomen museon erillismuseot 1 911 ja Suomen käsityön museo 15 335). Museoiden kävijämäärätavoite ei tule toteutumaan museoiden sulun vuoksi.

2. Museotyötä suunnataan erilaiset asiakkaat huomioivaan, osallisuutta ja yhdessä tekemistä vahvistavaan yleisötyöhön. Museopalvelujen yleisötapahtumatavoite on 200 tilaisuutta.

Museot järjestivät elokuun loppuun mennessä 48 yleisötapahtumaa. Yleisötapahtumata- voite ei tule toteutumaan museoiden sulun ja tapahtumarajoitteiden vuoksi.

Liikuntapalvelut

1. Asiakasmäärät: Uimahallien (AaltoAlvari ja Wellamo) kävijämäärä pysyy vuoden 2019 tasolla asiakasmäärän ollessa yhteensä 530 000, ja joista seniorikortilla käyviä 80 000.

Ei tule toteutumaan koronavirustilanteesta johtuen. Tammi- ja helmikuussa tehtiin molemmissa uimahalleissa kuukausittaiset kävijäennätykset, mutta uimahallit jouduttiin sulkemaan 13.3. alkaen koronavirustilanteesta johtuen. Uimahallit olivat pelkästään seurojen käytössä kesä-heinäkuun ajan ja avattiin yleisölle vasta 3.8.

Elokuun lopun tilanteesta uimahallien yhteenlasketut kävijämäärät ovat pudonneet edellisvuodesta noin 45 prosenttia eli 150 000 käyntikertaa.

2. Tilojen käytön tehokkuus: Liikuntapalvelujen hallinnoimiin tiloihin myönnetään 120 000 vuoroa ja 10 keskeisimmän liikuntatilan käyttöaste on aukioloaikoina 85 %. Vuoden 2019 arvio on 120 000 vuoroa ja käyttöaste 80–90 %.

Ei tule toteutumaan koronavirustilanteesta johtuen. Kaikki liikuntapaikkojen vuorot olivat peruttuina 13.3.-13.5.2020. Suomen hallituksen 4.5. antamien linjausten mukaisesti Jyväskylän kaupunki avasi liikuntapaikkojaan asteittain. Torstaina 14.5. avattiin ulkoliikuntapaikat ja sen jälkeen muut liikuntapaikat 1.6. alkaen.

Jyväskylä Sinfonia

1. Orkesterilla on 52 konserttia ja sen koko toiminta tavoittaa 26 000 kuulijaa (2019 tavoite 52 konserttia ja 26 000 kuulijaa) Konserttien täyttöastetavoite on 92 % (2019 täyttöastetavoite 92 %).

Orkesterin toiminta on tavoittanut vuoden kahdella ensimmäisellä kolmanneksella n. 12 100 kuulijaa (n. 47 % vuositavoitteesta), ja konserttien määrä on ollut 21 kpl (40 % vuositavoitteesta). Kausikonserttien täyttöaste kevään toteutuneissa konserteissa on ollut 98 %.

Koronavirustilanteen vuoksi kevään konserttikaudelta peruuntui 13 konserttia ja 7 muuta tapahtumaa. Peruuntuneiden konserttien tilalla tarkastelujakson aikana on järjestetty 8 kpl videoituja Jyväskylä Sinfonia – luonasi -etäkamerikonsertteja sekä paljon muuta videotuotantoa, mm. palvelukoteihin tuotettuja musiikkiesityksiä.

Koronatilanteen vuoksi kuulijatavoitetta ei tulla saavuttamaan.

2. Orkesterin toimintaan kuuluva vuorovaikutuksellinen yleisötyö tavoittaa yhteensä 4 000 osallistujaa (2019 tavoite 4 000 osallistujaa).

Yleisötyöhön on osallistunut kahden vuosikolmanneksen aikana 2 000 henkeä. Yleisötyötapahtumia ovat olleet esim. koronatilanteen vuoksi pienimuotoisempina toteutettu ja elokuulle siirretty Sinfonia on the Move -jalkautumiskiertue, taiteilijatapaamiset, ennen konsertteja järjestettävät Pikku Alkusoitot ja avoimet kenraaliharjoitukset.

Koronatilanne rajoittaa yleisötyön mahdollisuuksia, eikä tavoitteisiin tulla pääsemään.

Jyväskylän kaupunginteatteri

1. Kaupunginteatterilla on tavoitteena tuottaa seitsemän ensi-iltaa, neljä päänäyttämöllä ja kolme pienellä näyttämöllä. (Vuonna 2019 ensi-iltoja on seitsemän, neljä päänäyttämöllä ja kolme pienellä näyttämöllä.)

*6.2.2020 Kohtauksia eräästä avioliitosta, pieni näyttämö
15.2.2020 Tavat ja toiveet, suuri näyttämö*

Kaupunginteatterille avautui kolmas näyttämö Poikkeamia-verkkonäyttämö maaliskuun lopulla. Henkilökunta on tuottanut sinne monipuolista ohjelmistoa: musiikkia, yleisön lähettämiä runoja, virtuaaliopastuksia teatteriin, satuja, sketsejä, keskusteluja, yleisötyömateriaalia sekä teatterin nuorten ryhmä BackStage groupin ideoimaa ja toteuttamaa materiaalia.

Teatterin yleisölle suunnatun toiminnan sulkeuduttua, harjoituksia jatkettiin pienryhmissä ja etänä. Harjoituksissa kiinnitettiin erityistä huomiota hygieniaan ja turvavälien säilyttämiseen. Etäharjoituksiin osallistuneilta kerättiin palautteet, joita hyödynnetään etätyöskentelyn kehittämiseen.

2. Kaupunginteatterin kokonaiskävijämäärätavoite on 62 000 katsojaa ja näyttämöiden täyttöaste on 72 %. Vuonna 2019 kokonaiskävijämäärätavoite on 60 000 ja päänäyttämön täyttöaste 72 %. Yleisötyön tavoite pysyy vuoden 2019 tasolla, osallistujamäärän ollessa 8 850.

*Kävijämäärä 18 849 katsojaa, vuosittaisesta tavoitteesta 30,4 %.
Näyttämöiden täyttöaste 88,5 %, joista suuri näyttämö 78,9 % ja pieni näyttämö 98 %.
Toteutuneiden näytösten osalta.
Yleisötyöhön on osallistunut 606 henkilöä. Teatteriseikkailuja (27 kpl) ja taidetestaajien vierailuja (4 kpl) ei voitu toteuttaa.*

5.4 Kaupunkirakenne

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Yhdyskuntasuunnittelun ja asemakaavoituksen palveluyksiköissä yleis- ja asema-kaavat ovat edenneet kaavoitusohjelman mukaisesti poikkeusoloista huolimatta ja tähän mennessä on jo 15 kaavaa saanut lainvoiman. Suuruspään asuinkorttelin valitus on hylätty ja hankkeen ensimmäinen vaihe on edennyt rakennuslupavaiheeseen. Useita keskustan täydennysrakentamisen kaavoja on ehdotusvaiheessa kuten keskustan ensimmäinen 16-kerroksinen asuinkerrostalo Kalevankadulla. Tourulankulman kaavakehitys- ja tontinluovutuskilpailun voittaja on valittu ja Äylän suojeluasemakaava on asetettu luonnoksena nähtäville. Poikkeusoloissa osallistaminen ja vuorovaikutus on ollut haasteellista ja siihen on jouduttu kehittelemään uusia menetelmiä kuten kaavojen videosoitteilyt.

Keskusta-asemansuhteiden selvityksessä kaksi vaihtoehtoista suunnitelmaa valmistuivat toukokuussa ja niitä esiteltiin yleisölle. Valtion kanssa käytävät MAL-sopimusneuvottelut ovat edenneet suunnitellusti. Salolan tuulivoimaan liittyvät YVA-prosessi sekä osayleiskaavoitusprosessi on päätetty toteuttaa lain mahdollistamana yhteismenettelynä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tulossa nähtäville syksyllä. Luontoliikuntaohjelman luonnos on valmistunut ja asetettu nähtäville. KymppiR 2020 -ohjelma on valmistunut ja on lautakunnan hyväksymiskäsittelyssä 8.9.2020. Koronatilanteen vuoksi Kehä Vihreän suunniteltu Kehä Vihreä Liikkeessä -tapahtumasarja siirtyy vuoteen 2021.

Tontit ja maanhallinta palveluyksikössä on ollut kiireistä. Kerrostalotonttien myynti on kuitenkin hiipunut yleisen tilanteen takia. Useat hankkeet ovat viivästyneet, tonttien varausaikoja on jatkettu ja varauksia on päättynyt. Omakotitonttien luovutuksessa ei ole näkynyt muutosta aikaisempaan ja se on sujunut suunnitelman mukaisesti. Yritystonttien puolella kysyntä on ollut edelleen vilkasta ja asiakkaita on runsaasti. Neuvotteluja tonteista käydään jatkuvasti. Maankäyttösopimusneuvotteluita käydään edelleen paljon. Kerrostalotonttien kysynnässä tapahtuneen muutoksen takia on nähtävissä, että myyntivoitto tulee jäämään normaalin tason alapuolelle. Sähköisen kiinteistökaupan käyttöönottoa valmistellaan. Isännöinti työllistää normaalia enemmän.

Kiinteistönmuodostus- ja maastomittaus palveluyksikössä on toiminnan volyyymi ollut normaalia. Kiinteistötoimitusten määrä on kuitenkin hieman keskimääräistä alhaisemmalla tasolla. Uudet käyttöönotetut tekniikat ovat mahdollistaneet normaalin työskentelyn etänä myös maastossa. Tiedot tilauksesta liikkuvat suoraan mittauslaitteisiin ja vastaavasti mitaustulokset päivittyvät myös etänä tietokantoihin. Rakennuskannan tarkastamisprojekti etenee ja loppuvuodesta voidaan odottaa ensimmäisiä analyysejä.

Kunnossapidon määräaikaisen henkilöstön rekrytoinnissa on ollut kuluvana kautena haasteita COVID-19 -pandemian aiheuttamien yhteistoimintaneuvottelun johdosta. Työntekijöitä on jonkin verran tullut eri pituisille jaksoille muilta toimialoilta, ja jos resurssitarve ei ole sisäisesti täyttynyt, niin lupa ulkoiseen rekrytointiin on saatu pääosin kahden kuukauden jaksoissa. Ulkoisissa rekrytoinneissa ei ole päästy suunniteltuun henkilöstömäärään työhönoton viivästyneissä aikatauluissa. Henkilöstövajetta on sopeutettu toiminnan järjestelyissä, joka on joissain kohdin näkynyt laatutason laskuna. Vieraslajien torjuntaan keskittyvä VieKas LIFE-hanke, jossa Jyväskylän rooli on selvittää lampaiden mahdollisuuksia jättipalsamin hävitykseen, on edennyt suunnitellusti.

Päällystysurakan kohteiden toteutumisessa on alkukesän aikana ollut huomattavia viiveitä, jotka ovat johtuneet urakoitsijan uuden aseman käyttöönoton viivästyneisyydestä. Viivästyminen on aiheutunut ulkomailta toimitettavien materiaalien ja henkilöstön liikkumisen huomattavasta viivästyneisyydestä.

Korjausvelkakohteina toteutetaan pääosin kevyen liikenteen väylien kunnostuksia. Kohteet saataneen toteutettua syyskuun loppuun mennessä.

Jyväskylän keskustan suurinta tapahtumaa **Valonkaupunki** on koronakriisin takia jouduttu siirtämään marraskuun loppuun. Epävarmuus tapahtuman järjestämisen mahdollisuudesta haitta merkittävästi tapahtuman suunnittelua sekä yhteistyökumppaneiden rahoituksen hankintaa. Kaupungin hankkimien teosten määrää joudutaan supistamaan.

Resurssiviisauden koordinointi siirtyi vuoden alusta konsernihallinnosta **ympäristönsuojeluun**. Toiminnan organisointi on kärsinyt henkilöstövajeesta (irtisanoutuminen ja pitempi poissaolo). Maaliskuussa kaupunginhallitus päätti resurssiviisauden ohjelmatyön ohjausryhmän perustamisesta. Ohjausryhmän ensimmäinen kokous oli kesäkuussa.

Koronatilanteesta huolimatta ympäristönsuojelun toiminta on jatkunut lähes entisellään. Työtä on tehty etätöinä, myös tarkastuksia ja maastotöitä on tehty turvallisuusohjeistus huomioiden. Kuntalaisten lisääntynyt luonnossa liikkuminen ja ulkona tapahtuva harrastaminen on lisännyt palautteita ja valituksia kaupungin palveluista, mutta etenkin toisten kuntalaisten häiritsevää toiminnasta. Luonnonsuojelun osalta on ylläpidetty luontopolkuja ja lintutorneja resurssien mukaisesti. Myös metsäohjelman suojelualueverkoston valmisteluun liittyvien kohteiden luontoselvityksiä on tehty koko kesäkauden ajan.

Ympäristöterveydenhuollossa toiminta on kevään jälkeen palautunut lähes normaaliin. Koronatilanteesta johtuen asiakkaiden neuvonnan tarve on jonkun verran lisääntynyt. Pääosin tarkastustyötä tekevä henkilöstö on työskennellyt edelleen etänä. Etätarkastuksia on myös tehty mahdollisuuksien mukaan. Eläinlääkintähuollossa tuotantoeläinten sekä kiireisten sairastapausten hoitaminen on edelleen priorisoitu, mutta asiakkaiden palvelujen tarpeeseen on kyetty hyvin vastaamaan myös kiireettömän ja ennaltaehkäisevän työn osalta.

Rakennusvalvonnan lupien haku on siirtynyt lähes täysin sähköiseen asiointipalveluun. Lupahakemuksia oli jätetty vuoden alusta elokuun loppuun mennessä yhteensä 785 kpl. Rakennus- ja toimenpidelupia oli elokuun loppuun mennessä myönnetty yhteensä 944 kpl, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 7,2 %. Myönnettyjen lupien kerrosala putosi edellisen vuoden 144 586 kerrosneliömetristä 82 564 kerrosneliömetriin. Uusia asuntoja valmistui 1 255 kpl ja luvat myönnettiin 500 uuden asunnon rakentamiseen. Liike- ja teollisuusrakentamisen alkuvuoden kasvu taittui laskuun (- 13 500 kerrosneliömetriä) edelliseen vuoteen verrattuna.

Asiakaspalvelun ja johdon tuen palvelualueella toimineiden Tikkakosken ja Korpilahden asiointipisteiden toiminta lakkautettiin alkuvuoden aikana. Henkilöstöstä kaksi siirtyi uusiin työtehtäviin kaupungin sisällä ja yksi eläköityi kesän aikana. Puhelinvaihteen toiminta siirtyi kesäkuun alusta Telia Finland Oyj:n yhteistyöyrittäjä DialOk Oy:lle. Henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksen periaatteella puhelunvälityspalveluyrityksen työntekijöiksi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

1. Toteutetaan täydennysrakentamisen Kymppi^R-ohjelmaa huolehtimalla siitä, että uudesta kerros- ja rivitalotuotannosta vähintään 95 % sijoittuu yleiskaavan kestävän liikumisen vyöhykkeelle.

Toteutunee, raportoidaan tarkemmin vuoden 2020 lopussa.

2. Tavoitteena on luovuttaa 10 uutta yritystonttia. Kaavoitetaan uutta yritystonttivarantoa keskimäärin 10 ha/vuosi huomioiden sijoittumismahdollisuuksien ja tonttivarannon monipuolisuus sekä yritysvaikutukset.

Toteutunee, raportoidaan tarkemmin vuoden 2020 lopussa.

Liikenne- ja viheralueet

3. Suojateillä tapahtuvien onnettomuuksien määrää vähennetään 30 % vuoden 2018 tasosta vuoden 2023 loppuun mennessä (vuonna 2018 suojateillä tapahtui 25 onnettomuutta, joissa loukkaantui 9 henkilöä).

Toteutunee, raportoidaan tarkemmin vuoden 2020 lopussa.

4. Joukkoliikenteen matkamäärät kasvavat 7,0 % (vertailulukuna vuoden 2019 toteuma).

Ei toteudu. Koronakriisin takia matkamäärät ovat laskeneet 37 %.

Rakentaminen ja ympäristö

5. Uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika on enintään 6 viikkoa 75 %:ssa myönnettyistä luvista. Maa-aines- ja ympäristölupahakemusten käsittelyaika on enintään 4 kuukautta.

Ympäristö- ja maa-aineslupia on alkuvuonna käsitelty yhteensä 4 kappaletta, joista kolmen käsittelyaika on ollut enintään 4 kk (75 %) ja yhden enintään 8 kk (25 %).

Uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika oli enintään 6 viikkoa 66 %:ssa myönnettyistä luvista.

6. Ympäristönsuojelulain valvontasuunnitelman mukaisille kohteille sekä maa-aineslupa-kohteille tehdään yhteensä noin 90 valvontakäyntiä (100 % suunnitelluista). Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmalliset tarkastukset tehdään valvontasuunnitelman mukaisesti.

Elokuun loppuun mennessä on tehty 19 ympäristönsuojelun valvontakäyntiä. Suurin osa suunnitelmallisesta valvonnasta tehdään kesä-syysaikaan.

Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisesta tarkastustavoitteesta ollaan edelleen hieman jäljessä johtuen koronatilanteesta aiheutuneista toiminnan rajoitteista.

5.5 Tilapalvelu –liikelaitos

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Toiminnallisesti Tilapalvelun toinen vuosikolmannes toteutui osittain ennalta suunnitelmattomasti koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan takia.

Koulut ja päiväkodit alkoivat elokuussa normaalissa aikataulussa. Siivouksen osalta jatkuu tehostettu koronasiivous kaikissa kohteissa ja kiinteistönhoidon osalta palattiin normaaliin palvelutasoon.

Tulojen arvioidaan toteutuvan 1,5 miljoonaa euroa talousarviota suurempina johtuen pääosin Kylän Kattauksen maksamasta sisäisestä vuokrasta sairaala Novan tiloista, jota ei oltu huomioitu talousarviossa aikataulullisista syistä johtuen. Myyntivoittoja kertyi 0,1 miljoonaa euroa Liinalammen päiväkotikiinteistön myynnistä.

Menojen arvioidaan alittuvan yhteensä 1,0 miljoonaa euroa kiinteistöjen ylläpidon osalta. Kustannukset alittuvat n 0,6 miljoonaa euroa johtuen palvelujen ostosopimusten kilpailuttamisesta aiheutuneista säästöistä, koneiden ja laitteiden kunnossapito- ja huoltokustannusten alittumisesta sekä vähälumisesta alkutalvesta. Lämmityskustannukset alittunevat lämpimästä alkutalven johtuen n. 0,4 miljoonaa euroa ja veden kustannukset 0,1 miljoonaa euroa. Siivouskustannukset ylittyvät n. 0,1 miljoonaa euroa koronavirustilanteen aiheuttamien ylimääräisten siivousten takia.

Tilapalvelulla on useisiin kiinteistöihin kohdistuvia lisäpoistojen ja pitoajan lyhennyksiin liittyviä tarpeita n. 3,5 miljoonaa euroa vuosien 2020 - 2021 aikana. Mikäli toimintakatteen ylitys ohjataan lisäpoistoihin, tulee talousarviotavoite -0,5 miljoonaa euroa toteutumaan. Ennusteen mukaan talousarvion toimintakate ylittyy 2,5 miljoonaa euroa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Otetaan käyttöön hiilijalanjäljen seurantaan laskentamenetelmä.

Vuonna 2020 otetaan käyttöön hiilijalanjäljen laskentaosio, joka muuntaa sähkön, kaukolämmön ja veden kulutukset CO₂-jalanjäljeksi. Tilapalvelu seuraa yhteistyössä palvelutuottajien kanssa rakennusten päästömääriä ja ohjaa rakennusten energiakulutusta osana kiinteistön ylläpidon prosessia. Hiilidioksidipäästöjen laskennan käyttöön-otto on ensiaskel hiilijalanjäljen määrittelyssä, josta energiankulutus on merkittävin.

2. Saavutetaan energiatehokkuussopimuksen mukainen 842 MWh:n vuotuinen säästöta-voite kokonaisenergian kulutuksessa.

Säästöta-voitteen toteutuma raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

3. Käyttäjien tyytyväisyys kiinteistö- ja tilapalveluihin on 3,5 (asteikolla 1-5 pistettä).

Asiakastyytyväisyyttä mitataan kerran vuodessa tehtävällä kyselyllä. Tämän vuoden tulokset ovat käytettävissä alkuvuonna 2021.

4. Toteutetaan Örebro -olosuhde- ja oirekysely koulujen ja päiväkotien henkilökunnalle.

Tilapalvelu teetti koulujen, päiväkotien sekä päiväkotikoulujen henkilökunnalle viiden vuoden välein tehtävän olosuhde- ja oirekyselyn (Örebro). Kysely on tehty vuodesta 2001 alkaen.

Kysely tehtiin kiinteistöjen lämmityskauden aikana, jolloin sisäilman laatu on heikointa. Kyselyn avulla saatiin selkeä kuva kiinteistön olosuhteista. Tämän jälkeen päästään vertailemaan onko kiinteistön käytöllä merkitystä koettuihin olosuhteisiin.

5.6 Kylän Kattaus –liikelaitos

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Vuoden 2020 talousarvioesitys valmisteltiin vuoden 2018 tilinpäätöksen, vuoden 2019 ensimmäisen kolmannesvuosiraportin sekä vuotta 2020 koskevien arvioiden ja ennusteiden perusteella. Hintoja ei sopimusneuvotteluissa korotettu. Liikelaitoksille annettiin talousarvio-ohje, jonka mukaan ylijäämiä on purettava vuoteen 2021 mennessä. Kaupunginhallituksen 27.5.2019 § 108 tekemän kehyspäätöksen mukaan Kylän Kattauksen vuoden 2020 menot voivat olla enintään 27 725 000 euroa. Näillä luvuilla laskettuna yllä mainitun ohjeen tavoitteet toteutuisivat siten, että toimintakate vuodelle 2020 olisi alijäämäinen 374 500 euroa. Eläkemenoperusteisten maksujen muutosten vuoksi vuoden 2020 muutettu talousarvio on alijäämäinen 387 900 euroa.

Koronatilanteen ja Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen uusien toimitilojen vuoksi vuoden 2020 talousarvion taloudellinen tavoite ei tule toteutumaan. Alijäämä tulee kasvamaan. Tämän hetken ennuste on 3,8 milj. euroa alijäämää. Tämän vuoksi syyskuun johtokunnan kokouksessa käsitellään vuoden 2020 talousarviomuutosta. Koronatilanne laskee tuloja 2,2 milj. euroa. Loppuvuoden tulojen ennustetaan pääosin toteutuvan talousarvion mukaisesti, ellei koronatilanne aiheuta muutoksia. Vuoden 2020 loppu-tulokseen vaikuttavat myös Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen kalustohankkeet, mm. alkuvuoden ruoankuljetusvaunujen hankinta 328 500 euroa ja loppuvuoden hankinnat: ruoankuljetusvaunut n.150 000 euroa, keskitetyn ruoanjakelujärjestelmän ja ravintolan astiahankinnat ja tarrat n.110 000 euroa, vaunut ja pienlaitehankinnat n.30 000 euroa sekä toimiston huhti-elokuun väistötilan vuokra 8 200 euroa ja menojen pieneneminen (elintarvikkeet 454 300 euroa) koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi.

Kylän Kattauksen tuotantokeittiöverkossa on tapahtunut merkittäviä muutoksia vuonna 2020. Sosiaali- ja terveystaloukselle ruokaa tuottava Kukkumäen ruokapalvelukeskus otettiin osittain käyttöön maaliskuussa 2020 ja koko ruokatuotanto siirtyy Kukkumäen ruokapalvelukeskukseen Sairaala Novan valmistuessa alkuvuonna 2021. Vuoden 2020 talousarviota valmisteltaessa näiden tilojen vuokratustannuksia ei ollut mahdollista huomioida, koska vuokrasopimusneuvottelut käynnistettiin syksyllä 2019. Vuokrasopimuksen mukaan Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen tilavuokra vuodelle 2020 on 1 169 000 euroa. Sairaala Novan valmistumisen siirtyminen vuoteen 2021 aiheuttaa 75 000 euron ylimääräiset vuokratustannukset toiminnan jatkuessa myös keskussairaalan ruokapalvelukeskuksessa koko vuoden 2020.

Ristonmaan Ateriakeskuksen remontin jälkeen lasten ja nuorten ruokatuotanto on keskitetty Ristonmaan ja Palokan keskuskeittiöihin lukuun ottamatta Korpilahden aluetta. Ristonmaan keskuskeittiö luovutettiin käyttäjille suunnitellusti 3.8.2020 ja tuotanto aloitettiin 7.8.2020. Ristonmaan keskuskeittiö tuottaa elokuusta alkaen ateriat kouluihin ja päiväkoteihin Vaajakosken, Kuokkalan, Säynätsalon, Vesangan ja keskustan alueelle. Tuotantomäärä on yli 10 000 aterialla päivässä. Palokan keskuskeittiö tuottaa Palokan, Huhtasuon ja Tikkakosken alueen noin 6 500 koulu- ja päiväkotiaateriaa. Ristonmaan keskuskeittiön toiminnan aloitus on onnistunut hyvin. Toimitusviiveen vuoksi astianpesukoneelle on hankittu varakone. Suunnitelmat henkilöstötarpeesta, laitteiden kapasiteetin riittävydestä, rinnakkaisruokailan toimivuudesta ja tuotanto- ja kuljetusaikatauluista ovat olleet realistisia. Tuotantohenkilöstölle tilattu prosessikoulutus jouduttiin perumaan koronatilanteen vuoksi. Vaajakosken keskuskeittiö muuttui 10.8.2020 alkaen Vaajakosken koulun palvelukeittiöksi ja Kuokkalan keskuskeittiö yhdistyi Kuokkalan yhtenäiskoulun palvelukeittiöön. Vesangan koulun valmistuskeittiö muuttui palvelukeittiöksi.

Alkuvuonna henkilöstöä koulutettiin uusiin tuotantomenetelmiin ja toimintatapoihin. Keittiöverkkomuutokset aiheuttivat myös mm. kuljetusreittien uudelleen suunnittelua. Maalis-

huhtikuun vaihteeseen ajoit-tui useita muutoksia, mikä vaati ylimääräistä henkilöstöressia. Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen ruokatuotanto käynnistettiin ja Ristonmaan Ateriakeskus tyhjennettiin, ja tuotanto siirrettiin muihin keittiöihin. Samaan aikaan Keljon palvelukeittiö muutettiin kuumennuskeittiöksi. Kaikki sosiaali- ja terveyspalvelujen toimipisteet eivät voi ottaa ruokaa kylmänä vastaan, joten se kuljetetaan Kukkumäen ruokapalvelukeskuksesta Keljon kuumennuskeittiöön lämmitettäväksi. Väkkärän palvelutalon toiminta loppui kesällä ja tilat tyhjennettiin elokuussa. Palokan kaupunginsairaalan remonttisuunnitelmaa valmisteltiin elokuussa.

Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen aloitusta vaikeutti koulutusten ja perehdytysten järjestäminen, mihin vaikutti luovutusajankohdan epävarmuus sekä laitteiden toimintahäiriöt ja toistuvat rikkoutumiset. Laitteiden toimintahäiriöt, joita toiminnan käynnistyessä oli paljon, on saatu yhteistyössä laitetoimittajan kanssa jo suurimaksi osaksi korjattua. Seuranta jatkuu edelleen. Kylmiöiden lämpötilat eivät kaikkien tilojen osalta pysy säädetyissä arvoissa. Rakentaja selvittää syytä toimintahäiriöihin. Kotipalveluaterioiden tuotanto alkoi Kukkumäessä uudella toimintatavalla ja toimitusrytmillä 1.4.2020. Samaan aikaan vaihtui myös ateriankuljettaja. Kotiin toimitettavien aterioiden tilaus, tuotanto, pakkaus ja kuljetus on saatu toimimaan hyvin alkuvaikeuksien jälkeen kaikkien toimijoiden (Oivakeskus, kotihoito ja Kylän Kattaus) hyvällä yhteistyöllä.

Vuonna 2019 aloitettu uuden tuotannonohjausjärjestelmän rakentaminen etenee aikataulussa, mutta keväälle 2020 suunniteltua järjestelmän pilotointia siirrettiin syksyyn 2020. Välipalan ja henkilökunta-aterian mobiilimaksamista laajennettiin alkuvuonna pilottikokouksen jälkeen kaikille välipalaa myyville kouluille, mutta mobiilimaksaminen ei ole lähtenyt käyntiin suunnitelmien mukaan koronavirustilanteen vuoksi. Elokuussa mobiilimaksamista laajennettiin päiväkotien henkilökunta-aterioihin ja markkinointia suunnataan koulujen ja päiväkotien henkilökunnalle välipalamyynnin ollessa tauolla koronavirustilanteen vuoksi. Sairaala Novan ravintolassa ja kahvilassa otetaan loppuvuonna käyttöön myös uusi kassajärjestelmä. Kassajärjestelmän toimittaja on valittu ja sopimus allekirjoitettiin toukuussa.

Kylän Kattauksessa käytiin alkuvuodesta koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Peruste neuvotteluille oli keittiöverkkosuunnitelman mukaiset muutokset, jotka aiheuttivat muutoksia työn organisoinnissa, palvelussuhteen ehdoissa ja tehtäväkuvissa. Uusiin keittiöihin siirtyneet työntekijät ovat asettautuneet tehtäviinsä. Pällekkäisen toiminnan vuoksi osa henkilökunnasta työskentelee Sairaala Novan muuttoon asti Caterinassa ja siirtyy Kukkumäen ruokapalvelukeskukseen tammikuussa 2021. Muuttuneiden tehtäväkuvien vuoksi käydään syksyllä yhteistoiminnassa työn vaatavuuden arviointineuvottelut. Vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi Jyväskylän kaupunki aloitti kesäkuussa koko kaupunkia koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Tämän hetken arvion mukaan neuvottelut koskevat Kylän Kattauksen osalta erityisesti tehtävämuutoksia, määräaikaisten työntekijöiden vähentämistä, henkilöstön poistuman hyödyntämistä, kahvilan ja ravintolan organisoitumista sekä tuotantokeittiö-verkkomuutosten loppuunsaattamista. Kylän Kattauksen sopeuttamistavoite on nettomäärältään 0,4 M€.

Jyväskylän kaupunki ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri arvioivat yhteistyössä, ettei osatoruokapalveluiden siirto Kylän Kattaukselle 1.1.2019 ole tuonut niitä toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä, joita sillä tavoiteltiin. Elokuussa Kylän Kattaus ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri tekivät tarvittavat päätökset osatoruokapalveluiden palauttamisesta sairaanhoitopiirille 1.10.2020 alkaen liikkeenluovutuksen peri-aattein. Siirron valmistelu on aloitettu. Sairaanhoitopiirille siirtyy noin 40 työntekijää.

Koronavirustilanne on vaikuttanut myös toisen vuosikolmanneksen toimintaan. Päiväkeskustoiminta on keskeytetty vuoden loppuun saakka. Mahdolliseen etäopetukseen siirtymiseen on valmistauduttu elokuussa ja tehty suunnitelma kouluruokailun järjestämisestä etäoppilaille. Maksullisen välipalan myyntiä ei koronatilanteen vuoksi aloitettu. Kouluissa

pidennettiin kevään tapaan ruokailuaikaa, jotta ryhmien erillään pysyminen voidaan turvata. Ulkopuolisille hävikkiruokailijoille ei tästä syystä voida syksyn aikana tarjota ruokailumahdollisuutta. Tarjottimet ovat käytössä kaikissa kouluissa hygienian takia. Hävikkiä syntyy myös normaalia enemmän useiden koulujen jatkaessa keväällä aloitettua luokkaruokailua. Hyvin edenneet resurssiviisaukset-hankkeet ovat siis nyt tauolla.

Digitalisaatiossa otettiin suuri loikka kokoontumisrajoitusten ja hallinnon etätöiden myötä. Uusia toiminta- ja kokoustapoja on opeteltu vauhdilla myös keittiöissä. Osa kevään työpaikkaselvityksistä, työelämän keskusteluista ja ohjauskäynneistä keittiöissä on siirretty myöhempään ajankohtaan. Lähes kaikki lähikontaktia vaativat tehtävät on hoidettu puhelimitse tai erilaisilla sähköisillä välineillä. Henkilöstölle järjestettiin Teams-koulutusta elokuussa ja ensimmäiset etäpalaverit palveluvastaaville pidettiin onnistuneesti.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Toiminnan tehostaminen keskittämällä tuotanto kolmeen keskuskeittiöön kuuden sijaan. Tavoitetta mitataan liikevaihdon määrällä henkilötyövuotta kohti. Vuoden 2019 toteuma oli 73 748 euroa/htv. Tavoitteeksi vuodelle 2020 asetettiin 80 000 euroa/htv.

Tavoite on vuositason tavoite. Toimintaa tehostetaan keskittämällä tuotantoa kolmeen keskuskeittiöön kuuden sijaan. Verrattuna edellisen vuoden vastaavaan tilanteeseen, tavoitetta ei tulla saavuttamaan koronavirustilanteen vuoksi.

2. Asiakaslähtöinen toiminta eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden. Tavoitetta mitataan eri asiakasryhmille kohdennetuilla asiakastyytyväisyyskyselyillä, joiden tavoitekeskiarvo vuodelle 2020 on 3,7 (asteikolla 1–5). Palvelualueet toteuttavat asiakastyytyväisyyskyselyitä palvelusopimuksissa sovitulla tiheydellä. Jatkuvaa palautetta kerätään kaupungin yhteisellä ePalaute-järjestelmällä.

Tavoite on vuositason tavoite. Kohdistettuja asiakaskyselyjä tehdään Webropol-ohjelmalla asiakkaan kanssa yhdessä sopien. Asiakastyytyväisyyskyselyt toteutetaan kaupunginsairaaloissa syksyllä.

5.7 Keski-Suomen pelastuslaitos

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Pelastustoiminta

Koronatäyteen kevään jälkeen palattiin ns. uuteen normaaliaikaan loppukevään ja kesän aikana. Kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana Keski-Suomen pelastuslaitos vastaanotti 3 385 kpl (3 743 kpl vuonna 2019) kiireellistä ja kiireetöntä pelastustoimen tehtävää, joten tehtäviä oli 358 tehtävää vähemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2019. Tehtävämäärän laskua tapahtui erityisesti vahingontorjunta (-168) ja ensivastetehtävissä (-151). Myös tulipalot vähenivät. (-48). Pahemmilta myrskyiltä välttynyt säätila vaikutti suotuisasti mm. vahingontorjuntatehtävien pienempään määrään ja koronatilanteen turvallisuusohjeistukset vähensivät myös ensivastetehtäviä (-151). Palokuolemia oli elokuun loppuun mennessä kirjattu kolme.

Eri paloasemien, eri viranomaisten ja vapaaehtoisjärjestöjen yhteistoimintaa koestettiin poikkeuksellisen suuressa ja laajoja evakuointitoimia vaatineessa tulipalossa heinäkuussa Jyväskylässä, kun Palokan senioritalossa, jossa oli tapahtumahetkellä 168 henkilöä, syttyi kattorakenteet tuleen. Palo levisi yön kuluessa erittäin poikkeuksellisesti rakenteita pitkin alaspäin ja edelleen yhdysosan kautta seuraavaan rakennukseen. Sammutus- ja pelastustöihin osallistui yhteensä 80 palomiestä peräti 12 eri paloasemalta. Vaikka päivystävän päällikön mielestä tulipalo osoittautui poikkeuksellisen vaativaksi ja pitkäkestoiseksi, niin siitä huolimatta evakuointi onnistui eri toimijoiden yhteistyöllä erinomaisesti ja palossa ei kuollut tai loukkaantunut henkilöitä.

Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaika kaikissa kiireellisissä tehtävissä (n=1942) riskiluokista riippumatta oli maakunnassa 14:28 minuuttia, joka on aikaisempien vuosien tasoa. Toimintavalmiusaikojen osalta päästiin hyvin tavoitteisiin II- ja III-riskiluokkien osalta, mutta Jyväskylän I-riskiruuduissa ei kaikissa päästy tavoiteaikaan, vaan 6 min tavoiteaika 50% tehtävissä jäi osin saavuttamatta. Mediaaniaika oli 6:12, joten viiveet olivat 1-2 minuutin luokkaa riskiruutuja kohden. Tehokkaan pelastustoiminnan alkamis aika I-riskiluokan ruuduissa (n=319) täyttyi 62% tehtävistä, joten tältä osin tavoiteaikaan päästiin yli puolessa kiireellisissä tehtävissä. Pelastusjoukkueen (johtoyksikkö ja kaksi pelastusyksikköä) toimintavalmiusaika I-riskiruutujen alueelle on alle 10 minuuttia.

Onnettomuuksien ehkäisy

Keski-Suomen pelastuslaitos on tehostanut varautumiseen liittyvää toimintaansa. Valmiuspäällikön tehtäviä on kohdennettu tarkemmin vastaamaan tämän hetken tilannekuvan ylläpitämistä. Varautumisen ja tilanneseurannan ylläpitämiseksi sekä tehostamiseksi on perustettu ennakointiryhmä, viestintäryhmä lisäksi on laajennettu osastopäällikkökokouksiin osallistuvaa henkilöstöä. Pelastuslaitoksen henkilöstölle on perustettu sisäinen tietopankki, jossa jaetaan julkaisuja, ohjeita sekä tiedotteita toimintaan koronatilanteen aikana. Ennakointiryhmä kokoaa päivittäin ajantasaiset tiedot epidemian vaikutuksista pelastuslaitoksen toiminnan riittävyden arvioimiseksi. Viestintäryhmä välittää ajantasaista tietoa ja ohjeita henkilöstölle sekä turvallisuusviestintämateriaalia sosiaaliseen mediaan ja lehdistölle viikoittain ja tarvittaessa päivittäin. Pelastuslaitoksen toimintaan liittyviä etäpalavereita järjestetään eri muodoissa useita viikon aikana.

Onnettomuuksien ehkäisyssä on noudatettu pelastuslain 79 § mukaista riskienarviointiin perustuvaa valvontasuunnitelmaa, jossa on määritelty vuonna 2020 tarkastusvuorossa olevien kohteiden tavoitteelliset palotarkastusmäärät, asuinkerros- ja pientalojen paloturvallisuuden itsearviointin alueet sekä muut valvontatoimenpiteet. Valvontasuunnitelman

toteutumaa seurataan kuukausittain ja näin pyritään valvomaan, että asetetut tavoitteet toteutuvat tavoitteiden mukaisesti.

Sisäministeriön pelastusosasto antoi 13.3.2020 päätöksen, jonka perusteella pelastustoimen tulee varautua COVID-19 koronaviruksen vaikutuksiin, jotka koskevat myös valvonta- ja turvallisuusviestintä tehtäviä. Pelastusviranomaisten tulee ottaa huomioon tarkastuskohteiden sekä oman henkilöstön tartuntariskien minimoiminen. Valvontatehtäviä on priorisoitu suorittamalla kiinteistöjen palotarkastukset asiakirjavalvonnan tapaisesti etäyhteydellä kiinteistöjen yhteyshenkilöiden ja pelastusviranomaisten kesken. Osittain palotarkastuksia on pyritty siirtämään myös eri ajankohtaan myöhemmin suoritettavaksi. Sisäministeriön annettua tarkennettuja ohjeita huhtikuussa pelastuslaitosten palvelutasopäätösten ja valvontasuunnitelmien toteutumisesta. Tämän johdosta palotarkastuksia on aloitettu suorittamaan 1.5.2020 jälkeen huomioiden edelleen tarkastuskohteiden aiheuttamat rajoitteet.

Toisella vuosikolmanneksella saavutettiin valvontatehtävien osalta määrällisesti lähes vuoden 2019 vastaava taso. Valvonnan painopisteen siirtyminen asiakirjavalvontaan on lisännyt työn määrää yksittäisen valvontakohteen osalta, mutta samalla valvonnan tehokkuus on kehittynyt. Poikkeuslain voimassa ollessa valvontatehtäviä suorittavien työpanosta kohdennettiin lisäksi ennakointi- ja viestintätyöryhmän tehtäviin.

COVID19 -tilanne on vaikuttanut yleisötapahtumien pelastussuunnitelmien käsittelyyn. Yleisötapahtumien pelastussuunnitelmia käsiteltiin maaliskuu-toukokuun aikana selvästi vähemmän kuin 2019, mutta kesän aikana rajoitusten lieventyessä tapahtumien määrä palautui lähes ennalleen. Pelastusviranomaisen on ohjannut tapahtuman järjestäjiä oikealle viranomaiselle tartuntatauditortjuntaan liittyvissä asioissa. Mahdolliset muutokset järjestykseen ovat hidastaneet pelastussuunnitelmien käsittelyprosessia normaalista.

Turvallisuusviestintää on toteutettu Keski-Suomen pelastuslaitoksen toimintasuunnitelman mukaisesti 13.3.2020 saakka. Sisäministeriön päätöksen mukaisesti Nou Hätä! sekä kaikki muutkin vastaavat kampanjat peruttiin ensimmäisen vuosikolmanneksen osalta. Turvallisuusviestintä toteutettiin tämän jälkeen sosiaalisen median ja lehdistön välityksellä. Esimerkiksi juhannusviikolla panostettiin viestintään avotulen osalta, koska metsäpalovaroitus oli voimassa. Elokuun aikana varmistui mm. Lapset pelastavat henkiä -kampanjan peruuntuminen loppuvuodelta, mutta toisaalta hätäensiapu- ja alkusammutuskoulutukset käynnistettiin uudelleen voimassa olevat rajoitukset huomioiden.

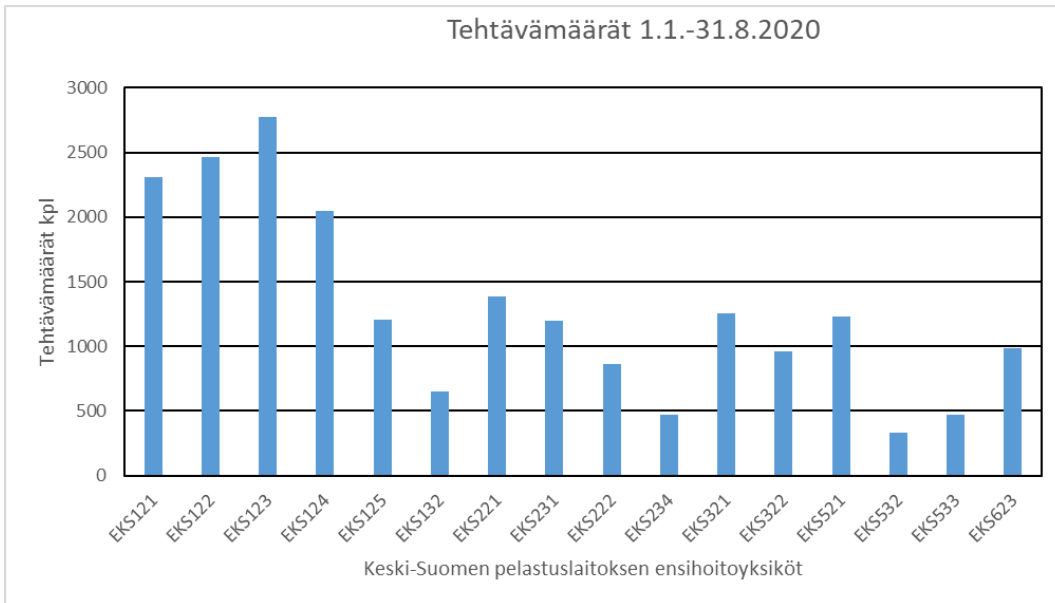
Varautumista ja oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa on kehitetty viime vuoden tapaan pelastuslaitoksen sisällä, yhteistyössä kuntien ja yhteistyöviranomaisten kanssa. Pelastuslaitos on ollut edelleen isossa roolissa Keski-Suomen turvallisuus- ja valmiustoimikunnan toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi. Tämä kehitystyö jatkuu edelleen, viranhaltijamuutoksista huolimatta.

Ensihoito

Alkuvuosi on ollut edellisvuoden kaltainen, mutta varsinkin maaliskuusta toukokuuhun on ollut vähemmän ensihoitotehtäviä, johtuen koronaviruksesta. Osaltaan tehtävämäärien pieneneminen koko jaksolla johtuu myös uudesta hätäkeskustietojärjestelmä Ericasta, joka on jakanut tehtäviä enemmän myös pelastuslaitoksen ulkopuolisille yksiköille. Koko tarkastelujaksolla on ollut 20660 ensihoitotehtävää, joka on 865 vähemmän kuin edellisenä vuotena. Tehtävämäärien odottamaton pieneneminen vaikuttaa suoraan KELA-tulojen pienenemiseen.

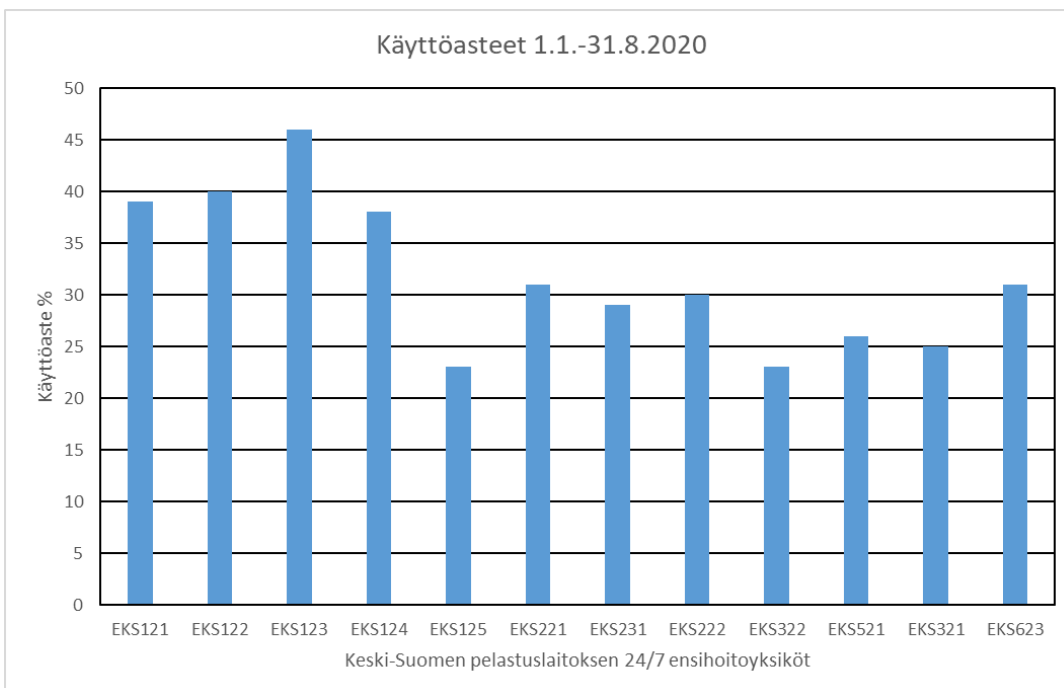
Seppälän (EKS 123) käyttöaste on kuitenkin edelleen korkea 46 %, kun muiden yksiköiden käyttöasteet ovat 25-40%.

Koronaviruksesta aiheutuneita hankintoja on tehty noin 22 000 euron edestä. Henkilöstön osalta poissaoloja ja ylitöiden tarvetta on ollut ennätyskellisen vähän varsinkin koronaviruksen ensimmäisen aallon aikana. Poissaolojen vähyys johtui todennäköisesti hygienia- ja suojautumisohjeiden noudattamisesta. Ensimmäisen aallon aikana ihmisten liikkuminen oli muutenkin rajoitetumpaa ja myös lasten kautta tautien leviäminen oli vähäisempää, kun koulut olivat etämuotoisia ja päiväkodeissa oli pienemmät lapsimäärät. Nyt poissaolot ovat lisääntyneet hieman toimintojen normalisoituessa. Alla olevassa taulukossa on tarkasteltu ensihoitoyksiköiden tehtävämääriä 1.1.-31.8.2020.

Taulukko 6. Ensihoidon 1.1-31.8.2020 tehtävämäärät ensihoitoyksiköittäin

Ensihoitoyksiköiden käyttöasteita on tarkasteltu alla olevassa taulukossa.

Taulukko 7. Ensihoidon yksiköiden käyttöasteet 1.1-31.8.2020.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Onnettomuuksien ehkäisy

1. Noudatetaan erikseen vahvistettavaa, pelastuslain 79 § mukaista ja riskien arviointiin perustuvaa valvontasuunnitelmaa, jossa on määritelty vuonna 2020 tarkastusvuorossa olevien kohteiden palotarkastukset sekä muut valvontatoimenpiteet.

Määräaikaista valvontatoimenpiteitä on kirjattu tehdyksi kahdella vuosikolmanneksella sisäministeriön ohjeiden mukaisesti A1-A6 luokissa yhteensä 838 kappaletta (+538). Tämän lisäksi on suoritettu jälkitarkastuksia ja muita palotarkastuksia 490 kpl (+170). Yhteensä toisen vuosikolmanneksen aikana valvonta- ja tarkastustehtäviä on suoritettu 1328 kpl (+621).

Esimerkkeinä ympärivuorokauden käytössä olevia kohteita joita ovat esimerkiksi sairaalat ja hoitolaitokset on toisen vuosikolmanneksen loppuun mennessä tarkastettu 35 % (95kpl), kokoontumis- ja liiketiloja 43 % (359 kpl) vuoden tavoitteesta.

Asiakirjavalvontatehtäviä ja erilaisia lausuntoja on kirjattu 6022 kohteen osalta.

Asuinrakennusten valvonta toteutetaan asukkaiden suorittamana paloturvallisuuden itsearviointina edellisen vuoden tapaan. Pientalojen asukkaille ja vapaa-ajan asuntojen omistajille osoitettuja valvontakirjeitä, jotka sisältävät palautusohjeet ja oppaan, on lähetetty syyskuuhun mennessä 16 300 kappaletta.

Epäsäännöllisen valvonnan määräksi kemikaalilainsäädännön nojalla vuonna 2020 on valvontasuunnitelman laadintavaiheessa arvioitu 520 valvontasuoritetta, jossa asiakirjojen arvioitu määrä on noin 300 kpl. Näiden toteutuma elokuun loppuun mennessä on 68 kpl. Muita pyydettyjä asiantuntijalausuntoja 181 kpl ja poistumisturvallisuusselvityksiä on käsitelty 30 kpl.

2. Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet Keski-Suomen pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän toimintasuunnitelma – asiakirjassa tarkemmin kuvatulla tavalla.

Turvallisuusviestinnässä on tammi-elokuun aikana keskitytty tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyyn. Turvallisuusviestintätilaisuuksia on ollut yhteensä 187 (+13) kappaletta, joista lukumääräisesti suurimpana on turvallisuuskoulutuksen osuus 149 (+9) koulutustilaisuutta.

Kaikkiin turvallisuusviestintätilaisuuksiin on toisen vuosikolmanneksen loppuun mennessä osallistunut 7055 henkilöä (+726).

COVID19 -tilanteesta johtuen turvallisuusviestinnän osalta ei tulla pääsemään asetettuihin tavoitteisiin vuonna 2020. Median avulla eri tavoilla toteutettuna turvallisuusviestintä on toisen vuosikolmanneksen aikana kuitenkin ollut tehostettua, kohdennettua ja viikoittaista.

Pelastustoiminta

3. Kiireelliset pelastustehtävät kyetään aloittamaan riskiluokittain niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite on 13 minuuttia. Yksityiskohtaisempina mittareina käytetään tavoitteen täyttymisprosenttia (tavoite on vähintään 50 %) sekä mediaaniaikaa riskiluokittain.

I riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 6 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 11 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 20 minuutissa.

II riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 10 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 14 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

III riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 20 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 22 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

IV riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 36 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 38 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 40 minuutissa.

Riskiluokan ruutujen jakautuma Keski-Suomessa vuoden 2016 lopussa on esitetty alla olevassa taulukossa:

Riskiluokka	Ruutujen määrä (kpl, km²)	Väestömäärä 2016 (arvio)
Riskiluokka I	15	43 632
Riskiluokka II	159	114 376
Riskiluokka III	218	44 005
Riskiluokka IV	19 559	73 775
Yhteensä	19 951	275 788

Toimintavalmiusaikojen tavoitteiden täyttymisprosentit ja mediaaniajat sekä tapausten lukumäärät

- A. Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaika kaikissa kiireellisissä pelastustoimintatehtävissä riskiluokasta riippumatta oli 14:28 (n= 1942), joissa toimintavalmiusaika on mitattu). Vuonna 2019 vastaava aika oli 14:20.
- B. Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö tavoitti kiireellisistä tehtävistä kohteen tavoiteajassa riskiluokittain (I, II, III ja IV). Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika-tavoitteen täyttymisprosentti = 50 %). Taulukko 1.

Taulukko 1

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	mediaani	kpl
I	6	45	6:12:	319
II	10	83	7:05	581
III	20	96	9:57	169
IV	36	100	14:04	654

C. Pelastustoimintatehtävissä tehokas pelastustoiminta alkoi riskiluokittain (I,II, III ja IV) Tavoitteen täyttymisprosentti = 50%. Taulukko 2.

Taulukko 2

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	mediaani	kpl
I	11	62	10:34	297
II	14	83	11:19	492
III	22	97	12:33	131
IV	38	96	17:21	553

Varautuminen ja väestönsuojelu

4. Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa yhteistyötä kuntien, yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa valmiussuunnittelussa, erilaisissa harjoituksissa ja häiriötilanteiden johtamistoiminnassa. Keski-Suomen pelastuslaitos kehittää oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa kansallisen ja alueellisen riskiarvion uhkia vastaan toteutuksen osaltaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian päämääriä. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti Keski-Suomen maakunnan alueella toimivan valmiustoimikunnan ja sen sihteeristön toimintaan.

Pelastuslaitoksen oman valmiuden kehittämisessä keskityttiin alkuvuonna Johtokeskuksen uudistamiseen. Johtokeskuksen fyysiset tilamuutokset suoritettiin suunnitelman mukaisesti, mutta keväälle suunniteltua johtohenkilöstön koulutusta ei edelleenkään voitu suorittaa kesän aikana koronarajoitusten vuoksi. Koulutus siirtyi loppuvuoteen.

Pelastuslaitos on jatkanut kuitenkin suuronnettomuusharjoitusten toteuttamista lakisääteisten veloitteiden hoitamiseksi. Maaliskuun panssariprikaatin järjestämän paikallispuolustusharjoituksen lisäksi tavoitteena vuodelle 2020 on suorittaa kolme Pelastuslain 48§:n mukaista suuronnettomuusharjoitusta Keuruulla, Äänekoskella ja Jyväskylässä. Kesäkuussa toteutettiin Äänekosken Metsä Fibren harjoitus ns. työpöytäharjoituksena, jossa hyödynnettiin etäyhteyksiä. Tilannekuva onnettomuudesta luotiin pelastustoimen käytössä olevalla XVR -harjoitussovelluksella, jota välitettiin etänä niin tehtaan johdolle kuin yhteistyöviranomaisille. Harjoituksen johtopäätöksenä voitiin todeta, että tilannekuvan kasaaminen onnistui erityistilanteesta huolimatta. Viranomaisyhteistyön harjoittelusta oli lisäksi hyötyä Jämsässä seuraavalla viikolla sattuneessa vastaavanlaisessa suuressa tulipalossa. Keuruun osalta harjoitus jouduttiin siirtämään toukokuulta lokakuulle, mutta Jyväskylän harjoitus toteutetaan syys- lokakuun huomioiden koronarajoitukset.

Pelastuslaitos antoi kesän aikana suurista tulipaloista kaksi vaaratiedotetta radiossa ja mediassa. Valmiit tiedotelomakkeet mahdollistivat vaaratiedotteen lähettämisen nopeasti molemmilla kotimaisilla kielillä. Äänekosken taajamaan toteutettiin investointisuunnitelman mukaan yhden väestöhälyttimen lisäys ja yhden kunnostus. Lisäksi Vih-tavuoren tehdasalueelle on lisätty kaksi väestöhälytintä, jotka korjaavat vuoden 2019 harjoituksen yhteydessä havaitut kuuluvuusongelmat. Erityisvaaraa aiheuttavien koh-teiden vaikutusalueella väestöhälyttimien kuuluvuus on saatu viranomaistyöllä nyt vaatimustenmukaiselle tasolle. Väestöhälyttimien kunnossapito on toteutunut muualla maakunnassa suunnitelmien mukaan, mutta omaa henkilöstöä ei ole voitu täysin hyö-dyntää muiden kiireellisten asennustöiden vuoksi.

Keski-Suomen pelastuslaitos on seurannut tiiviisti alueellisen varautumisen kehitty-mistä SOTE-maakunta uudistukseen liittyvässä lainsäädäntövalmistelussa. Lisäksi pe-lastuslaitos on antanut oman lausuntonsa Pelastuslain esiselvityshankkeen jaostolle varautumisen ja väestönsuojelun osalta. Pelastuslaitos on suunnitelman mukaisesti osallistunut maakunnallisen turvallisuus- ja valmiustoimikunnan toimintaan niin varsi-naisissa kokouksissa kuin valmistelevan sihteeristön kokouksissa. Sihteeristön elokuun kokouksessa valmisteltiin mm. toimintasuunnitelmaa vuosille 2021-2023.

Maailmanlaajuinen koronakriisi vaikuttaa edelleen merkittävästi myös pelastuslaitok-sen varautumiseen. Toukokuun ajan jatkettiin tilannekuvan muodostamisen, tiedotta-misen ja ohjeiden valmistelun osalta maaliskuun organisaatiolla. Kesän aikana raken-netta hieman kevennettiin, mutta tilannekuvan kokoamiseen, ennakointiin ja sisäiseen viestintään panostetaan edelleen. Tilannekuvaa koronasta ja sen seurannaisvaikutuk-sista pidetään yllä muun muassa Keski-Suomen turvallisuus- ja valmiustoimikunnan säännöllisissä laajennetun kokoonpanon kokouksissa, joihin on kutsuttu kuntien edus-tus. Pelastuslaitoksen edustaja toimii toimikunnan sihteerinä. Lisäksi pelastuslaitoksen edustus on osallistunut Jyväskylän kaupungin poikkeusolojen johtoryhmän kokouksiin.

6 HENKILÖSTÖ

6.1 Henkilöstömenot ja henkilötyövuodet

Henkilöstömenot olivat elokuun lopussa 243,3 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ovat toteutuneet koko kaupungin tasolla 7,4 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota pienempinä.

Kulunut vuosi on ollut poikkeuksellinen koronavirustilanteen vuoksi myös henkilöstönäkökulmasta. Maaliskuusta alkaen koronavirustilanne on vaikuttanut rajoitusten sekä paikallisen sairastamisen, altistumisten ja varautumisen vuoksi palvelu- ja henkilöstötarpeeseen. Kaupungin palveluissa on ollut toimintoja, joihin on tarvittu nopealla aikataululla normaalista poiketen huomattavasti enemmän henkilöstöresurssia täydentämään ja korvaamaan tavanomaista henkilömäärää. Vastaavasti on ollut myös toimintoja, joissa työtehtävät ovat vähentyneet, estyneet tai joissain tilanteissa muuttuneet. On myös syntynyt määräaikaaisesti kokonaan uusia tehtäviä.

Koronavirustilanteen vuoksi huhti-toukokuussa kaupungissa käytiin kahdet yhteistoimintaneuvottelut. Ensimmäiset koskivat sivistyksen toimialaa ja toiset muita kaupungin toimintoja. Osa henkilöstöstä on siirtynyt joustavasti erityisesti kelpoisuus, osaaminen ja työkyky sekä työnantajan tarve huomioiden tarvittuihin uusiin tai täydentäviin tehtäviin sekä sijaisuuksiin. Tätä on toteutunut myös toimialarajoja ylittäen. Osaa henkilöstöä on koskenut palkanmaksun keskeyttäminen tai lomautukset työnteon estyessä ja/tai vähentyessä. Kokonaisuus tuo haasteensa myös seurantaraportointiin.

Samanaikaisesti on tapahtunut eri vaiheissa sosiaali- ja terveystalouden toimialueelle useita eri liikkeenluovutuksia (kaupungin toiminnaksi on otettu kotihoito vaiheittain ja mielenterveys- ja päihdepalvelut toukokuusta), nämä muutokset kasvattavat henkilöstömenoja ja henkilötyövuosia edelliseen vuoteen verrattaessa. Tämä oli huomioitu talousarvion henkilöstösuunnitelmassa, johon oli kirjattu kokonaisuudessaan merkittävä henkilöstömenojen ja henkilötyövuosien kasvu perustuen sekä palvelutuotannon että asukas- ja palvelutarpeen kasvuun. Koko vuoden henkilötyövuosien kasvu oli suunniteltu olevan 325 henkilötyövuotta, tätä kasvua ei muuttuneessa tilanteessa toteuteta. Toisaalta kaikkia koronatilanteessakin välttämättömiä tehtäviä ei ole kuitenkaan saatu täytettyä. Esimerkiksi avoterveydenhuollon palveluissa on täyttämättömiä lääkärin tehtäviä ja lääkäriyöpanosta on jouduttu ostamaan ostopalveluna.

Talousarviota pienempään toteumakertymään vaikuttaa osaltaan myös virka- ja/tai työehtosopimukseen vuodelle 2020 ennakoitu 1 %:n palkankorotus (3,4 milj. euroa), joka ei ole vuositasolla toteutunut. Uuden kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti palkkoja korotettiin 1.8.2020 alkaen keskimäärin 1,22 %:a. Yleiskorotuksen kustannusvaikutus vuodelle 2020 on siten 0,51%:a (1,8 milj. euroa).

Edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta henkilöstömenot ovat kasvaneet 9,3 miljoonaa euroa (4,0 %). Maksetut palkat ja palkkiot ovat kasvaneet 7,7 miljoonaa euroa (4,1 %) ja henkilösivukulut 1,6 miljoonaa euroa (3,5 %).

Henkilöstömenot

1 000 euroa	TOT	TA+M	TOT	Ero TOT/TA+M		Muutos 2019-2020	
	08/2019	08/2020	08/2020	euroa	%	euroa	%
Konsernihallinto	9 216	8 450	9 413	963	11,4 %	197	2,1 %
Sosiaali- ja terveystalvet	86 603	94 312	93 149	-1 163	-1,2 %	6 546	7,6 %
Kasvun ja oppimisen talvet	76 969	82 988	79 561	-3 427	-4,1 %	2 592	3,4 %
Kulttuuri- ja liikuntatalvet	12 832	13 773	12 598	-1 175	-8,5 %	-234	-1,8 %
Kaupunkirakenne	7 742	11 926	11 030	-896	-7,5 %	3 288	42,5 %
Liikelaitokset	25 175	23 538	23 036	-503	-2,1 %	-2 139	-8,5 %
Palvelut yhteensä	218 536	234 987	228 785	-6 201	-2,6 %	10 249	4,7 %
Palkkatuettu työllistäminen	2 062	1 719	1 491	-227	-13,2 %	-571	-27,7 %
Konsernihallinnon hankkeet	204	88	221	133	150,6 %	17	8,2 %
Kasvun ja oppimisen hankkeet	603	756	786	30	3,9 %	183	30,3 %
Kulttuuritalveluiden tuntipalkkaiset	1 706	2 048	1 346	-702	-34,3 %	-360	-21,1 %
Sivutoimiset palomiehet	1 205	1 393	1 165	-228	-16,4 %	-41	-3,4 %
Perhehoito ja tukiperheet	414	495	388	-107	-21,6 %	-26	-6,3 %
Omaishoitajien tuen henkilösivukulut	337	347	363	17	4,8 %	26	7,7 %
Luottamuselimet, kaup.johtaja, vaalit	1 147	656	591	-65	-9,9 %	-557	-48,5 %
Eläkemenoperusteiset maksut	7 821	8 168	8 168	0	0,0 %	347	4,4 %
Muut henkilöstömenot yhteensä	15 500	15 669	14 519	-1 150	-7,3 %	-981	-6,3 %
Henkilöstömenot yhteensä	234 036	250 655	243 304	-7 351	-2,9 %	9 268	4,0 %

Palkalliset henkilötyövuodet kuvaavat sitä työpanosta, josta kaupungille aiheutuu henkilöstömenoja. Tammi-elokuun 2020 palkallisten henkilötyövuosien määrä oli 4 942 henkilötyövuotta. Määrä on 85 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana, mutta kuitenkin talousarviossa suunniteltua vähemmän.

Henkilöstösuunnitelmaa tarkennetaan edelleen ja täyttölupakäytäntöä on tiukennettu myös siitä syystä, että kesäkuussa käynnistyi haastavassa tilanteessa koko kaupunkia koskeva, erityisesti talousarvion 2021 valmisteluun liittyvä, yhteistoimintamenettely.

Vakituisen henkilöstön palkalliset henkilötyövuodet ovat ensimmäisellä kolmanneksella kasvaneet 154 henkilötyövuodella (4,0 %) edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Määräaikaisen henkilöstön määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Sijaishenkilöstön henkilötyövuodet ovat laskeneet 53 (-7,5 %) henkilötyövuodella. Palkkatuetun työllistämisen osalta laskua oli 18 henkilötyövuotta (-25,9 %).

Palkalliset henkilötyövuodet

	TOT	TOT	Muutos	
	08/2019	08/2020	htv	%
Konsernihallinto	156	156	0	0,0 %
Sosiaali- ja terveystalvet	1 856	1 954	98	5,3 %
Kasvun ja oppimisen talvet	1 747	1 760	14	0,8 %
Kulttuuri- ja liikuntatalvet	300	284	-16	-5,4 %
Kaupunkirakenne	146	209	63	43,3 %
Liikelaitokset	562	505	-58	-10,3 %
Palvelut yhteensä	4 767	4 868	101	2,1 %
Konsernihallinnon hankkeet	4,5	4,8	0	6,2 %
Kasvun ja oppimisen hankkeet	14,1	16,3	2	14,9 %
Palkkatuettu työllistäminen	70,2	52,0	-18	-25,9 %
Henkilötyövuodet yhteensä	4 856	4 942	85	1,8 %

Konsernihallinnon henkilöstömenot ovat toteutuneet toisen vuosineljänneksen aikana 1,0 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota suurempina. Ero johtuu pääosin alkuvuoden aikana kertyneistä tapaturmavakuutusmaksuista, joita tullaan vyöryttämään tilinpäätöksen yhteydessä toimialoille. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden konsernihallinnon henkilöstömenot ovat kasvaneet 0,2 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstömenot ovat 1,2 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota pienemmät.

Avoterveydenhuollon henkilöstökulut ovat toteutuneet tammi-elokuun aikana 1,1 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Talousarvioalitukset kohdistuvat pääsääntöisesti avosairaanhoidon (0,7 milj. euroa) ja suun terveydenhuoltoon (0,4 milj. euroa). Lääkäritilanne on ollut vuoden aikana haastava ja lääkäriytyöpanosta on viime vuoden tapaan ostettu vuokratyövoimana. Koronavirustilanne on osaltaan myös vaikuttanut henkilöstökuuluihin.

Perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen osalta tammi-elokuun henkilöstömenototeuma jää 0,7 miljoonaa euroa alle talousarvion. Psykososiaalisten palvelujen palveluyksikön talousarvion mahdollistamat uudet vakanssit perhesosiaalityössä sekä varhaisen tuen palveluissa ovat aloittaneet tammi-elokuun aikana porrasteisesti. Neuvolan osalta lääkäritilanne on ollut haastava ja koronavirustilanne on vaikeuttanut tilannetta entisestään.

Ikääntyneiden palveluissa henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,8 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota suurempina. Vanhuspalveluihin on siirtynyt sivistyspalveluista useita kymmeniä henkilöitä varmistamaan palvelujen toimivuus myös koronatilanteessa omien töiden vähentyessä tai estyessä sivistyspalveluissa. Siirtyneiden henkilöiden palkkameinoista 15 %:a maksetaan sosiaali- ja terveyspalveluina puolelta. Koronatilanteesta johtuen henkilöstölle maksettavat tuplavuorokorvaukset ovat myös lisääntyneet merkittävästi erityisesti kotihoidossa, jossa on ollut henkilöstövajausta työntekijöiden odottaessa koronatestien tuloksia kotona. Kotihoidon aiemmin ostopalveluina tuotetun toiminnan siirtyminen kaupungin omaksi toiminnaksi kasvattaa myös ikääntyneiden palveluiden henkilöstömenoja.

Sivistyspalveluissa kasvun ja oppimisen määrärahan henkilöstömenot ovat toteutuneet 3,4 miljoonaa euroa ja kulttuuri- ja liikuntapalveluiden 1,2 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota pienempänä.

Koronavirustilanteesta johtuen varhaiskasvatuspalvelujen palveluntarve väheni ja varhaiskasvatuksen henkilöstöä siirrettiin sosiaali- ja terveyspalveluihin toisiin tehtäviin sekä lomautettiin touko-elokuun ajalla. Lomautuksista aiheutui palvelualueelle merkittäviä henkilöstömenojen säästöjä. Palveluntarpeen vähentyessä määräaikaisen henkilöstön sekä sijaisuuksien käyttöä on tarkennettu, eikä kaikkia tehtäviä ole ollut tarpeen täyttää. Kaupungin säästötoimenpiteiden mukaisesti ja palveluntarpeen laskiessa rekrytointien täyttölupia on tarkasteltu kriittisesti. Henkilöstömenojen säästöjä on muodostunut lähes jokaisella varhaiskasvatuksen esimiesalueella.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan koulunkäynninohjaajiin kohdentui myös lomautuksia kesäheinäkuussa. Maaliskuussa alkaneet poikkeusolot vaikuttivat aamu- ja iltapäivätoimintaan ja vähensivät lapsimääriä kaikissa ryhmissä. Rekrytointitarpeiden, sijaisuuksien ja määräaikaisuuksien täyttöö on tarkasteltu tapauskohtaisesti.

Koronatilanne on vaikuttanut kulttuuri- ja liikuntapalveluissa, koska valtion päätöksiin perustuen tiloja ja toimintoja suljettiin kevään aikana ja tilanteeseen reagoitiin myös henkilöstönäkökulmasta. Määräaikaisia työntekijöitä tai sijaisia ei ole palkattu ja joissain tilanteissa palkanmaksu on myös keskeytetty työn tekemisen estyessä työntekijästä ja työnantajasta riippumattomasta syystä. Henkilöstöä on myös siirretty toisiin tehtäviin. Myös ilta- ja viikonloppukorvauksia on työvuorosunnittelun muutoksien takia maksettu aiempaa vähemmän.

Kaupunkirakenteen toimialalla henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,9 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Koronaviruksen aiheuttamat kesä- ja kausityöntekijöiden rekrytointirajoitukset näkyvät säästöinä erityisesti liikenne- ja viheralueiden mutta myös kaupunkisuunnittelun ja maankäytön palvelualueella. Tehtäviin siirrettiin henkilöstöä muualta

kaupungista. Toimialalla kaikkien irtisanoutuneiden henkilöiden tilalle ei ole myöskään palkattu uusia henkilöitä. Osa rekrytoinneista on viivästynyt tai ei ole toteutunut suunnitellusti, sillä asiantuntijahenkilöstön saatavuudessa on ollut edelleen ongelmia. Yhteistoimintaneuvottelut ovat myös vaikuttaneet rekrytointien käynnistämiseen.

Liikelaitosten osalta henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,5 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempänä. Suurin poikkeama on Keski-Suomen pelastuslaitos- liikelaitoksessa, jossa henkilöstömenot ovat 0,6 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmät. Tästä sivutoimisten palomiesten osuus on 0,2 miljoonaa euroa.

6.2 Rekrytointi

Koronaviruksesta johtuvat sisäiset siirtymiset eri tehtävien välillä vaati uudenlaista tekemistä ja yhteistyötä. Poikkeusolosuhteiden vuoksi jouduttiin nopeasti sulkemaan esimerkiksi kokonaan joitakin liikuntapalveluiden toimintoja, ikääntyneiden palveluiden hyvinvointi- ja päiväkeskukset sekä vammaispalveluiden päivätoiminnot. Henkilöstö siirtyi mahdollisuuksien mukaan vahvistamaan sosiaali- ja terveystalouden resurssia ikääntyneiden palveluissa sekä vammaispalveluiden asumispalveluissa. Iso uusi määräaikainen tehtäväkokonaisuus oli myös kaikkien yli 70-vuotiaiden jyvaskyläläisten kontaktointi puhelimitse, mikä tarjosi korvaavaa työtä noin 60 henkilölle, joiden työtehtävät olivat vähentyneet tai lakanneet toimipisteiden sulkemisen vuoksi.

Kevään aikana henkilöstötilannetta seurattiin päivätasolla ja etenkin ikääntyneiden palveluiden sekä kaupunginsairaalan resurssia pyrittiin varautuen vahvistamaan. Tämän vuoksi henkilöstöpalvelut kontaktoi perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa työskentelevät sosiaali- ja terveystalouden koulutuksen saaneet mahdollisia siirtymiä varten. Koulujen siirtyminen etäopetukseen ja lasten väheneminen varhaiskasvatuksessa myös mahdollistivat siirtymiset toisiin tehtäviin.

Huhtikuussa käytiin sivistyspalveluiden henkilöstöä koskeva yhteistoimintamenettely. Lomautukset olivat mahdollisia syyskuun loppuun saakka. Toukokuussa yhteistoimintaneuvottelut käytiin puolestaan muuta kaupunkia ja liikelaitoksia koskien. Näissä neuvotteluissa läpikäydyn perusteella toimenpiteet ovat mahdollisia vuoden 2020 loppuun saakka. YT-menettelyn vuoksi korvaavan työn tarjoaminen lomautusuhan alaiselle henkilöstölle nousikin vahvasti sisäisen ja ulkoisen rekrytoinnin rinnalle. Korvaavaa työtä tarjottiin sosiaali- ja terveystalouden lisäksi myös esimerkiksi kaupunkirakennepalveluista, jonne siirtyi kausityöhön etenkin liikuntapalveluiden henkilöstöä, mutta myös muiden palveluiden henkilöstöä.

Kuluvana vuonna tammi-elokuun aikana on rekrytointeja Kuntarekry-järjestelmässä julkaistu yhteensä 431 (469) ja työpaikkoja rekrytoinneissa on ollut 1186 (1296). Suluissa on ilmoitettu edellisen vuoden luvut vastaavalta ajanjaksolta. Edeltävien kahden vuoden aikana rekrytointimäärät hieman nousivat, mutta nyt rekrytointimäärät ovat kääntyneet laskuun. Toistaiseksi voimassa olevia tehtäviä on ollut haussa 333 ja määräaikaista 858. Sekä rekrytointien kokonaismäärään vähentymiseen että vakituisten tehtävien osuuden pienenemiseen on vaikuttanut kevään aikana käydyt sekä parhaillaan meneillään oleva yhteistoimintaneuvottelut.

Tänä vuonna koronatilan seurauksena kaupungin omaa kesätyöllistämistä ei toteutettu. Sen sijaan kesätyöseteleitä yritysten, yhdistysten ja säätiöiden kesätyöllistämisen tukemiseksi jaettiin kaksinkertaisesti edellisiin vuosiin verrattuna, yhteensä 200 kpl. Myös setelin kohderyhmää laajennettiin ja tänä vuonna seteliä pystyi hakemaan 2000-2004 syntyneet jyvaskyläläiset, alle 20-vuotiaat peruskoululaiset, toisen asteen opiskelijat tai

vuonna 2020 toisen asteen opinnoista valmistuvat nuoret. Kesätyösetelin pystyi käyttämään Keski-Suomen alueella toimivassa yrityksessä, yhdistyksessä tai säätiössä. Kesätyösetelit eivät ole mukana kaupungin rekrytointien määrissä.

Tammi-elokuun aikana työhakemuksia Jyväskylän kaupungille on tullut 10 647. Edellisenä vuonna vastaavana aikana hakemuksia tuli yhteensä 18143. Hakemusten määrä on siis laskenut selvästi edellisvuodesta. Tätä selittää osittain sisäisten rekrytointien kasvanut osuus kaikista rekrytoinneista sekä rekrytointien kokonaismäärän väheneminen. Tehtäviin on keskiarvallisesti tullut noin 9 hakemusta haussa ollutta työpaikkaa kohden. Viime vuonna vastaava luku oli 14. Tehtävien täyttämässä on ollut edelleen haasteita erityisesti lääkärin sekä teknisten alojen rekrytointien osalta. Myös hoitoalan työvoimapula on näkynyt tammi-elokuun aikana rekrytoinneissa.

Jyväskylän kaupungin rekrytointi perustuu täyttölupamenettelyyn. Kuluvan vuoden aikana täyttölupia on haettu elokuun loppuun mennessä yhteensä 2178. Täyttölupien keskimääräinen käsittelyaika on 9 päivää. Lupien myöntämisessä keskeinen rooli on toimialojen johtoryhmillä. Tämä tarkoittaa, että esimies saa rekrytointiluvan keskimäärin viikossa tehtyään lupahakemuksen.

Sijaishakuja on toteutettu kuluvana vuonna yhteensä 663, mikä on selkeä lasku edellisvuoteen, jolloin hakuja oli toteutettu 967. Sijaishakuja on tehty eniten vanhuspalveluissa kotihoitoon ja palveluasumiseen sekä varhaiskasvatukseen. Eniten haettu tehtävänimike on lähihoitaja. Sijaisuuksien täyttäminen etenkin ikääntyneiden palveluissa ja kaupungin sairaalassa on ollut haasteellista.

Ikääntyneiden palveluissa rekrytointia koordinoitiin alkuvuodesta yhden palveluesimiehen toimesta ja maaliskuusta 2020 alkaen rekrytoinnissa on työskennellyt rekrytointikoordinaattori, jonka tehtävänkuvaa on keskittynyt ikääntyneiden palveluiden rekrytointiin ja sen kehittämiseen. Kesän sijaisuuksien täyttäminen onnistui touko-heinäkuun ajalle kohtuullisen hyvin. Osaltaan tätä edesauttoi muilta palvelualueilta korvaaviin töihin siirretyt työntekijät. Elokuun ajalle rekrytointi oli erittäin haasteellista varsinkin kotihoidon osalta valitsevan työvoimapulan vuoksi.

Vuoden alussa ikääntyneiden palvelussa toteutettiin lähihoitajien rekrytointi yhteistyössä ELY-keskuksen, TE-palveluiden ja Gadian kanssa. Koulutukseen osallistui 10 henkilöä ja heistä yhdeksän jatkoi opintojaan oppisopimuksella ikääntyneiden palveluissa. Ensimmäiset valmistumiset on odotettavissa kesällä 2021. Kokemukset rekrytointikoulutuksesta ikääntyneiden palveluissa ovat positiiviset.

6.3 Osaamisen ja työkyvyn tukeminen

Henkilöstötyötä ja henkilöstöjohtamista ohjaa kaupunginhallituksen hyväksymät henkilöstötyön linjaukset (henkilöstöpolitiikka) vuosille 2018 – 2020. Henkilöstö- ja koulutus suunnitelmassa on määritelty vuodelle 2020 yhdessä palveluiden johdon kanssa kolme tärkeintä, koko kaupunkitason, osaamisen ja työkyvyn hallinnan kehittämiskärkeä. Näihin painopisteisiin resursoidaan myös yhteisiä kehittämisvoimavaroja kuluvan vuoden aikana.

Osaamisen tukemisen kärjet ovat:

- Digitaidot ajan tasalle
- Turvalliset asiakaskohtaamiset
- Kannustava ja rohkea esimiestyö

Työkyvyn kehittämisen kärjet ovat:

- Aivoystävällisempää työtä
- Puututaan nopeammin työkyvyn haasteisiin
- Voimavarojen ja työn tasapaino

Vuoden 2020 toisella kolmanneksella edellä kuvattuihin kärkiin perustuen on tehty esimerkiksi seuraavaa:

Osaamisen kehittäminen ja työyhteisöjen tuki

Henkilöstökoulutukset, esimiesvalmennukset ja työyhteisöjen tuki toteutettiin koronatilanteessa lähes kokonaan etäyhteyksin ja verkossa. Vain välttämättömät henkilöstökoulutukset, joihin sisältyi esim. käytännön harjoituksia, järjestettiin lähikoulutuksena turvanäkökulmat huomioiden. Webinaareja ja verkkokoulutuksia ja -luentoja hyödynnettiin aktiivisesti.

Esimiehillä säännöllinen mahdollisuus henkilökohtaisiin tukikeskusteluihin henkilöstöpalveluissa. Myös kohdennettuja esimiessparrauksia ja -keskusteluja käydään säännöllisesti. Tarvittaessa esimies voi tilata työyhteisölleen valmennuksellista – ja keskustelutukea.

Viime vuoden lopussa esimiestyötä seurattiin suunnitelmallisesti tavoitteena tunnistaa ja tuoda näkyväksi ne tehtävät ja asiat, jotka aiheuttavat kiirettä ja kuormitusta esimiesten arjessa. Varjostus vahvisti kuvaa siitä, mitä on tarpeen yhdessä kehittää esimiestyön tueksi. Näitä ovat esimerkiksi tukitoimien jatkaminen esimiehelle (osaaminen, työnohjaus, sparraus, kollegiaalinen tuki/verkostoituminen), palaverikäytäntöjen kehittäminen ja sujuvoittaminen sekä arjen sälän selättäminen. Koronatilanteessa esimiestuki painottui kuitenkin koronatilanteessa tarvittaviin linjausten tekemiseen (esimerkiksi työturvallisuus ja riskien arviointi) sekä arjen ratkaisujen selvittämiseen. Uutta intraa rakennettiin iso kuva mielessä ja muitakin, tosin suunniteltuja pienempiä askelia otettiin esimiestyön tuen kehittämässä. Uuden sisäisen matkatoimiston valmistelu kuitenkin toteutui ja sen toiminta käynnistyi syyskuun alusta.

Tarvittava tuki IT osaamiseen, esim. O365 sekä perusohjelmisto- osaamisen kehittämiseksi toteutettiin verkko-oppimisympäristössä. Korona-ajan työskentely verkossa on ollut iso käytännön harjoitus O365-työkalujen sujuvassa käyttöönnotossa. Henkilöstökoulutuksiin osallistumiset laskivat merkittävästi edellisvuoteen verrattuna koronaviruksen vuoksi. Päivien kertymisen väheneminen vaikuttaa myös vuoden 2020 koulutuskorvaukseen ja mahdollistaa siten loppuvuodesta aiempaa vähemmän osaamisen kehittämisen ja työkyvyn tuen kehittämistoimenpiteitä.

Koulutuksiin osallistumista seurataan vastaavilla kriteereillä kuin koulutuskorvausta varten raportoidaan osallistumisista Työllisyysrahastolle. Koulutuspäiviin lasketaan mukaan 1-3 päivän osallistumiset per henkilö. Koulutuskorvauksiin oikeuttavia koulutuspäiviä oli toteutunut elokuun loppuun mennessä 3 288. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan mennessä vastaavia koulutuspäiviä oli 7 277.

Työturvallisuus ja hyvinvointi

Korona-pandemian vaikutus näkyy työsuojelutyössä erilaisten turvallisuusohjeiden ja riskienarvioinnin aktiivisella päivittämisellä ja tehostetulla viestinnällä turvallisuusasioista. Uuden Poikkeama-ilmoitusjärjestelmän, ”Poikkarin” avulla väkivalta- ja uhkatilanteiden seuranta ja toimenpiteiden suuntaaminen on helpompaa kuin aikaisemmin. Palvelurajaukset koronatilanteessa ovat vaikuttaneet ilmoitusten määrään niitä hieman vähentäen. Suurin syy ilmoituksiin on asiakasväkivalta. Poikkeamailmoituksia ajanjaksona tehtiin 499 kpl (526 v.2019) joista 307 oli väkivaltilanneilmoituksia ja 107 vaara- tai läheltä piti -tilanteita. Näistä suurin osa tapahtuu sosiaali- ja terveyshuollon palveluissa (353).

AVI:n työsuojelutarkastuksia ei toteutettu Korona-pandemian takia toisella kolmanneksella.

Tukea annettiin työyhteisöjen haasteellisiin ilmapiiri-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteisiin. Tukea tarvittiin mm. työyhteisöjen ristiriitojen käsittelyyn, muutoksen hallintaan sekä haastaviin asiakastilanteisiin työyhteisöissä. Työyhteisöjen tukitoimenpiteet räätälöidään aina tarpeen mukaan ja ne suunnitellaan sekä arvioidaan yhdessä palvelujohdon ja työsuojelun kanssa.

Työ- ja työmatkatapaturmia on ilmoitettu vuoden alusta yhteensä 194, joista työpaikkatapaturmien tyypillisin aiheuttaja vakuutusyhtiön tilaston mukaisesti putoaminen, kompastuminen tai kaatuminen ja työpaikkatapaturmien tyypillisin työtehtävä on palvelu- ja hoitoalantyö (46 %). Työmatkatapaturmat tapahtuvat (73 %) jalkaisin liikkumalla.

Uusia hoitajakutsu- ja henkilöturvajärjestelmiä rakennettiin kolmeen työyksikköön: Jokihoivin palvelutalo, geriatrinen yksikkö sotainvalidien palvelukodissa ja oppilashuollon kohde Priimuksessa. Koronan vuoksi joitain yksiköitä poistettiin käytöstä toistaiseksi. Kaikki käytössä olevat järjestelmät ovat toimineet normaalisti. Turvapainikkeiden määrät elokuussa 2020: henkilökunnan turvapainikkeita 1767 kpl ja hoitajakutsupainikkeita 596 kpl.

Kaupungin päihdeohjelma käsiteltiin kesäkuussa kaupungin yhteistyötoimikunnassa. Ohjelman markkinointi, viestintä ja esimiesten koulutukset alkavat syksyllä.

6.4 Sairauspoissaolot

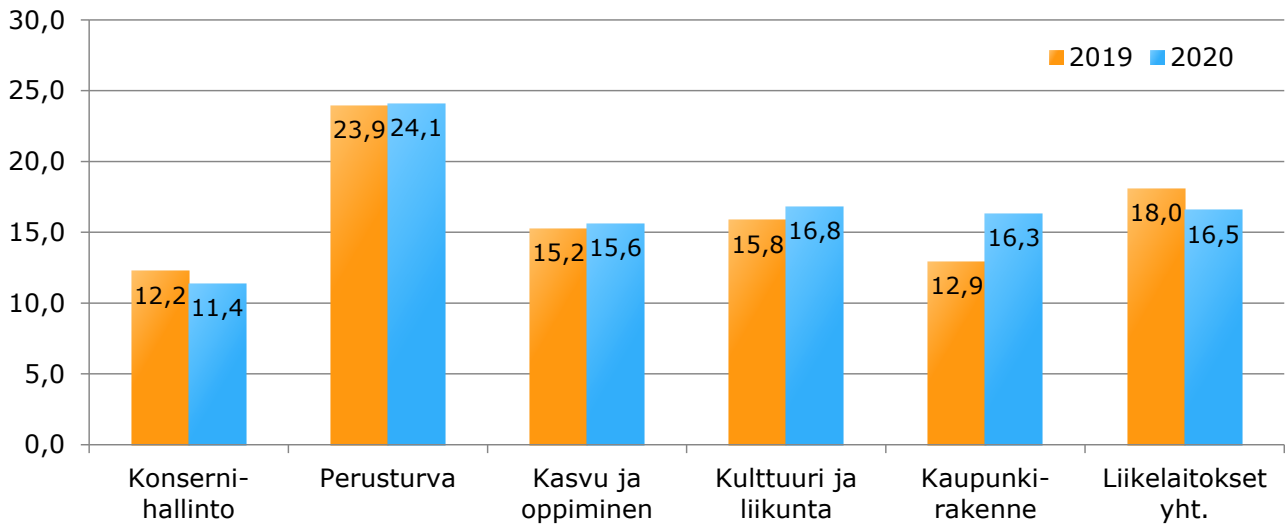
Kuluvan vuoden elokuun loppuun mennessä koko kaupungin henkilöstön sairaus- ja tapaturmapoissaolot olivat 18,9 päivää yhtä henkilötyövuotta kohden (18,6 pv/htv vuonna 2019). Tarkasteltaessa vakituista henkilöstöä henkilölukumäärinä, sairauspoissaolopäiviä oli 0,6 pv/henkilö enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Koronatilanteessa on ollut tiukka ohjeistus sairauspoissaolojen osalta. Mikäli henkilöstöllä on sairastumiseen viittäviä oireita, ohjeistuksen mukaan töihin ei saa tulla. Valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan pienilläkin koronaan viittaavilla oireilla tulee lisäksi hakeutua testattavaksi, eikä ennen testitulosten valmistumista voi tulla työpaikalle. Näissä tilanteissa on kuitenkin terveydentilan sen mahdollistaessa tehty myös etätöitä sen sijaan, että olisi oltu sairauslomalla. Turvallisuusohjeiden mukaan toimiminen on vaikuttanut myös siihen, että erityisesti keväällä flunssien sairastaminen oli aiempaa vähäisempää.

Sairauspäivien kokonaismäärä oli elokuun loppuun mennessä 3 092 päivää edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän. Sairaus- ja tapaturmapoissaolojen ajalta henkilöstölle maksetut palkkakustannukset ovat kasvaneet vain hieman edellisen vuoden tasosta. Sairauspäivien lukumäärän nousuun vaikuttaa myös kaupungin henkilömäärän kasvu.

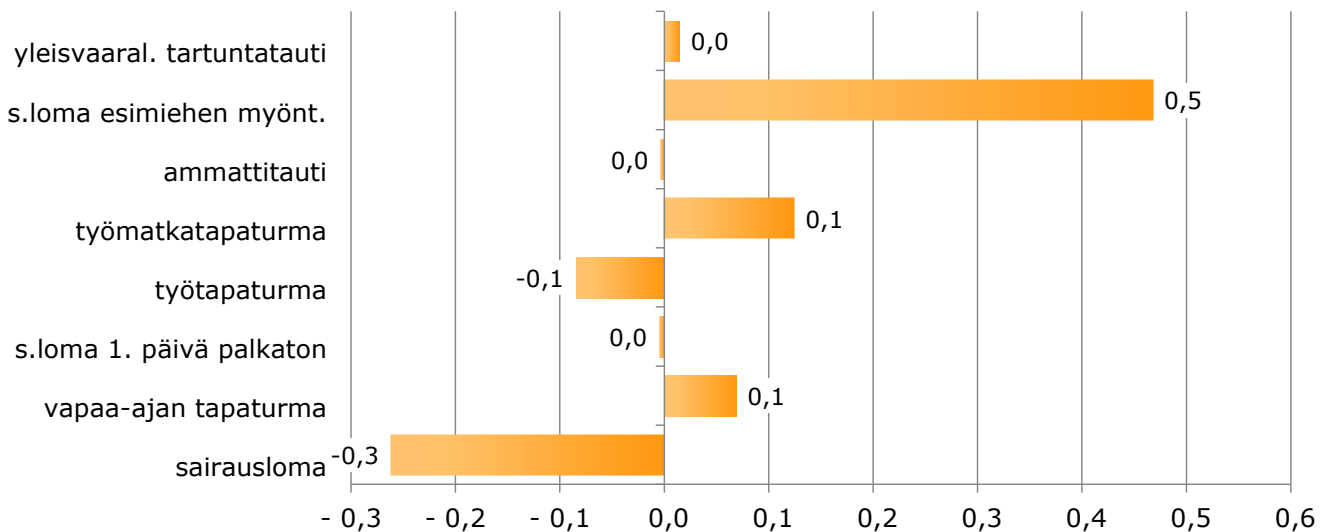
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot

	8/2019	8/2020	Muutos	Muutos -%
kalenteripäivät	90 516	93 608	3 092	3,4 %
pv/htv	18,6	18,9	0,3	1,7 %
pv/vakituinen hlö	10,8	11,4	0,6	5,6 %
poissaolon ajalta maksetut palkkamenot (1 000 eur)	4 788	4 865	77	1,6 %

Sairaus- ja tapaturmapoissaolot, pv/htv

Sairauspoissaolojen muutos 2019-2020, pv/htv poissaolon syyn mukaan (yht. + 0,3 pv/htv)

Esimiehen myöntämien sairauslomien määrä on kasvanut odotetusti. Esimiehen harkintaan on kannustettu perusterveydenhuollon työkuorman vähentämiseksi. Määräaikaisesti esimiehellä on ollut kevästä saakka mahdollisuus omalla harkinnallaan myöntää sairausloma yhdeksän kalenteripäivän ajan aiemman seitsemän sijasta. Tämä muutos ohjeistuksessa on voimassa vuoden loppuun saakka.

Työterveyshuollon raportointiin kirjautuvat kaikki todistukselliset sairauspoissaolot. Työterveyshuollon raportoinnin perusteella eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä mielenterveyden oireista johtuvat sairauspoissaolot.

Koronavirusepidemian aikaan työkyvyn tueksi suunniteltiin yhdessä työterveyden kanssa erilaisia tukitoimia, joilla pyrittiin vähentämään poikkeustilanteessa syntyvää kuormitusta.

Työterveyden ja henkilöstöpalvelujen yhteistyöllä suunniteltiin henkisen tuen palveluja esimiehille, työntekijöille ja työyhteisöille. Esimiesten tueksi käynnistettiin Työterveys Aallon neuvonta/huolipuhelin koronaviruksesta aiheutuviin kysymyksiin. Lisäksi käynnistettiin työpsykologin vetämät poikkeustilapysäkit, jotka suunnattiin työyhteisöille. Kesän aikana tehostettiin työterveyspsykologin tukea työntekijöille ja työyhteisöille.

Henkilöstöpalveluista soitettiin sosiaali- ja terveystalvelujen esimiehille tukipuhelua, jossa keskusteltiin esimiesten kanssa heidän ja työyhteisöjen tilanteesta sekä mahdollisesta tuen tarpeesta. Sosiaali- ja terveystalvelujen esimiehistä tavoitettiin 94 eri palvelualueilta.

Perusopetuksen, konsernihallinnon ja kaupunkirakennepalveluiden etätyössä olevalle henkilöstölle toteutettiin etätyö- kysely, jolla arvioitiin etätyön riskejä korona-aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 266 työntekijää ja heistä 54 % työskentelee konsernihallinnossa ja 46 % kaupunkirakennepalveluissa. Vastauksia yhteensä oli 550. Kyselyn tuloksista yhteenvetona voidaan todeta, että työtilat, työympäristö ja tilat ja laitteet etätyöhön ovat pääosin kunnossa, etätöiden periaatteet tunnetaan, mutta työtilojen ergonomisuudessa yli puolella oli parantamisen varaa ja etätyön kuormittavuutta kokee 1/3 vastanneista.

Avovastausten perusteella kokemukset etätyöstä ovat pääsääntöisesti positiivisia ja työskentely on mukavaa, tehokkaampaa ja voi keskittyä paremmin. Myönteisiä vaikutuksia näyttäisi olevan osalla myös palautumiseen ja unen määrään. Perhetilanne ja työtehtävät vaikuttavat suuresti etätyön soveltuvuuteen. Ergonomia on parempaa työpaikalla, työpöydät ja tuolit eivät ole säädettävissä, tautot etätyössä unohtuvat ja yhteydet voisivat olla paremmat osalla vastaajista. Lisäksi kaivattiin työyhteisön sosiaalisia kontakteja ja mahdollisuutta kysyä työtovereilta.

Työterveyshuollon keskeinen tehtävä oli koronavirusepidemian aikainen työntekijöiden ja erityisesti esimiesten ohjaus ja neuvonta työkykyasioissa. Työterveys Aalto arvioi työtehtävien riskit suhteessa työntekijän työkykyyn. Sen perusteella työterveyshuolto antoi lausuntoja siitä, onko työntekijän turvallista terveytensä puolesta työskennellä omassa työtehtävässä riskit/altisteet huomioiden.

Koronavirusepidemia aiheutti muutoksia työterveyshuollon palveluihin, jotka ohjeistuksen mukaisesti siirtyivät pääpainotteisesti etäpalveluihin ja käyntiajoille tarjottiin mahdollisuutta asioida etänä. Työkykyneuvotteluja järjestettiin tarpeen mukaisesti. Kiireellisimpiä työpaikkaselityksiä on toteutettu elokuussa turvallisuusohjeet huomioiden.

7 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunkikonsernin tehtävät on järjestettävä siten, että kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa toteutuu riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on taloudellista ja tuloksellista ja että asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Kaupunginhallitus on määritellyt toimialoja ja liikelaitoksia velvoittavat tarkentavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet. Näiden ohjeiden mukaisesti kukin toimiala, liikelaitos ja niiden tilivelvollinen johto huolehtivat vastuualueensa osalta riittävien ja toimivien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapojen toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosesseissa on noudatettu kuluvalle tilikaudella yhtenäisiä toimintatapoja, joiden tukena toimialat ja liikelaitokset ovat ylläpitäneet yhdenmukaista riskienarviointityökalua. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmä on toiminut tuloksia koordinoivana elimenä sekä tukenut toimialojen ja liikelaitosten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön toteuttamista. Myös sisäinen tarkastus on varmentanut vuosikohtaisen tarkastussuunnitelman sekä sisäisen tarkastuksen painopisteiden mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä sekä tukenut organisaatiota sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien kehittämisessä.

Toimialat ja liikelaitokset ovat arvioineet asetettuihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin liittyvät merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät, jonka perusteella ne ovat muodostaneet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman. Kolmannesvuosikatsauksen yhteydessä on arvioitu suunnitelman toteutumista huomioiden toisella vuosikolmanneksella tapahtuneet muutokset sekä mahdollisesti realisoituneet ja esiin nousseet uudet merkittävät riskit.

Covid-19 viruksen aiheuttama kansallinen ja globaali vakava häiriötilanne vaikutti toisella vuosikolmanneksella merkittävästi kaupungin eri palveluihin sekä talouteen. Koronaan liittyvät rajoitukset sekä palveluiden sulkemiset ovat vaikuttaneet suoraan kaupungin tulopohjaan. Valtioneuvoston määräämän poikkeustilan ja siihen liittyvien rajoitusten seurauksena ihmiset siirtyivät etätöihin, varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen osalta lapset siirtyivät kotiopetukseen ja eri palveluita suljettiin. Rajoitustoimilla oli suoraan vaikutus palveluiden tarpeeseen ja tulojen vähenemiseen esimerkiksi joukkoliikenteen osalta. Toimialojen palvelusulkujen ja vähentyneiden töiden vuoksi toisella vuosikolmanneksella osa henkilöstöstä lomautettiin määräajaksi. Tuotannollisista ja taloudellisista syistä kaupunki on aloittanut toisella vuosikolmanneksella yt-neuvottelut talousarvion 2021 laadinnan yhteydessä.

Toimialat raportoivat realisoituneina riskeinä rekrytointiin liittyvistä haasteista. Henkilöstön riittävyttä on hallittu esimerkiksi hyödyntämällä henkilöstöresurssia palvelualueiden välillä silloin, kun palvelusulkujen vuoksi työn tekeminen omalla palvelualueella ei ole ollut mahdollista. Toisaalta henkilöstön siirroilla oli vaikutusta myös kausityöntekijöiden tarpeen vähenemiseen ja tällä saavutettiin kustannussäästöjä. Henkilöstön psyykinen kuormitus on kasvanut mittareiden mukaan ja kuormituksen lisääntymiseen on pyritty vaikuttamaan esimerkiksi parantamalla henkisentuen saatavuutta.

Koronapandemian vaikutukset konserniyhteisöjen toimintaan ovat alkuvuoden aikana olleet eritasoisia, riippuen yhteisön toimialasta ja toiminnan volyyymistä. Asiakaskäyttäytymisen muutos on ilmentynyt konkreettisimmin pysäköinti- sekä palveluliiketoiminnan volyymin laskuna ja kiinteistötoimialan yhtiöiden toiminnan riskit kasvavat pandemian pitkittyessä. Pandemian taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten hallintaan on reagoitu yhteisökohtaisesti. Koronaepidemiaan varautuminen on aiheuttanut Keski-Suomen sairaanhoitopiirille huomattavia lisäkustannuksia ja tulonmenetyksiä. Tämä tuo merkittävän taloudellisen lisäpaineen Jyväskylän kaupungin talouteen sairaanhoitopiirin alijäämien kattamisriskin vuoksi.

Pandemian seurauksena rahoitusmarkkinat ovat olleet hermostuneita ja varsinkin lyhytaikaisen varainhankinnan saatavuudessa ja hinnoittelussa on ollut normaalia enemmän pankkikohtaista hajontaa. Kaupunki otti pitkäaikaista lainaa etupainotteisesti kesäkuussa vahvistaakseen maksuvalmiutta ja nosti kaupungin kuntatodistusohjelmien pankkikohtaisen enimmäismäärän 120 milj. euroon. Lisäksi konsernin rahoitustilannetta on tarkasteltu yhteisökohtaisesti ja varmistettu varainhankinnan jatkuvuutta.

Toisella vuosikolmanneksella realisoituneet riskit on osittain tunnistettu ennalta toimialojen ja liikelaitosten riskienarvioinneissa. Kaupungin valmiussuunnitelmissa pandemia on tiedostettu merkittävänä uhkana ja tämä on liitetty varautumissuunnitelmiin. Tehtyjen valmius- ja riskienhallinnan suunnitelmien avulla Covid-19 aiheuttama vakava häiriötilanne saatiin kohtalaisen nopeasti hallintaan ja tilanteen shokkivaikutuksesta kaupunki konsernin toimintaan on selviytytty hyvin. Korona-tilanne on kesän rauhallisen vaiheen jälkeen jälleen realisoitunut ja häiriöllä on merkittäviä vaikutuksia palvelutuotantoon tai turvallisuuteen.

Tarkemmin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista on kuvattu toimialojen ja liikelaitosten omissa kolmannesvuosikatsauksissa.

8 TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisöjen valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 talousarviossa

Kuntalaissa on määritelty valtuuston kuntakonsernin johtamiseen liittyvät tehtävät. Sen mukaan valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Konsernin toimintaa ohjaavat Jyväskylän omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje (KV 27.11.2017 § 138) sekä omistajaohjauksen toimivallan käyttäminen -ohje (KH 18.3.2019 § 52). Vuoden 2020 talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungin tärkeimmille tytäryhteisöille. Tytäryhteisö on velvollinen raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta vuoden 2020 kolmannesvuosiraporttien yhteydessä sekä tilinpäätöstä laadittaessa. Tarkastuslautakunta sekä kaupungin tilintarkastaja arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

Tytäryhteisöjen valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 talousarviossa ovat:

Kaikkien tytäryhteisöjen tavoitteena on taloudellisesti kannattava toiminta pitkällä aikavälillä. Yhteisön yksittäisen vuoden tulos voi olla tällöin tappiollinen, mutta yhteisöllä tulee olla kertyneitä voittovaroja.

1) Alva-yhtiöt Oy

Yhtiö hinnoittelee kaukolämmöstä perittävät maksut siten, että ne eivät merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin taksojen keskiarvosta ja että kaukolämpö säilyy kilpailukykyisenä lämmöntuotantomuotona ja siten turvaa kaukolämpöinfrastruktuurin arvon säilymisen.

Yhtiö kehittää toimintaansa ja tekee investointeja siten, että yhtiön toimittamien vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus on valtakunnallista keskitasoa tai parempi ja että yhtiön kehitys tukee kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Yhtiö tukee aktiivisesti kaupunkikehitysalustoja ja toimialansa tuottavuuden nousua kehittämällä uusia energian ja vedenhallinnan liiketoimintamalleja sekä osallistumalla liiketoimintaekosysteemien rakentamiseen.

Kaukolämmön hinnoittelua ei ole muutettu ja hinta on edelleen jonkin verran alle kymmenen suurimman kaupungin keskiarvon.

Investointitaso on mitoitettu siten, että toimitusvarmuus –tavoitteessa pysytään. Yhtiön investointitasoa alennetaan tilapäisesti tänä vuonna, mikä tarkoittaa joidenkin toimitusvarmuuteen liittyvien korjausinvestointien lykkäämistä eteenpäin, mutta sen ei arvioida vaarantavan toimitusvarmuutta välittömästi. Ilmastonmuutostavoitteissa edetään suunnitelman mukaisesti.

Uusien liiketoimintamallien edistämistä on jatkettu ja kaupunkikehitysalustoja tuetaan aktiivisesti resursoimalla projektit tarpeiden mukaisesti.

2) Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy

Yhtiön tulee edelleen säilyttää asemansa Suomen parhaiden ammattikorkeakoulujen joukossa suhteellisen vetovoiman, kansainvälisyyden, asiakastyytyväisyyden, opetuksen laadun ja T&K&I -toiminnan volyymin osalta. JAMK vahvistaa osaltaan Jyväskylän elinvoimaa edistämällä yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä, yhtenä painopisteenä opiskelijoiden harjoittelun lisääminen yrityksissä. Yhteistyötä tiivistetään edelleen Jyväskylän yliopiston ja Gadian kanssa tavoitteena kansallisesti poikkeuksellisen vahva Edufutura koulutus-, tutkimus- ja kehittämiskokonaisuus. JAMK on aktiivinen ja keskeinen liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin ekosysteemin osa Hippoksella.

Tavoitteiden toteutumista mitataan seuraavin tunnusluvuin:

- Korkeakoulujen yhteishaussa keväällä 2020 JAMKin vetovoima (1.sijaiset hakijat/aloituspaiikat) tavoiteluku 4.5 ja sijoittuminen kolmen parhaan ammattikorkeakoulun joukkoon.
- JAMKin opiskelijoiden käynnistämät uudet yritykset Jyväskylän seudulla, tavoiteluku vähintään 25 yritystä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtionrahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus on vähintään 20% JAMKin kokonaisrahoituksesta uudistetun strategian tavoitteiden mukaisesti.
- JAMKilla on käynnissä vähintään kaksi kehityshanketta Hippoksen alueen innovaatio-ekosysteemissä.

Tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

- *JAMK oli 3. suosituin ammattikorkeakoulu kevään haussa. Vetovoimalukumme (ensisijaisia hakijoita/aloituspaiikka) oli 3,85.*
- *Uusia yrityksiä on perustettu vuoden alusta kuusi kappaletta.*
- *Valtionrahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus alkuvuonna oli 23% kokonaisrahoituksesta.*
- *JAMKilla on menossa seuraavat neljä kehityshanketta Hippoksen alueen innovaatio-ekosysteemissä:*
 1. *Platform ecosystem for strengthening of RDI activities in multidisciplinary rehabilitation. Hankkeen tavoitteena on kehittää monialaisen kuntoutuksen TKI-toimintaa, erityisesti keskittyen soveltavan tutkimuksen edistämiseen. Hankkeessa kehitetään alustaekosysteemiä, jota hyödyntäen laaditaan monialaisen kuntoutuksen soveltavan tutkimuksen tiekartta. Tiekartta tulee kuvastamaan sekä tutkimussuuntia että niitä toimia ja toimenpiteitä, joita tarvitaan soveltavan tutkimuksen vaikuttavuuden lisäämiseksi sekä tutkimustulosten muuntamiseksi uudeksi liiketoiminnaksi ja innovaatioiksi ekosysteemissä. Lisäksi keskitytään tutkimusosaamisen kasvattamiseen, joka luo pohjaa pitkäjänteiselle tutkimusprofiilille nostamiselle JAMKissa. Hanke vahvistaa alueellista yhteistyötä kuntoutusalalla.*
 2. *Sustainable Digi & Game Ecosystem -hankkeessa luodaan Keski-Suomeen sijoittuva peli- ja digialan toimijoita yhdistävä ja yhteen kokoava ekosysteemi (kiihdyttämö). Ekosysteemin toiminnan kautta syntyy monialainen toimijaverkosto, jonka keskinäinen yhteistyö rikastuttaa toimijoiden osaamista, luo edellytyksiä yrittäjyydelle sekä uusille liiketoimintamahdollisuuksille. Hankkeen tavoitteita tukee JAMKin Game Pit -ympäristö sekä Digi & Game Center.*
 3. *E-urheilulla yhteisöllisyyttä ja liiketoimintaa (eLämää) -hankkeen tarkoituksena on luoda Keski-Suomeen e-urheiluyhteisön valmennuksen ja toiminnan keskus, jota hyödynnetään yhteisön, uuden osaamisen, joukkue- ja seuratoiminnan, koulutus- ja urheilijapolkujen sekä liiketoiminnan kehittämisessä Keski-Suomessa. eLämää-hankkeessa pilotoidaan ja konseptoidaan e-urheiluun keskeisesti liittyviä ilmiöitä kuten peli- ja hyvinvointivalmennusta, koulutus- ja urheilupolkujen rakentamista, e-urheiluyhteisön rakentamista, e-urheilua nuorisotyön välineenä, keinoja ja välineitä pelikasvatukseen vanhemmille, seuroille ja valmentajille.*

4. *Training room –hankkeen tavoitteena on kansainvälisesti houkutteleva ja ainutlaatuinen Training Room konsepti, mikä toimii itsenäisesti huippu-urheilun, liikunnan ja kuntoutuksen koulutus-, tutkimus- ja innovaatiokeskittymänä.*

3) Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittäväillä kunnossapidon toiminnoilla. Yhtiön tulee rahoittaa asuntokannan korjaustoimenpiteet ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena.

Yhtiö osallistuu myös uusien asumisenratkaisujen ja -mallien kehittämiseen yhdessä kaupungin ja yksityisten toimijoiden kanssa.

JVA on huolehtinut omaisuuden arvon säilyttämisestä ilman kaupungin lisärahoitusta kohtuullisen vuokratason säilyttäen. Koronatilanne on aiheuttanut viivästyksiä korjaustoimenpiteisiin, mutta viivästyksset ovat olleet hetkellisiä ja tilanne korjaantuu kohtuullisessa ajassa eikä pitkänaikavälin vaikutuksia ole odotettavissa.

Yhtiö osallistuu uusien asumisenratkaisujen ja –mallien kehittämiseen yhdessä kaupungin ja yksityisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2020 on käynnistetty ARA-hanke omaksilunastamismallin kehitykseen.

4) Mustankorkea Oy

Yhtiön tulee hoitaa omistajakuntiensa jätehuollon palvelutehtävät kustannustehokkaasti. Yhtiön tulee kehittää toimintaansa siten, että valtakunnallisesti asetetut kierrätystavoitteet täyttyvät tai ylittyvät. Yhtiön tulee kerätä toiminnallaan kohtuullinen tuotto pääomalle. Mustankorkean jätekeskuksen toimintaa tulee kehittää yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa kiertotalouden keskittymäksi.

Mustankorkean talous on edelleen kohtuullisessa kunnossa, eikä pandemiolla ole ollut merkittävää vaikutusta yhtiön talouteen. Liikevaihto ja tulos (heinäkuu 2020) olivat budjetoitua paremmat, mutta hyvään tulokseen vaikuttaa oleellisesti se, ettei biokaasulaitosta ole vielä päästy viivästyksen vuoksi kirjanpidossa poistamaan. Mikäli poistot olisi voitu aloittaa budjetoidusti vuoden alusta, olisi tulos vain hieman budjetoitua parempi.

Seka- ja biojätteen määrä on hieman laskenut edellisvuoteen verrattuna, mahdollisesti koronan vuoksi. Tuotemyynti sekä mullan että biokaasun osalta on ollut ennakoitua parempaa. Biokaasun myynti notkahti keväällä pandemian ollessa pahimmillaan, mutta se on palannut kasvu-uralle.

Yhtiön kuluvana vuonna vastaanottamista jätteistä n. 67 % ohjautui materiaalihyötykäyttöön, n. 31 % energiahyötykäyttöön ja n. 2 % loppusijoitukseen.

Koronapandemia ja Laukaan jätekuljetusten aloitus huhtikuussa aiheutti odottamattoman suuren asiakasyhteydenottojen tulvan asiakaspalveluun. Suman purkamiseen on jouduttu ottamaan lisätyövoimaa, mikä näkyy tänä vuonna kasvaneena henkilöstö- ja ulkopuolisen palvelun kuluna. Tilanne on saatu hallintaan kesän aikana.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen vuoksi Toivakan jätekuljetusten aloittamista päätettiin siirtää puolella vuodella alkamaan vasta huhtikuussa 2021.

Yrityksille tarjottavia jätehuoltopalveluja varten perustetun tytäryhtiön, MKO Ympäristöpalvelut Oy:n, toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin ja tytäryhtiön talous on kehittynyt varsin hyvin. Sekä liikevaihto että liiketulos olivat budjetoitua suuremmat.

Mustankorkea tavoittelee kehittää Mustankorkean jätekeskuksesta merkittävä kiertotalouskeskittymä astui askeleen eteenpäin. Mustankorkea vuokrasi alueelta kenttätalaa Fortumille, jonka tytäryhtiö Fincumet Oy on siirtänyt metalliliiketoimintaansa vuokra-alueelle. Tavoitteena on, että Fortum tuo alueelle jatkossa myös muuta liiketoimintaa. Myös MKO Ympäristöpalvelut teki sopimuksen Fortumin kanssa yhteistyössä alueen yrityksille tarjottavista jätehuoltopalveluista. Yhteistyön odotetaan tuovan jätekeskuksen alueelle lisää liiketoimintaa ja jätevolyyymiä.

5) Jykia Oy

Yhtiön tulee olla ketterä ja joustava kiinteistökehitysyhtiö, joka kehittää elinkeinopoliittisesti tärkeitä hankkeita joko itse tai yhdessä yksityisten toimijoiden ja omistajien elinkeinoyksiköiden kanssa. Hankkeille laaditaan exit-suunnitelma jo hankkeen kehittämisvaiheessa. Yhtiön tulee käynnistää vähintään kaksi uuden toimintamallin mukaista kumppanuushanketta vuoden 2020 aikana.

Jykia Oy:n alkuvuosi on toteutunut budjetoitua paremmin, lähinnä budjettia pienempien palveluostojen, poistojen ja rahoituskulujen johdosta. Koronapandemia voi kuitenkin vaikuttaa negatiivisesti yhtiön liikevaihtoon ja tulokseen loppuvuoden aikana. Ajoneuvokeskus Silvastin tilat otettiin käyttöön helmikuun 2020 lopussa ja ulkopuoliset työt valmistuivat kesäkuun lopussa.

RISE Kampuksen hanke valmistui suunnitelmien mukaisesti kesäkuun 2020 lopussa. Jykia järjesti keväällä 2020 Tourulankulman kaavakehitys- ja tontinluovutuskilpailun yhdessä Jyväskylän kaupungin kaavoituksen kanssa. Kilpailun voitti Pajala-ehdotus, jonka olivat suunnitelleet YIT Suomi Oy, Arkkitehtipalvelu Oy ja Sweco Oy. Yhtiöllä on vireillä neuvotteluja teollisuushankkeista, joissa on tavoitteena tehdä investointipäätös vielä tämän vuoden aikana.

6) Jyvä-Parkki Oy

Yhtiön tulee hoitaa investointimensa ilman kaupungin lisäpanostusta. Pidemmän aikavälin tavoitteena on tuotto omistajan sijoittamalle pääomapanokselle. Yhtiön tulee osallistua aktiivisesti kaupungin kehittämishankkeisiin.

Laiteinvestoinnit ja P-Paraatin suunnittelukustannukset yhtiö rahoittaa kassavaroillaan. Yhtiö rahoittaa mahdolliset uudet P-talohankkeet autopaikkalunastuksilla, sekä ottamalla lisää lainaa. Yhtiö maksaa vuoden 2020 aikana osinkoa Jyväskylän kaupungille 1.000.000 euroa.

Yhtiö on mukana mm. keskustan sekä Kankaan alueen pysäköintihankkeiden kehittämisessä ja niiden pysäköintiratkaisujen toteuttamisessa. Olemme mukana myös keskustan elävöittämiseen liittyvissä kehityshankkeissa.

Koronapandemia vaikuttaa negatiivisesti yhtiön tilivuoden liikevaihtoon ja tulokseen. Valtiokonttorin päätöksen mukaisesti yhtiölle on myönnetty yritysten määräaikaista kustannustukea 190 214 euroa.

7) Education Facilities Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittävällä kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla. Yhtiön tulee rahoittaa kiinteistökannan peruskorjaukset ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena.

Yhtiön tulee periä vuokrattavista toimitiloistaan elinkaarivastuuvuokraa. Vuokran tulee sisältää oman pääoman korko.

Education Facilities Oy:n alkuvuosi on toteutunut budjetin mukaisesti. Koronapandemia voi kuitenkin vaikuttaa negatiivisesti yhtiön tulokseen loppuvuoden aikana.

Musiikkikampuksen laajennus osoitteeseen Pitkäkatu 18-20 on rakenteilla ja rakennustyöt ovat edenneet suunnitelman mukaisesti. Kohde valmistuu marraskuun lopussa 2020. Mankolan yhtenäiskoulun tilamuutostyöt ovat käynnissä. Urakka valmistuu helmikuussa 2021. Ristonmaan ateriakeskuksen toiminta on käynnistynyt muutostöiden valmistumisen jälkeen elokuussa. Kiinteistönhoidon kilpailutus on tehty.

8) Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy

Yhtiön tulee huolehtia, että jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat kohtuullisella tasolla vertailukaupunkien joukossa. Yhtiö käsittelee puhdistamoille johdetut jätevedet voimassa olevien ympäristölupaehtojen mukaisesti.

Jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat olleet edelleen varsin kohtuullisella tasolla verrattuna vastaavan kokoluokan kaupunkeihin. Kuluvan vuoden käyttötaloutta tulee kuitenkin rasittamaan Nenäinniemen puhdistamon ostosähkön mittauksessa (ALVA) keväällä 2020 havaittu virhe. JS-Puhdistamo on Nenäinniemen puhdistamon saneerauksen ja laajennuksen yhteydessä rakentanut Nenäinniemen puhdistamon sähköenergian käytön sisäistä seurantajärjestelmää. Saadut energiankulutusraportit eivät täsmänneet Alvan sähkömittaukseen. Yhtiö pyysi Alvaa tarkistamaan noin kolme vuotta sitten asennetun uuden mittauksen. Tarkistuksessa paljastui, että mittaus on näyttänyt todelliseen sähkön kuluksi verrattuna liian vähäistä kulutuslukemaa mittauksen asennuksesta lähtien. Syynä on ollut mittauksen asennuksessa tapahtunut virhe.

Sopimuksen mukaisesti siirtoyhtiö ja sähkön myyjä voivat laskuttaa takautuvasti kolmen vuoden ajalta laskuttamattoman sähköenergian. Tapahtuman seurauksena JS-Puhdistamo laskutetaan takautuvasti yhteensä n. 553.000 euron kuluerällä, joka yhtiö kohdistaa kokonaisuudessaan kuluvan vuoden käyttötalouden kuluihin.

Käyttötalouteen ei ole tähän mennessä kohdistunut muita yllätyksiä, joten todennäköisesti sähköenergian jälkilaskutuksesta aiheutuvaa käyttötalousarvion ylitystä pystytään loiventamaan vuoden loppuun mennessä

Nenäinniemen puhdistamo on käsitellyt jätevedet ympäristölupaehtojen mukaisesti.

9) Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr

Paviljonkisäätiön tavoitteena on edistää Jyväskylän seudun taloudellista kehitystä parantamalla Paviljongin messu-, kongressi- ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä ylläpitämällä ja kehittämällä Paviljongin kiinteistöä.

Jyväskylän Paviljonkisäätiön alkuvuoden tulos on budjetin mukainen, mutta Koronapandemia vaikuttaa merkittävästi säätiön vuokralaisten toimintaan vuonna 2020 ja tällä voi olla vaikutusta myös Paviljonkisäätiön koko vuoden tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Vuodelle 2020 ei ole suunniteltu merkittäviä investointeja Paviljongin kiinteistöön.

10) Jyväskylän Jäähalli Oy

Yhtiön tulee toimia kannattavasti ilman kaupungin lisäpanostusta. Yhtiö pyrkii nollatulokseen ja perii osakkailtaan vastiketta hoito- ja rahoituskuluja vastaavan määrän.

Kulunut vuosi on mennyt budjetoidun mukaisesti ja yhtiön taloudellinen tilanne on vakaa. Tiedossa ei ole korjauksia tai investointitarpeita, joiden vuoksi talousarvion mukaisia hoito- tai rahoitusvastikkeita olisi muutettava.

Yhtiö on aktiivisesti mukana Hippos2020 –hankkeen kehittämistyössä, eikä nykyiseen hallirakennukseen suunnitella lainoitusta edellyttäviä investointeja.

10 keskeisimmän tytäryhteisön tulostaulu TPE 2020

Yhteisön nimi 1 000 euroa	Omistus- osuus	Liike- vaihto	Liikev. muutos	Tulos	Laina- kanta	Lainojen muutos	Henki- löstö	Avustus/ tuloutus	Voitto- varat
Alva-yhtiöt Oy (kons)	100,0 %	156 802	-6 578	-5 878	376 030	14 476	240	12 865	11 061
Jyv Ammattikorkeakoulu Oy (kons)	90,0 %	61 301	1 476	-201	0	0	655	0	26 767
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (kons)	100,0 %	49 695	136	0	213 924	13 529	38	0	-504
Mustankorkea Oy (kons)	80,0 %	20 202	1 600	2 291	5 973	-390	43	800	9 065
Jykia Oy (kons)	84,9 %	6 882	866	1 485	39 060	1 214	6	500	4 641
Jyvä-Parkki Oy (kons)	100,0 %	8 920	-2 049	907	21 419	-2 931	13	1 000	5 318
Education Facilities Oy (kons)	100,0 %	10 643	224	2 132	79 816	5 681	1	0	7 127
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	87,0 %	8 242	827	0	27 342	-1 469	16	0	-1
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr	100,0 %	1 058	7	0	15 535	-644	0	-700	8
Jyväskylän Jäähalli Oy	72,7 %	689	1	-10	4 500	0	0	0	-240
YHTEENSÄ		324 434	-3 490	726	783 599	29 466	1 012	14 465	63 987

Omistusosuus = Kaupungin suora ja välillinen omistusosuus 31.8.2020

Tulos = Konsernin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Voittovarat = Emoyhtiön osingonjakokelpoinen vapaa oma pääoma